

Szerkesztőség és kiadóhivatal

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 3

Telefonok:

Kiadóhivatal: 8-58

Szerkesztőség: 5-10, 8-52

NAPILÓ

Előfizetési ár belföldön
negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMegjelenik
minden nap, hétfőn és
ünnep utáni napokon is

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. DECEMBER 8.

334. SZAM

VASÁRNAP

A tizenkettedik év

(i.) Zagreb város képviselőtestülete november 28-án emlékezetes formák között tett hitvallást a jugoszláv állameszme iránt érzett rendíthetetlen hűségéről és arról a hódolatról, amelyet nagy uralkodónk, Őfelsége I. Alekszandar király fenkölt személye iránt érez. A zagrebi képviselőtestület nagyszabású manifesztaója üdítő előszele volt annak az elementáris lelkesedésnek, amely Jugoszlávia népét december elsején, az egyesülés emléknapján fogta el és amely öröminneppé avatta ezt a napot az ország minden polgára számára. 1929 december elseje szinte össze sem hasonlítható módon különbözik nemcsak a múlt év decemberének első napjától, hanem a tizenkettedik évbe forduló jugoszláv államélet megszületésének minden eddigi emléknapjától.

Egyáltalában nem csodálatos, hogy Jugoszlávia népe Őfelsége január hatodiki történelmi cselekedete után mintegy varázsszóra ujjongott fel. A nép megszabadult a széthúzó pártpolitika és a politikai önzés uralmának fojtó kötelékeitől, az élet egycsapásra a teremtő és alkotó munka normális medrébe terelődött, az ország pedig a felszabadultság mély lélekzetvételével indult el azon az uton, amelyet azóta, nem is egy teljes év alatt már sűrű sorban szegélyeznek a szociális ujtások és a királyi törvényekkel racionalizált államélet dus virágba borult fái.

A zagrebi manifesztaója üdítő hatása a jugoszláv nemzetnek nemcsak szerb, hanem horvát részében is érezhető. Valamennyi horvát lap örömmel üdvözlö a zagrebi képviselőtestület nemes gesztusát, amelynek sok szempontból van rendkívül nagy jelentősége. A zagrebi manifesztaója fontos etapja az új utakon induló jugoszláv államéletnek, nemcsak országos szemszögből, hanem külföldi viszonylatban is. A jugoszláv sajtó szerb és horvát része talán még sohasem volt ennyire egy véleményen, mint most, amikor lelkes örömmel üdvözlö és méltatja a zagrebi tanúságtétel eléggé fel nem becsülhető jelentőségét.

Belpolitikai szempontból a manifesztaója jelentőségét talán úgy lehetne legtalálókban körülírni, hogy az a nemzeti konszolidáció és a legszélesebb néprétegek megelégedésének ragyogó szimbóluma. A városok és községek spontán lelkesedéssel követték a zagrebi példát és örömmel jelentették be csatlakozásukat a rezolúcióhoz, tekintet nélkül arra, hogy kaptak-e meghívót az Őfelsége elé járuló hódoló deputációba, vagy sem. Az újságok naponta egész sorát közlik azoknak a képviselőtestületi határozatoknak, amelyek a horvát ország rész minden vidékéről közzételezték és előjáróságok az igazi entuziazmus hangján jelentik be csatlakozásukat a zagrebi célkitűzéshez. Zagreb és a számai bánás városainak és helységeinek deputációja december hó 17-ikén Őfelsége Alekszandar király születésnapján Beogradba megy, ahol a dicső uralkodó születésnapja alkalmából be fogja mutatni hódolatát és meg fogja kérni Őfelségét, hogy mielőbb látogassa meg Zagrebot és a számai bánás helységeit.

Ime a zagrebi rezolúció óriási jelentősége: Jugoszlávia horvátlakta vidékei a deputációval ünnepélyes bizonyosságát küldik rendíthetetlen hűségüknek a jugoszláv állameszme iránt és tanúságot akarnak tenni arról, hogy ennek az országnak minden lakosa, legyen az szerb, horvát, szlovén, magyar, vagy német, sziklaszilárd patriotizmussal csüggy szép hazánkon, az egységes Jugoszlávián és hódolatteljes alattvalói szeretettel veszi körül az ország dicső uralkodóját, Őfelsége I. Alekszandar királyt.

Külpolitikai viszonylatban Zagreb jelentőségteljes gesztusa félreérthetetlenül mutat rá arra a tényre is, hogy a jugoszláv nép egy emberként sorakozik fel a haza és a király mögött és dokumentálja a külországi ellenségek előtt, hogy meszterkedéseik hiábavalóak, mert Jugoszlávia minden polgára utolsó csepp vérig kész védelemnek

az országnak minden talpalattnyi földjét. Végül mementóként szolgálhat a zagrebi rezolúció az ugynevezett »szeparatista emigránsok« számára is, akik sötét céljaik elérése érdekében a legsötétebb külföldi elemek szövetségét keresik.

Mindezekon felül a november 28-i hitvallás Jugoszlávia pacifista szándékait is dokumentálja. A zagrebi manifesztaóban az offenzív szellemnek leghalványabb nyoma sem található fel, sőt ellenkezőleg, elhatározott és sziklaszilárd védekező tendencia nyilvánul meg benne. Mégis békeszerető, mert elsősorban is arra alkalmas, hogy lehűtse azoknak a tényezőknek a harci vágyát, amelyek egy esetleges konfliktus idejére széthúzó nemzetiségeket és viszályt szeretnének látni országunkban.

Byrd ismét elrepült a Déli Sarkra

Egyre nagyobb hullámokat ver a vita a sarki repülés körül

Londonból jelentik: Egyre szélesebb hullámokat ver a a polémia, amely Byrd kapitány délsarki repülésével kapcsolatban keletkezett. A támadást — mint ismeretes — feltűnően kíméletlen formában Gram őrnagy, a híres norvég sarkutazó kezdte, aki a fantázia birodalmába utalta Byrdnek azt a jelentését, hogy a déli pólus felé repülő, az ut utolsó szakaszain rendkívül magas, ötezer méter magasságot is meghaladó hegyet fedezett fel.

Herbert G. Ponting, egy másik, ugyancsak ismert sarkutazó, aki részt vett Scott kapitány 1910–13. évi délsarki expedíciójában, most nyílt levélben igen erőlyesen védelmére kelt a meggyanúsított Byrdnek.

— Nagy megdöbbenéssel olvastam — írja — Gram őrnagynak, a Scott-expedíció egykori ski-instruktórának kijelentéseit s mint ugyancsak a Scott-expedíció egykori résztvevője, határozottan tiltakozom az ellen a hang ellen, ahogy Byrd teljesítményéről beszél. Gramnak az a kijelentése, mintha az egész expedícióval csak szenzációra akartak volna spekulálni, nem egyéb

A december elsejei ünnepek, amelyek országszerte a spontán öröm és a lelkesedés jegyében zajlottak le, napról világosabban mutatták rá arra az örömdetes tényre, hogy Jugoszlávia népe tudásban van annak, mit nyert a január hatodiki királyi aktus elkövetkeztével. Soha ilyen egységes, soha ilyen elementáris nem volt a nép öröme december elsején, mint ebben az évben, jelöl annak, hogy a nemzet az eddigi eredmények tudatában bizalommal és reménységgel várja az államhatalom részéről a további tetteket.

Egységes Jugoszláviával fordulunk államéletünk tizenkettedik évébe. A nép lelkes megértése legyen az illetékes faktorok számára továbbra is a teremtő energia bőven buzgó forrása.

rosszhiszemű beállításnál. Ugy látszik, Gram nem akarja tudomásul venni, hogy Byrd két esztendő fordított vállalkozásának előkészítésére és hogy az expedíció bázisát tavaly decemberben rendezte be a nagy délsarki plató szélén. Köztudomású, hogy az expedícióban résztvettek geológusok, meteorológusok és más tudományok képviselői is.

A nagy geológiai expedíció pedig most van utban kutyaszánkókkal, hogy átkutassa a bázistól négyszáz mérföldnyire lévő hegyeket, épen azokat, amelyek létezését Gram kétségbevonja. Minden sarkutazó tud ezeknek a hegyeknek létezéséről, amelyeket először Shakleton fedezett fel. Byrd egyébként pnteken harmadmagával újabb délsarki repülésre indult. Ezuttal a Sarkvidék keleti részében sojtott ismeretlen szárazföldet akarja felkutatni. Ezt a szárazföldet már Shakleton és Scott is kereste, de nem találta meg. Byrd tavaly háromszor is megkísérelte, hogy elérje az ismeretlen kontinentet.

Kétciklusú elemi iskolát ir elő a népoktatásról szóló új törvény

A törvény főbb rendelkezései

Beogradból jelenti az Avala: Őfelsége Alekszandar király december hó 5-ikén aláírta a népiskolákról szóló új törvényt, amelynek kidolgozásánál szakemberekből álló, népes bizottság működött közre.

Az új törvény főbb rendelkezései a következők:

1. A népoktatás nívójának emelése céljából a törvény kétciklusú népiskolákat ir elő és pedig elemi és felső népiskolát. Mindkettő négy osztályos lesz, az elemi iskolák rendszeresen, a felsőbb népiskolák pedig a szükséghez és a körülményekhez képest foglalkoznak oktatással.

2. Az iskolák építését és fenntartását az iskolaközségek látják el, hogy azonban az iskolai költségvetés végrehajtása ne legyen a községi hatóságok önkényére bízva, a törvény komoly szankciókat ir elő, amelyek meg fogják akadályozni az esetleges rendellenességeket.

3. Az iskolaépítési mozgalomak segítészésére az Állami Jelzálogbanknál állami iskolai alapot szerveznek, amelyből az iskolaközségek a legkedvezőbb feltételek mellett kölcsönöket fognak kapni. Ehhez az alaphoz az állam évente költségvetésileg megállapított dotációval fog hozzájárulni, amíg az alap el nem éri a százötven millió dináros magasságot.

4. Az iskolaközségek kötelesek a tanítóknak természetbeni lakást nyújtani, ha pedig ez nem lenne lehetséges, akkor a tanerőnek 150—500 dinárig terjedő havi pótlék jár.

5. A vallásoktatás kötelező és azt a tanulók szüleinek kívánságához képest lelkészek és tanítók vég-

zik. A lelkész-hitoktatókat az egyházközség javadalmazza.

6. A kisebbségi iskolákat a nemzetközi szerződések szellemében és az azokon előirt feltételek mellett kötelezőknek minősíti a törvény.

7. A már fennálló magán-népiskolák továbbra is fenntarthatók, ha záros határidőn belül minden tekintetben alkalmazkodnak a törvényhez. Új magán-népiskolákat nem lehet felállítani.

8. Állami népiskolai tanítókká csak olyan személyek nevezhetők ki, akik állami tanítóképző intézetet végeztek.

9. Az iskolai ellenőrzés nívójának emelése céljából a törvény a tanfelügyelők számára magasabb kvalifikációt ir elő és számukra középiskolai illetményeket biztosít, továbbá külön működési pótléket rendel azoknak a tanfelügyelőknek, akiket bizonyos ideig még a tanítók soraihoz neveznek ki.

10. A törvény a népművelés szélesebb alapokon való normalizálásáról és fejlesztéséről is tartalmaz rendelkezéseket.

11. A fegyelmi előírásokat teljes egészükben a szerb királyság 1904. évi népiskolai törvényéből vették át.

12. A belső igazgatásról és a báni igazgatásról szóló törvénnyel teremtett helyzet értelmében az oktatási és iskolaügyek is az általános igazgatáshoz tartoznak. Ehhez képest a törvény járási iskolai felügyelői és bánási iskolai felügyelői állásokat kreaí és bánási iskolai bizottságok felállítását rendeli el.

Noviszd város szétküldte a meghívókat a december 17-iki hódoló küldöttségbe Szubotica tizenhét taggal vesz részt az Őfelsége elé járuló küldöttségben

Noviszadról jelentik: Noviszad város legutóbbi rendkívüli közgyűlésén dr. Pavlasz Ignjat és három társa indítványára elhatározta, hogy december 17-én, Őfelsége Alekszandar király születésnapján küldöttségileg tiszteleg Őfelségénél és a Dunabánság valamennyi városát és járását meghívja a küldöttségben való részvételre. A képviselőtestületi közgyűlésen egyben azt is elhatározták, hogy Popovics Dáka bánt kéri fel az audiencia kieszközölésére. Noviszad város tanácsa pénteken délután ülést tartott, amelyen megszövegezte a meghívókat és összeállította a Dunabánság városainak és járásainak névsorát.

A meghívó, amelyhez csatolták a városi kiszélesített tanács határozatát, a következőképpen hangzik:

Megkülönböztetve Önöknek a városi képviselőtestület határozatát, tisztelettel értesitem, hogy Őfelsége Alekszandar, a király kegyeskedett hozzájárulását adni tiszteleg küldöttségünk fogadtatásához. A küldöttséget december 17-ike és január 6-ika között egyelőre még pontosan meg nem határozott napon fogadja Őfelsége. A pontos napot idejében tudatni fogom. A küldöttségnek összesen kétszáz tagja lehet.

Tekintettel a rövid időre, tartásuk meg a városi kiszélesített tanács közgyűlését minél előbb, válasszák meg küldöttségeiket, akiknek névsoráról értesítsenek engem. Delegáltak csak azok lehetnek, akiknek a múltjában semmiféle kompro-

mittáló adat sem szerepel és akik a királyhoz és a hazához feltétlenül hűségesek. A kiküldöttek Beogradban a Petrograd hotelben találkoznak és ugyanott jelentkeznek a noviszadi delegációnál.

A meghívókat dr. Borota Branislav, Noviszad város polgármestere írta alá. A meghívókat tizenkét városnak és negyvenhat járásnak küldötték meg. A városok Szombor, Szubotica, Kragujevac, Szmederevo, Pozsarevac, Velikibeeskerec, Velikakikinda, Senta, Sztarakanizsa, Szremszkarlovci, Vrsac és Belackrva. A meghívott városok lakosságuk számaránya szerint vesznek részt a küldöttségben. A járásoknak küldött meghívókat a járási székhelyekre küldték, ahol ki fogják jelölni a járás delegátusait.

Petrovaradin város kiszélesített tanácsa pénteken rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy csatlakoznak Noviszad akciójához. Dr. Borota Branislav polgármester, akit a petrovaradini képviselőtestület határozatáról hivatalosan értesítettek, kijelentette, hogy a határozatnak nincs gyakorlati jelentősége. Noviszad város az új közigazgatási felosztás szerint küldi el meghívóit és az új közigazgatási felosztás szerint Petrovaradin Noviszadhoz tartozik, tehát nem küldhet külön delegációt.

Osztjovics Szelimir szuboticei polgármester hétfő délelőtt kilenc órára rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelyen megválasztják a hódoló küldöttség tagjait. A szuboticei küldöttségnek tizenhét tagja lesz.

A párbékkérdés rendezése után megtartják a plébánosválasztásokat a bácskai püspökség területén

A pápa ünneplése Bácskában

A Vatikán áfrata értelmében a bácskai római katolikus püspökség területén december huszonkettedikén rendezik meg az ünnepségeket. XI. Pius pápa aranymiséje alkalmából. Ezen a napon a bácskai püspökség területén levő összes templomokban ünnepi istentiszteleteket tartanak. Szubotican a Szent Teréz templomban december huszonkettedikén délelőtt tíz órakor Budanovics Lajos püspök személyesen mond misét nagy papi segédlettel.

A bácskai egyházmegyei közlöny szerint Klicin Mita volt bácskai tartományi biztos elrendelte a fennhatósága alá tartozott harminc községnek, hogy haladéktalanul, de legkésőbb három napon belül rendezzék az egyházi hatóságokkal a párbékkérdést. A kérdés rendezése után mindenütt megtartják a plébánosok választását, ahol ez még nem történt meg.

Mol község a napokban egyezett meg a párbé-

kérdés tekintetében az egyházi hatóságokkal és a meg egyezést szombaton jóváhagyta Budanovics Lajos püspök. Eszerint Molon tartják meg az első plébánosválasztást, amelynek napját a legközelebbi napokban állapítják meg. Molon Varga Lajos végzi a plébánosi teendőket és igen nagy népszerűségnek örvend a hívők körében, úgyhogy megválasztását a községben biztosra veszik.

A bácskai egyházhoz tartozó lelkészek egyébként elhatározták, hogy száz dinártól ezerhatszáz dinárig terjedő összeggel megadóztatják magukat és ebből az összegből eltartják az agg. munkaképtelen papokat.

A nagy szegénységre való tekintettel Budanovics Lajos püspök elhatározta, hogy nemcsak Szubotican, hanem a hatáskörébe tartozó összes városokban és községekben levő plébániáknál szegénykonyhákat állít fel.

Az osztrák alkotmánymódosítás a nemzeti tanács előtt

Az előadó hangsúlyozta, hogy Ausztria továbbra is demokratikus köztársaság marad

Bécsből jelentik: A nemzeti tanács ülése szombaton délután kezdődött. Az ülés napirendjén az alkotmánymódosításról szóló törvényjavaslat szerepelt. A parlament épületét rendőrkordon vette körül, mert kommunista tüntetésektől tartottak. A Rote Fahne ugyanis szombaton reggeli számában kiáltványt tett közzé, amelyben

felhívta a munkásságot, hogy tüntessen a parlament előtt az alkotmányreform ellen.

A kommunisták lapját elkobozták ugyan, de ugyanezt a kiáltványt röpecdülak formájában is eljuttatták a munkásokhoz. Szombaton reggel a gyárakban ezerszámra osztoztatták a felhívásokat, anélkül, hogy a rendőrség ki tudta volna nyomozni a terjesztőket.

Néhány bécsi gyárban déli tizenkét órakor a munkások letették a szerszámot, hogy a parlament elé vonuljanak

és ezzel a munkabeszüntetéssel is tiltakozzanak az alkotmányreform ellen.

A nemzeti tanács délután egy órára tűzte ki ülését, amelyen módosított formájában tárgyalják az alkotmányreformot, úgy amint azt az alkotmányjogi főbizottság s a reform kidolgozására összehívott albizottság a múlt héten megszavazta. Az ülés iránt

óriási érdeklődés mutatkozott. Az összes karzati jegeket napokkal ezelőtt elkapkodták, a diplomáciai páholy is megtelt a Bécsben időző külföldi követekkel, előttek a szövetségstanács tagjai nagy számban, de különösen a külföldi újságírók páholya volt zsúfolva. A parlament tagjait, az újságírókat és a közönséget csak a legszigorúbb igazoltatás után bocsátották be az ülésterembe. Minden ajtónál őt állott, aki külön fényképes igazolványt kért a szombati, történelmi nevezetességű ülés látogatásához.

Az ülés megnyitása sokáig húzódott, mert a többségi pártok közös tanácskozást tartottak, amelynek egyetlen tárgya az a kérdés volt, hogy az új alkotmány életbeléptetése után mikor választják meg a köztársaság új elnökét. Ez az egyetlen pont, amelyre nézve a szocialisták érdektelenséget jelentettek be és így ennek eldöntése a többségi pártok megegyezésére van bízva. A többségi pártok keretében három áramlat van. Az egyik azt kívánja, hogy a jelenlegi elnök, Miklas Vilmos megválasztásának érvényiség, vagyis 1932. december 31-éig maradjon a köztársaság élén és a szocialisták is ezt a megoldást látnák a legzivesebben. A keresztényszocialista párt jobbszárnya és a Landbund, a kisgazdapárt kebelében van egy áramlat, amely azt szeretné, ha 1930. késő

őszen történnék népszavazás útján az első elnökválasztás, a harmadik áramlat pedig, amely a nagynemű pártból indult ki, oda irányul, hogy a köztársasági elnök méltóságát tartásuk szabadon arra az időre, amíg Schober kancellár vagy megújja a kancellárságot, vagy úgy alakul a helyzet, hogy lemond állásáról és akkor a haza körül szerzett érdemeinek elismeréséül őt választanák államfővé. A többségi pártok szombati tanácskozása, amely félkettőt tartott, nem tudott ebben a kérdésben dönteni. Egyelőre csak abban állapodtak meg, hogy

az új köztársasági elnök választásáról külön törvény fog intézkedni.

Jóval fél kettő után szólaltak meg az ülés kezdetét jelző villamoscsengők. Tömött padsorok és zsúfolt karzatok előtt vonult be a kormány Schober kancellár vezetésével az ülésterembe. A szociáldemokrata pártvezetőségéből dr. Renner és Seitz polgármester nem voltak jelen, egyébként azonban Bauer Ottó vezetésével megjelent az egész vezérkar. A többségi pártok vezetői ugyyszólván kivétel nélkül együtt voltak. Az elnöki székben Gürtler, a nemzeti tanács elnöke ült, akinek bevezető szavai után dr. Schuschny keresztényszocialista képviselő, az alkotmányreform előadója lépett az emelvényre és ismertette a törvényjavaslatot. Bejelentette, hogy

az 1920. évi alkotmány alapelvein nem történt változás, mert Ausztria továbbra is demokratikus köztársaság és tartományokból alakult szövetségi állam marad.

Az előadó terjedelmes beszéde után Schober kancellár szólalt fel. Miután a kormánynak az a szándéka, hogy az alkotmánymódosító törvényjavaslatot még szombaton megszavaztatja a parlamenttel és mivel hosszú vitára van kilátás, valószínű, hogy az ülés a késő éjszakai órákba fog belenyúlni.

Schober kancellár beszédében rámutatott arra, hogy a Heimwehr-mozgalom azért született meg, mert az osztrák nép széles rétegei elégedetlenek voltak az 1920. évi alkotmánnyal és így szükségessé vált a reformjavaslat benyújtása. A javaslat a parlamentáris kormányzat mellett az államfőt egyenrangú faktornak ismeri el. A jövő mutatja majd meg, vajon az új alkotmányreform a nép kívánságainak és az alkotmány szellemének megfelelő-e.

A kancellár felszólalásával a javaslat általános vitája befejeződött és a nemzetgyűlés megkezdte a részletes vitát.

Francia vélemény Schacht memorandumáról

A hitelező államok együttesen akarnak fellépni a Young-tervezet felrobbantása ellen

Párisból jelentik: A kamara Franklin-Bouillon és Marin csoportjai bejelentették a külügyi bizottságban, hogy vitát követelnek majd Schacht német birodalmi bankelnök memorandumáról. Hivatalos körökben egyelőre nem nyilatkoznak Schacht kísérletéről, amely — itteni felfogás szerint — a Young-terv felrobbantására irányul.

Beavatott helyen valószínűnek tartják, hogy a hitelező államok kormányai együttesen állást foglalnak ebben a kérdésben és megértetik Berlinben, hogy a Young-tervnek komoly veszélyeztetését jelenti, ha Németországban olyan férfira bízzák a terv végrehajtását, aki még életbeléptetése előtt megtámadta és diszkreditálni akarta.

A jugoszláv-magyar gyámügyi egyezmény végrehajtásának magyar delegációja Szentán

Szentánról jelentik: A gyámügyi kérdések szabályozására kötött jugoszláv-magyar szerződés végrehajtására pénteken Szentánra érkezett dr. Horvát Kornél magyar pénzügyminiszeri tanácsos és Földvárszky Miklós, a budapesti pénzügyminisztérium számtanácsosa. A magyar delegátusok Györgyevics Szlobodán szentai polgármesterrel és dr. Erdélyi István árvaszei elnökkel folytattak tárgyalásokat.

A tárgyalások értelmében Szentá város kiadja a magyar állampolgárok tulajdonában levő gyámpénzeket és értékeket. A jugoszláv állampolgárok gyámpénztári követeléseit a Magyarországon lefolytatott korábbi tárgyalások során már kiszolgáltatták. A két királyság között létrejött megegyezéshez hiven kölcsönösen kiszolgáltatták az árvaszei iratoknak is.

A feleséggyilkos bajmoki telepes a bíróság előtt

Uj tanuk kihallgatása végett a főtárgyalást 14-ikére halasztották

Szombaton került főtárgyalásra a szuboticiai törvényszéken Buturlija Rada hercegovinai születésű, bajmoki telepes bűntudója, aki ez év augusztus 27-ikén Bajmokon feleségét, Dosen Angyát megölte.

Dr. Vasziljevics Ljuba tanácselnök vezette a tárgyalást és a tanács tagjai voltak Kosztics Jován és Kalezics Milutin törvényszéki bírák. A vádat Makszimovics Szevetiszlav vezető államügyész képviselte, a vádlottat dr. Dimitrijevic Drágó ügyvéd védte. A tárgyalás megnyitása után az elnök ismertette a vádat, majd kihallgatta a vádlottat.

A vádlott azzal kezdte, hogy 1919-ben vette nőül Dosen Angyát Biletyn, Hercegovinában. Három éven át békésen és boldogan éltek együtt, de azután megkezdődtek a viszálykodások, amelyek egyre gyakoribbak és ekésredettebbek lettek. Biletyről 1927-ben Bajmokra költöztek, miután itt agráriföldet kapott. A viszálykodások itten még inkább elmérgesedtek és nem volt nap, hogy ne lettek volna hangos veszekedések, sőt verekedések a házastársak között. A vádlott ezután elmondotta, hogy a kritikus napon a már megszokottnál is hevesebb cívódás volt közöttük. Óriási izgalom vett rajta erőt és hogy ebben a felindulásában mit tett, arra nem tud pontosan emlékezni.

Az elnök a vádlott hosszadalmas előadása után felmatutott egy hosszú, hegyes, tokban viselhető török kését és megkérdezte a vádlottól, hogy azzal szurta-e le a feleségét. A vádlott kijelentette, hogy az az a kés.

Ezután a bíróság megkezdte a tanuk kihallgatását és elsőként dr. Piecki Rude bajmoki ügyvédet hallgatta ki, aki elmondotta, hogy a vádlott felesége hozzájött panaszkodni a férje kegyetlensége miatt. A vádlott állandóan azzal fenyegette az asszonyt, hogy meg fogja ölni. Egyszer bele ugrott emiatt a kútba is, azonban kimentették. A felesége szemeláttára folytatott viszonyt a vádlott egy idegen asszoniyal és azért is akart a feleségétől szabadulni, hogy azt az asszonyt elvehesse. A tanu, mint ügyvéd, közben járt a bíróságnál, hogy a házastársak válását keresztülvitte: A gyilkosság napján is kereste Buturlija felesége a tanut az irodájában, de ő akkor hivatalos ügyekben Szomborban tartózkodott. Irnokától tudta meg, hogy az asszony rendkívül izgatott volt, sirt, nagyon félt a férjétől, hogy az megöli. Egy órával később meg is történt a gyilkosság. A bűncselekmény lefolyásáról nem tud semmit, miután akkor nem volt Bajmokon.

A következő tanu Vujevics Márkó gazdálkodó volt, aki szemtanuja volt a borzalmas gyilkosságnak. Elmondotta, hogy a Percer-kocsmában volt többedmagával és a jelenlevők között ott volt Buturlija Rada is, aki egész nyugodtan viselkedett, a kártyázók játékát nézte, sőt bele is szót a kártyajátékba. Eközben történt, hogy a nyitott ajtónál meglelt Buturlija felesége, akinek társaságában volt a vádlott egyik nővére. A vádlott hívta be az asszonyt az egyik helyiségbe, hogy igyon pálinkát. Az asszony nem akart bemenni a kocsmába, mire a férj kiment és újból fellángolt közöttük a szokásos civakodás. A tanu a helyiség ajtajából nézte a jelenetet és látta, amint a vádlott bántalmazni akarta az asszonyt. A vádlott nővére közbelepett, hogy szétválassza őket, mire a vádlott úgy pófonvágta a nővérét, hogy az hanyattesett. Erre a vádlott balkarjával átkarolta a felesége nyakát, jobb kezével kivette a tokból hatalmas kését és azt teljes erővel az asszony mellébe dőlte. A kés pengéje diszurta a szívet és a nő hátrahanyalt, de kezével az urába kapaszkodott. Az ura térdével kétszer lökött rajta, majd mikor a földre bukott, kétszer megrázta. A tanu odarohant hozzá és megkérdezte tőle:

— Mit tettél, Rada?

A kérdésre — mondotta a tanu — egy szóval válaszolt a vádlott:

— Kész.

Az elnök kérdésére a tanu elmondotta, hogy a vádlott a véres kést eldobta és nyugodt léptekkel távozott. Snačorberg Dragutin, aki veje a Percer-féle vendéglő tulajdonosjének, szintén látta a gyilkosságot. Amikor a vádlott kiment a feleségéhez, akkor az asszony menekülni akart tőle, majd amikor a férj magával akarta cipelni, akkor két karjával teljes erőből belekapaszkodott egy villamososzlopba, de a hatalmas erejű férfi lefejtette az asszony karjait az oszlopról és tovább hurcolta. Először az asszony az ut mentén álló fába kapaszkodott bele. Egyszerre csak látta, hogy a vádlott nővére vissza akarta tartani fivérét, aki azonban egy ütessel leterítette, majd balkarjával átkarolva a feleségét és beleszurta annak mellébe a kését. A tett után mind két keze csupa vér volt és amikor távozott a tett színhelyéről, többször megrázta mindkét karját, hogy a vér lecsurogjon róla.

Bazovics Vlada hajmoki községi rendőr tanuvalomlásában elmondotta, hogy éppen szolgálatban volt és indult egy szállításra, amikor értesült, hogy a vasutállomás előtt gyilkosság történt. A helyszínre indulva találkozott Buturlijával, aki egy kútnál mosta véres kezét. A tanu megkérdezte tőle, hogy mit csinált. Nyugodtan azt felelte, hogy megölte a feleségét és hogy ez így jobb.

A rádió

ma már nem csak a kiváltságosok szórakoztató eszköze, hanem mindenkié, mert

beszerzési ára olcsó, kezelése egyszerű, üzemköltsége minimális!

Halgassa meg nálunk és kérjen még ma árajánlatot!

KONRATH D. D. SUBOTICA

valamint összes fiókjai és viszontelárusítói

A bíróság valamennyi tanut megeskette valomására. Dr. Jeremic törvényszéki orvos terjesztette elő ezután szakvéleményét az elhalt sérüléséről.

Mielőtt az elnök a bizonyítási eljárást befejezte volna, Makszimovics Szevetiszlav államügyész indítványozta, hogy azt a három tanut, Makarak Ivánt, Avramovics Márkót, Gyafics Lázót, akik a főtárgyalásra meg voltak idézve, de nem jelentek meg, a bíróság vezettesse elő, miután fontos körülményekről

adhatnak felvilágosítást és evégből kéri a tárgyalás félbeszakítását.

Dr. Dimitrijevic Drágó védő több új tanu megidézését indítványozta.

Dr. Vasziljevics elnök közölte ezután a bíróság határozatát, amely szerint a bíróság helyt ad a vád és a védelem képviselői által előterjesztett indítványnak, a tárgyalást félbeszakítja és folytatását december 14-ikére, reggel nyolc órára tűzte ki.

Szalonerendezést készített Mária királyné Ófelségének egy szuboticiai műasztalos Fiszter Gusztáv ajándékával rendezik be a királyné fogadószobáját az Anyák Szövetségének palotájában

A felséges uralkodócsalád iránt szerzte az országban megnyilvánuló szeretetnek kedves és megkapó tanujelét adta ifjabb Fiszter Gusztáv szuboticiai műasztalos, butorgyáros, aki Ófelsége Mária királyné részére remekművű szalonerendezést készített és a pompás, értékes ajándékot felajánlta a Felső Asszoniyal.

A szalonerendezés a napokban el is készült és mielőtt az ajándékot utnak indították volna Beograd felé, bemutatták a sajtó képviselőinek is. A szalonerendezés, amely az iparművészet remeke, Váci József szuboticiai mérnök tervei szerint minden részletében Fiszter Gusztáv műhelyében készült. A szalongarnitúra XIV. Lajos stílusú bronzarany színű, finom, hangulatos munka. A berendezés tíz darabból: egy kerek asztalkából, hat székből, két foteleből és egy pamlagból áll. Az egyes butondarabok finom mintás aransárga selyemmel vannak bevonva és a kis pamlag felső karfián nagyog a művésziösen faragott királyi korona. A butondarabokat stílizált faragások borítják és ezek a finom vonalvezetésű, filigrán faragások és reliefeszerű domborulatok kecsessé, meghitté és hangulatosá teszik az arany-szalont.

Ifjabb Fiszter Gusztáv munkatársunknak a következőket mondotta:

— A szalongarnitúra az én vezetésem mellett hat hónapig készült. A butor anyaga nemes kőrtéfa, amely egyike a legértékesebb és legnehezebben beszerezhető anyagoknak. A szalonerendezést az »Anyák Szövetsége« beogradi palotájának egyik szobájában állították fel. Nemrégén ugyanis beléptem alapító tagnak ebbe a nemesceü szövetségbe, amelynek tudvalevőleg Mária királyné a fővédnöke. A Felső Asszoniyal gyakran meg szokott jelenni a szövetség székházában és fogadja azokat az asszonyokat, akik kéréssel vagy panasszal járulnak eléje. A királyné sokszor hosszú időt tölt el a palotában és ez öblesztette bennem azt a gondolatot, hogy a fogadások céljaira teljes berendezéssel lássak el egy szobát Ófelsége Mária királyné részére.

— Hat hónappal ezelőtt kezdtük meg a munkát. A butorok minden paránya itt készült és azok, akik dolgoztak rajta, szívüket, lelküket belevitték a munkába.

A szalonerendezés már megérkezett Beogradba és rövidesen berendezik vele Mária királyné fogadószobáját, amelyben a nemesszövület, fénkölt gondolkodású királyné sok száz anya kérését és kívánságát hallgatja meg.

Betegsegélyzőegyesületet alakítanak a szubotica városi tisztviselők Ingyen gyógykezelést, orvosságot, szülési és temetkezési segélyt fog nyújtani az egyesület

A szubotici városi tisztviselőknek eddig semmiféle orvosi kedvezményük nem volt és betegség esetén a kis fizetés miatt a legnagyobb gondokkal küzdöttek. Osztojics Szelimir polgármester hivatalba lépése után elhatározta, hogy mozgalmat indít a tisztviselők körében betegsegélyző egyesület megalakítása érdekében. A tisztviselők nagy örömmel vették a polgármester tervét és a kérdést még ebben a hónapban megoldják.

Osztojics Szelimir polgármester a napokban megbizta Szuvajdzics Alekszandar főszámvevőt, hogy dolgozza ki az alapszabálytervezetet, amely szombaton el is készült és a városi tanácsülés elé került, ahol azt egyhangulag elfogadták. A városi tisztviselők betegsegélyző egyesületének a neve Bratstvo (Testvériség) lesz. Az alapszabálytervezet szerint a betegsegélyző egyesületnek minden városi alkalmazott tagja lesz. Az ideiglenes tisztviselők három hónapi szolgálat után lehetnek be az egyesületbe. A tagsági díj egészen csekély összeg lesz és azt havon-

kint levonják a tisztviselők fizetéséből. A tagsági díjon kívül a város a maga részéről nagyobb összeggel fog hozzájárulni az egyesület segélyalapjához.

Az egyesület tagjai és azok családtagjai betegség esetén teljesen ingyenes gyógykezelésben részesülnek. Specialista orvosai is lesznek az egyesületnek. Gyógyszereket ugyancsak teljesen díjmentesen fognak kapni a tagok. A tagok hozzátartozói teljesen egyenrangúak az egyesületben és ők is teljesen ingyen kaphatnak orvosi segélyt és orvosságot. A városi tanács arra törekszik, hogy az egyesület részére kevésbé elfoglalt orvosokat szerződtessen, akik elsősorban az egyesület betegeit kezelhetik. A tagok feleségei szülés esetén nagyobb segélyt fognak kapni és elhalálozás esetén ugyancsak segélyt utalnak ki a tag hozzátartozóinak.

Az alapszabálytervezet a december hónapban összeülő rendes városi közgyűlés elé terjesztik és a jövő év elején az egyesület már meg is kezd működését.

Európa leggazdagabb falujának katasztrófája

A komlókrach tönkretette Bácsko-Petrovácot — A falu minden lakójára, beleértve a csecesmőket is, tizenötezer dinár adósság jut — A 140.000 dináros komlóföld ma már legfeljebb 10.000 dinárba kerül — Látogatás a szerencsétlen községben

Autóink nagy sebességgel száguld Bácsko-Petrováci irányába. Szinte pillanatok alatt magunk mögött hagyjuk Futog község határára lecsúszó főcécáját és máris látjuk a decemberi verőfényes napsugárban ragyogni Begecs evangélikus templomtornyának aranyfényben uszó keresztjét. Innen már csak néhány kilométer és Petrováca érünk. De még jó távol a községtől, beláthatatlan tömeg komlórud mered az égnek és az egész úgy tűnik fel a sebesen haladó autóról, mintha sürű erdő nyulna el előttünk, vagy a háborúból ittfeljutott sövénydrótháló kerítésnek be a falut. Pedig csak elárvult komlórudak: Petrováci község tragédiájának égnekmeredő tanui.

* Bácsko-Petrováci volt Európában az első község, ahol a bajor és saazi komlóültetvények után meghonosították a komlótermelést. Husz-harminc éve lehet ennek és ez a község már másfél évtizeddel ezelőtt átélte egy nagyméretű komlókrachot, de az életrel való szívszós, dolgozni szerető és józan szlovák nép nem esett kétségbe, kiheverte a bajt és újra lábra állt. De vajjon sikerül-e neki azt a komlókrachot kihevernie, amely most végigszántott Európát komlótermelő országain, de sehol annyi és olyan helyrehozhatatlan kárt nem okozott, mint Európa egykor leggazdagabb falujában: Bácsko-Petrováci.

Tudni kell azt, hogy Bácsko-Petrováci még nem is oly régen Európa leggazdagabb községe volt. Arra másutt igazán nem volt példa, hogy egy hold föld 20.000 aranykoronát hozott volna tisztán, mint amennyit a fekete bácskai föld Petrováci határában évről-évre juttatott szorgalmas, dolgos megművelőinek. Virágzó községgé is lett ez a még röviddel ezelőtt kis bácskai falu. Uccái nyilegyenesek, szélesek, házai tiszták, tetszetősek és az ottlakók szlovákok jellegzetes divatjának megfelelően keramit- vagy majolika-kockákkal és téglákkal vannak kirakva. A házak uralkodó színében kék-fehérre vannak meszelve, de van sok barna és zöldre festett ház is, aminthogy az élénk színek uralkodnak a petrováci utcákon. Már a község bejárata előtt azt a benyomást kelti az első látvány, hogy valami gyárvárosba jutottunk. Többemeletes hatalmas gyárépületeknek, malmoknak tűnnek fel azok az építkezések, amelyekben még pár év előtt lázas munka folyt, de ahol most temetői csend uralkodik. Még röviddel ezelőtt odarakározták be azokat a hatalmas komlóümegeket, amelyeket a petrováci határhoz tartozó 10.000 hold komlóföldön termeltek. Ott száritották és ott gyűjtötték össze, míg a beültött krach egyszerűen értékelessé tette sok esztendő vejejtékes munkáját. A petrováci házak padlásai tele vannak komlóval, eladatlan és talán soha eladásra nem kerülő komlóval

— Odaadjuk akárkinek, — mondja busan egy öreg petrováci gazda, — aki leviszi a padlásunkról, ugyem ér az már egy fabájkát sem, minek heverjen a padláson...

* Vajjon mi okozta ezt a borzalmas katasztrófát? — A túltermelés, — hangzik minden ajakról. — Tulscat termeltünk és most saját zsirunkban fulladunk meg.

Mi okozta a túltermelést? A hatalmas komlóárak. Épen Petrovácon volt eset, hogy ottani komló métermázsánként 40.000 dinárért cserélt gazdát és ezek a fantasztikus nyereségek kápráztatták el az embereket és a petrováci határ 10.000 hold földjén, alig néhány hold kivételével, csak komló termett. Komló, komló, komló, — volt a jelszó, attól várt mindegyikük boldogulást, azt hitték, a fák az égig nyulnak. De nemcsak petrováciak estek ebbe a hibába, mert a saazvidé a bajor, a francia és a magyar komlótermelők éppugy kiszámították magukat, a petrováciak tragédiájára, hiszen azért a legsúlyosabb, mert ők mindent felrakta re az egyetlen ütköztyára. Komló volt az adu.

Az európai komló Amerikába vándorolt ki. Amerika 10 millió főnyi lakossága minden komlómenyiséget felvett, az amerikai sörgyárok mindent feldolgoztak, mert az amerikaiak mindent el is fogyasztottak. És ekkor jött a komlótermelés nagy tragédiája: az amerikai száraz törvény. Amerika nem vásárolt többé európai komlót és az európai termelők tulscok volt az európai szükséglet fedezésére.

* Ezek voltak a főokok, de más kisebb okok is közrejátszottak a petrováci tragédia előidézésében. Hadd mondja el azokat a község érdemes jegyzője: De... az amerikai sörgyárak mindent feldolgoztak, mert az amerikaiak mindent el is fogyasztottak. És ekkor jött a komlótermelés nagy tragédiája: az amerikai száraz törvény. Amerika nem vásárolt többé európai komlót és az európai termelők tulscok volt az európai szükséglet fedezésére.

lata a községé, valósággal atya a lakosságnak, amelynek minden egyes-bajos dolgában jó tanácsos és igen sok esetben anyagi áldozatokkal van segítségére. Ritka jegyző, aki annyira összeforrt népével.

Szomorúan kezd bele a tragédia okainak elmondásába.

— Hétezer lakosa van a mi szép községünknek, amely most teljesen elpusztult. Az egész népünk kol-dusbotra jutott. Olyan tragédia ez, amelynek alig van a történelemben párja. Akárcsak ha tüzvész, vagy rohanó árvíz pusztította volna el.

— Virágzó község voltunk. Nem volt párunk az egész országban, talán egész Európában sem. Nálunknál gazdagabb község nem volt. Mindenki, a község apraja-nagyja komlót ültetett, szorgalmas, józan népünk csak dolgozott és hihetetlenül meggazdagodott. Több autó volt a mi községünkben, mint annak idején az egész Bácskában. Mindegyik gazdának saját gyönyörű háza volt. Nézze meg a mi uccáinkat, akár egy élénk szép város épületesora. Emeletes, tiszta, szép épületek. Villanyvilágítás, rendezett uccák, parkírozva és virágokkal beültetve.

— A petrováci határhoz 10.000 hold tartozik és nagy része komlóval volt beültetve. A mi népünk másról tudni sem akart. Csak komlóval foglalkozott. Igaz, a legnagyobb munkával járt a föld megművelése, de megis hozta a busás jövedelmét

— És ma? Ugy leromlott ez a dús-gazdag község, hogy az egész faluban nincs tíz százalék egészséges vagyoni, de ez a tíz százalék is csak látszólag egészséges, mert nincs teher rajta, de tulajdonosaik rokonaiért, barátaiért olyan nagy összegű jótállást vállaltak, hogy annak következményeit évekig is elsenvedhetik. Egy hold petrováci komlóföldön átlag hat métermázsára komló termett. És ha meggondoljuk, hogy voltak idők, amikor egy métermázsáért 40.000 dinárt kaptak, akkor könnyű kiszámítani, hogy egy hold egyik-másiknak évi 240.000 dinárt hozott. És nem tartozott a ritkaságok közé, hogy egy-egy gazdának 10-20-30-40 holdja volt. Nagy pénzek folytak be. Fantasztikus vagyonok. És ma? A komlóknak ma nincs ára, semmit sem lehet érte kapni. Még száz dinárt sem métermázsánként, pedig ezelőtt 8-12.000 dinár volt a komló átlagos ára. De gyakoriak voltak a 32.000 dináros komlóárak is. Leszedték, megszáritott komlót bármelyikünk boldogan odaadna 100 dinárért is, de ha senkinek sem kell. Odaadnák ingyen is, csak vinnék el a padlásról. De nem viszi biz azt senki.

— A község katasztrófája olyan érthető, hogy a lakosság adósságát 109-120 millió dinárra becsülöm. 7600 lakos van, mindegyik elő lényre 15.000-18.000 dinár jut. Aggra, csecesmőre egyaránt. Ki fizetheti azt meg valaha is? Soha senki.

— 10.000 hold a petrováci határ. Ma alig lehet egy holdért 10.000 dinárt kapni és így az adósságunk nagyobb, mint az egész vagyonunk, vagyis egy tönkrementünk, hogy rajtuk már csak csoda segíthet. Azért a földért, amely komlóval volt beültetve, még kevesebbet lehet kapni, mert a komlót, a gyökeret, a rudakat ki kell szerni és az külön munkával jár.

— Ezelőtt egy hold föld átlag 100.000 dinárba került, de 140.000-ot is fizettek egy holdért. Sokan vásároltak komlóföldet, akiknek csak a fele pénzük volt, a másik felét: 50.000 dinárt kölcsönvették a bankból. Az első két évben nem törleszthettek semmit és akkor jött a krach. A föld értéke lecsúszott 10.000 dinárra. Most a többholdas gazdának 5-6 holdat kell eladnia, hogy az a félholdra való tartozását: 50.000 dinárt ki tudja fizetni.

— A túltermelés ölt meg bennünket, de ezzel a bajjal az is járt, hogy a mi szlovák népünk kereskedéssel is akart foglalkozni. Komlóval és gabonával kereskedett, pedig a szlovák nép nem való kereskedő, hanem, ahhoz nem ért. Inkább maradt volna a gazdálkodásnál. Azt érte. Szorgalmas munkás nép

— Mi van most? Aki tudta, leszedte a komlót, kitepte a gyökereket, kidobta a komlórudakat. Nézze, hogy felrakározták azokat a házak udvarán és az uccán. Azzal tüzelnek az idén... Tönkrement az egész falu. Most már csak a végrehajtót várják és ha megperdül egyszer a dob, nem marad egy épvagyonu emberünk sem.

— Nincs ára sem a komlónak, sem a háznak, sem a földnek. Sztrukár András vagyoni gazda volt, nagy, szép komlóraktára, száritója volt, amely egy-maga 1.050.000 dinárba került. Most adták el árverésen 163.000 dinárért, hetedzárón... A petrováci Takarékos Vezető meg, az volt betáblázva. Ritz Janó 300.000 dinárért házat építtetett. Most egy glószáni ember 53.000 dinárért, hatodzárón vette meg. Hova jutunk?

PHILIPS NÉPCSODA

Háromcsöves rádiókészülék, amelyet mindenki megszerezhet magának.

Garantálva veszi hangszórón bármely nagyobb európai adót.

A készülék ára lámpákkal együtt 1720— dinár frankó bármely posta az országban.

VIKING

ZAGREB BEOGRAD OSIJEK V.K KINDA
Bar. Jelačića 2 Knjegl. Ljubice 5 Kapucínska 18 Aleksandrija

— Petrovácon 10 nagy, többemeletes, nagy képményes komlószáritó és raktárépület és mintegy 30-40 kisebb száritó és raktárház van. A falu messziről gyárvárosnak látszik. Pedig ma csak temető... A nagyobb száritók olyan nagy üzemre vannak berendezve, hogy napi 250-300 métermázsát is szárithatnak. A kisebbek ennek a harmadát. Egy nagyobb raktárért és száritóért 43.000 dinár évi bért fizettek. Ma egy parát sem.

— A mi népünk ezedén a komlóval beültetett területek hatvan százalékát kelti a komlótól. Nem termelnek többé komlót. Tizezer holdból csak négyezer marad. Hetezer hold megszűnik komlóföld lenni. Ha holdanként még három év előtt minímáisan 30.000 dinár értékű komló termett, ennek elmaradása 180 millió dinárral csökkent a nemzeti vagyont. De ha továbbra is szép őszi idő marad, még több hold komlóföldből szedik ki a komlógyökereket. Tudni sem akarnak többé komlórol.

— Dr. Schusztar József községi orvosunk és Kanya János gyógyszerésziünk 600.000 dinárért új száritót építettek. Ma kiszedték a földjükből a komlót és így nincs szükségük többé a száritóra, mely ma üresen áll. Husz hold komlójuk volt, ma már csak három holdat hagytak meg komlóval.

— A bank rendszeresen viselkedik. Megértő a nyomorral szemben. A szlovákok évente tavasszal és ősszel újra festik házaikat. A községházát három éve nem meszelték újra. De meg is érzi a krachot mindenki, még akinek nem is volt soha komlóföldje. Az orvos, a patikus, a kereskedő, a jegyző, a hivatalnok.

— Ezelőtt a petrováci jegyző magánkeresete évi 200.000 dinárra rugott. Ma örülök, ha 200 dinárt keresek havonta, pedig a fizetésem csak 263 dinár. Van ugyan 30 hold használatra, de egy hold legfeljebb 600 dinárt eredményezett és így a 30 holdért legfeljebb 18.000 dinárt kaphatok, havi 1500 dinárt.

— A község lakossága 14 millió dinár vagyoni-és jövedelmű hátralékban van, a rendes állami adóhátralék 4 milliót tesz ki, míg községi adóért 1.5 és tartományi adóért 1 millióval tartoznak. Ki és mikor fizeti ezt meg? Egy harminc holdas gazda ép ma sírva jött ki a pénztárszobából és elpanaszolta, hogy az utolsó 100 dinárját vitte be adóba...

— Nálunk már nem szegények, hogy tönkrementek, mert az nem szegény, hanem mértíroság. Sajnálatraméltó emberek mentek tönkre, akik nem ittak, nem kártyáztak, mindent a komló evett meg, még azoknak a vagyonát is, akiknek nem is volt komlóföldjük. Így a szegény kereskedők. Volt olyan, akinek üzletében még pár év előtt 18 segéd dolgozott, ma maga szolgálna ki a vevőt, ha egyáltalán volna vevő. Miből? Kihiteleztek és most nem tudnak pénzhez jutni. A szlovák népviselet sok kelmét fogyaszt. Minden nő legalább 15-18 szoknyában jár és ha egy lány férjhez megy, legalább 80-100 szoknyát, fehérneműt, ágyneműt kap hazulról. Új vásárlásra sincs pénz. De a szállodák, vendéglők is konganak az ürességtől. Idegen nem jön hozzánk, pedig még pár éve nagy idegenforgalom volt. Tele voltak a szállodák németekkel és csehekkel, akik sok pénzzel jöttek és mindent összevasároltak. A nagykozsma még két éve 50.000 dinár évi bért fizetett, ma 21.000 dinárt, pedig a kiadás ugyanannyi, mint annakelőtte. A házadó még nagyobb.

— Csak siránkozó, panaszos embereket látunk. Vannak négy-ötgyermekes családok, akiknek egy nap a jegyző, másnap az aljegyző, harmadnap a doktor, negyediknap a tanító és ötödnap a pap ad enni.

— Oly nagy volt ez a község, hogy nemzetközi expedíciós cégeknek volt itt fiókjuk, ma vajjon mit szállíthatnának?
— Az emberek apatikus állapotban vannak már, nem érdekli őket semmi, segítséget nem remélnék sehonnan és várják hihetetlenül az elmaradhatlan szomorú végzetet, a végrehajtót. Talán egyetlen lebe-

tőség az volna, ha a község a rendkívüli eseményekre való tekintettel hosszabb halasztást kaphatna adósságainak fizetésére.

— Vérzik az ember szíve, mert jó és becsületes vépet ért a katasztrófa...

Szomorúan megyek ki a jegyző szobájából. Klimegnek az uccára, ahol ép akkor gyúlnak ki a villanylámpák. Mintha azok is szomorkodnának, olyan sötétben égnék.

— Csányi György, a község egyik legvagyonosabb embere — mondotta kísérem — pár évvel ezelőtt nyolc millió dinárért építette a villanytelepet és most pár hónapja két millióért volt kénytelen tudni rajta. De ez csak egy példa. Sajnos sok van belőle.

Atónk zajtalanul gázol keresztül a petrováci uccák sarán, nem illik még túlkölni sem. Az uccákon egyetlen élő lényt sem látni. Kihalt Európa leggazdagabb faluja. Végiggázolt rajta a komlókrach.

Mayor József

„Az én édes jó anyám!”

Közzétették Clemenceau végrendeletét

Párisból jelentik: Hosszas huzavona és tárgyalások után végre sikerült rábírní Clemenceau családját, hogy Clemenceau végrendeletét — az anyagi kérdésekről intézkedő függelék kivételével — a lapok útján teljes terjedelmében nyilvánosságra hozza.

Szerinti fordításban a következőképp hangzik Clemenceau meglepően rövid végrendelete:

— Páris, 1929. március 28. Ime, végrendeletem. Azt akarom, hogy Colombiereben temessenek el, édesatyám mellé. Holttestemet a halottasházból a temetőig minden kíséret és minden szertartás nélkül szállítsák el. Semmiféle feloldozást nem kívánok, sem gyűlökezetet, sem meghívásokat, sem szertartást. A sír körül csak egy vasrácsot emeljenek, ép úgy, mint édesatyám számára, név nélkül. Azt akarom, hogy koporsómban mellémfektessék vasgombos sétabotomat, amelyet ifjúságom óta örzök és egy kis, macskahörbe kötött dobozt, amely a tükrösszekevényem balsarkának legfelső polcán található. Benne kell hagyni azt a kis könyvet, amelyet még az én édes jó anyám keze helyezett el oda. Végül tegyék koporsómba azt a két kis elszáradt virágcsokrot, amelyek a kertbe nyíló szoba kandallóján találhatók. A kis csokrot helyezze a nagy mellé, amelyet egy gránát foglal magában és az egészet tegyék holttestem mellé. Végrendeletom végrehajtásával pedig az én nagyon kedves Nicolas Pietri barátomat bizom meg. Pournin ügyvéddel és Michel fiammal együtt és megköszönöm azt a fáradságot, amelyet ezáltal nekik okozni fogok.

Január elsején megalakul a Dunabánság orvosi kamarája

A vajdasági orvosok egyesülete december 15-ikén feloszlik

Noviszadról jelentik: Az új egészségügyi törvény értelmében az egyes bencsgek orvosi legkésőbb január elsejéig hitelesnek a bánsági orvosi kamarát megalakítani. A Dunabánság orvosi kamarájának szervezési munkálatait a vajdasági orvosok egyesülete vette a kezébe. Szombaton délelőtt tíz órakor a Vajdaság meghívott orvosi tanácskozássra ültek össze a noviszadi egészségügyi palota tanácsstermében. A tanácskozáson dr. Szatács Jovan, a vajdasági orvosok egyesületének elnöke elnökelt.

Az elnök megnyitóbeszédében ismertette a törvény rendelkezéseit. Az orvosi kamarát sürgősen meg kell szervezni, mert a kamarának január elsején meg kell kezdenie működését. Az egészségügyi minisztérium maga bonyolítja le a szervezési munkát és a hivatalos lap útján a bánsági orvosokat december tizenötödikére alakuló közgyűlésre hívta meg. Az elnök azt is bejelentette, hogy a szombati értekezletet az alakuló közgyűlés előkészítésére hívták egybe. Az értekezlet feladata, hogy összeállítsa a kamara vezetőségének, választmányának, felügyelőbizottságának és fegyelmi bíróságának listáját, hogy a közgyűlés résztvevői bizonyos mértékben tájékozva legyenek az ügyvezetés összeállításáról. Az elnök végül örömet fejezte ki afölött, hogy a báni egészségügyi hivatal élére dr. Markovics Lázárt, a noviszadi egészségügyi hivatal főnökét nevezték ki.

A tanácskozási során többféle terv merült fel a kamara megszervezésére. A tanácskozáson a névjegyzékeket egyhangú szavazatok alapján állították össze. Az elnök a névjegyzékre vonatkozólag kijelentette, hogy ezt nem tekintik hivatalos listának, mert bizonyos adatok hiányoztak a névjegyzék összeállításánál. A vajdasági orvosok egyesülete teljesen tájékozatlan afelől, hogy az újonnan a Vajdasághoz csatolt területeken, kik a legtekintélyesebb orvosok és csupán az orvosok névsora áll rendelkezésükre. Eppen ezért az összeállított listát informatív jellegűnek tartják és nem publikálják.

Nincs még beszélő film
de pótolja azt a néma filmnél is a

Konrath-Saba zenekészülék

Vasárnaptól—szerdáig Szuboticán
a Városi moziban
hallható!

Az alakuló közgyűlésre a minisztérium küldte szét a meghívókat és ezért az orvosok egyesület nem küld külön meghívókat. Dr. Markovics Lázár a báni egészségügyi osztály főnöke értesítésekét fog szétküldeni az egyes orvosoknak és értesíti az illetékeseket, hogy a kamara alakuló közgyűlést december tizenötödikén tartják meg. Ha az első ülés eredménytelenül fejeződik be, akkor legkésőbb december harmincadikáig megtartják az új alakuló közgyűlést.

Az értekezlet elhatározta, hogy átirattal fordul a szerbiai orvosok egyesületéhez és kéri az egyesület értesítését, hogy a Vajdasághoz csatolt területek orvosi hajlandók-e átjönni a noviszadi kamarába, vagy pedig megmaradnak régi alakulatukban. A szerbiai orvosok

egyesületének és a beogradi kamarának ugyanis jelentékeny vagyona van, amit az új belső beosztás értelmében négy részre kellene felosztani.

Dr. Miskovics javaslatára az értekezlet végül határozatot hozott, amelynek értelmében a december tizenötödiki alakuló közgyűléssel egyidejűleg összehívják a vajdasági orvosok egyesületének rendkívüli közgyűlését. A vajdasági orvosok egyesületének rendkívüli közgyűlésén ki fogja mondani az egyesület feloszlását és új egyesület megalakítását fogja kezdeményezni, amely az egész Dunabánság területén működő orvosi kart magába foglalja. Az új orvosok egyesület a kamara mellett mint külön szakegyesület fog széleskörű működést kifejteni.

Nagy lelkesedéssel fogadták a bánt sumadiai körútján

Popovics Dáka Kragujevácon, Gornjimilanovácon és a bányavidéken

Noviszadról jelentik: Mindössze egy hónapja annak, hogy a dunabánsági hivatal megkezdte működését és Popovics Daka bán máris elindult inspekciós körútjára, hogy megtekintse a Dunabánságnak azt a vidékét, amelyet eddig nem ismert. A bán Sumadia felé indult el, hogy közvetlenül megismerkedjék ezzel a vidékkel, amelyet Szerbia szívének neveznek. A bán esütőtűzőn érkezett meg Kragujeváca, ahol a kerületi inspektorátus székhelye van. Kragujevac népe ünnepélyesen fogadta a bánt és a város este bankettet rendezett tiszteletére. A diszvacsorán számos beszéd hangzott el, amelyben Ófelségű a királyt köszöntötték fel és igen sokan üdvözölték Popovics Daka bánt. Pénteken a bán megtekintette Kragujevac nevezetességét. A városban tett körútja után a bán fogadta Nagulics Milutin kragujevac kerületi inspektort és a környékbeli járások főnökeit, akikkel hosszas megbeszélést folytatt, majd elbucszott a város vezetőségétől és továbbutazott Gornjimilanovac felé. Utján Nagulics Milutin kerületi inspektor, Kraszovics báni osztályfőnök és Mirovics Zsika az építésügyi igazgatóság főnöke kísérték.

Az utón, amerre haladtak, minden községből küldöttség ment a bán elé és mindenütt meleg ünnepségek rendeztek. A bán kísérei előtt többször meglepetésnek adott kifejezést afölött, hogy ez a vidék mennyi szépséget tár az utazó elé és meglepedetten látta, hogy a Sumadija már nem csak erdőségekből áll — amelyekből a névét kapta — hanem fejlett mezőgazdasága és ipara is van.

Gornjimilanovac lakossága a bán érkezésének hírére ünnepi díszbe öltöztette a várost. Az uccákat elárasztották a polgárok és amerre a bán elvonult, lelkes éljenzés hangzott fel. A szolgabíróság épülete előtt közel háromezer főnyi tömeg tolongott, hogy jelen legyen a hivatalos fogadtatáson és hallja a bán beszédét. A szolgabírósgátnál Szabica Dragoljub polgármester és Jofes szolgabíró üdvözölték a bánt, aki meghatóttan mondott köszönetet a meleg fogadtatásért.

— Nagy elfoglaltságom ellenére is — mondotta a bán — időt szakítottam magamnak arra, hogy meglátogassam a Sumadiát, azt a vidéket, amely mindig bántan küzdött és tudott áldozatot hozni nemzeti ideáljainkért. Ime most beutaztam azt a vidéket és elhaladtam azok mellett a városok mellett, amelyek 1914-ben

egy borzalmas és kritikus pillanathan döntőjelentőségű győzelmet szereztek hadsergünknek, amelyet a halhatatlan emlékü Mises vojvoda vezetett.

— Bennünk, akik a preczani területeken éltünk — folytatta a bán — ez a győzelem tartotta fenn azt a reményt, hogy a váravárt szabadság egyszer mégis csak elérkezik és kezdetnyulhat testvér a testvéreink. Reményeink valóra váltak és elérkezett az az idő, amikor visszatérhettünk alkotó munkánkhoz, hogy azon az uton haladjunk, amelyet vitéz királyunk mutatott.

A bánnak ezekre a szavaira frontikus éljenzés tört ki.

— A mi nagy hazánk most a Triglavtól a Sztrumiáig és az Adriától Timókiig terjed. Törekedjünk, hogy hazánk minél jobban megerősödjék és erőteljes lépésekkel haladhassunk előre.

A beszéde után a tömeg melegen ünnepelte Popovics Daka bánt és az éljenzés még akkor sem szűnt meg, amikor a bán hement a szolgabíróság épületébe. Délben a bán tiszteletére nagyszabású bankett volt, amely után a bán fogadta a város vezetőségét, tekintélyes polgárait és a társadalmi egyesületek küldöttségeit. A fogadtatások után a bán autón a közeli bányákba utazott. Az országot két oldalán a faluk lakói és az iskolagyerekek sorakoztak fel és lelkesen kiáltották:

— Éljen a mi első bánunk!

A bányákhoz való megérkezésekor, amint a bán kiszállt az autóból, egy kis diák lépett hozzá, virágcsokrot nyújtott át és a következőket mondta:

— Bán ur, önnek, a Vajdaság és a Sumadija egyesülése megszentélyesítőjének átnyujtom ezt a virágot, amely a bányák fölött nőtt, hogy ez legyen a jele szeretetünknek és megbecsülésünknek. Éljen sokáig szeretett hazánk, Jugoszlávia javára.

Néhány gyerek mondott még üdvözlőt és a bán elbucszott a gyerekekkel. Elmondta nekik, hogy abból a városból jött, ahol Zmaj Jovanovics élt, akinek a verseit az iskolában tanulják.

A bányák megtekintése után Popovics Daka bán Rudnik községbe ment, ahol fogadta a tisztelgésre érkezett küldöttségeket, majd tovább utazott Aran-gyolovac felé, ahová este hat órakor érkezett. A bán hétfőn érkezik vissza Noviszadra.

A pénzügyminisztérium egyik osztályfőnöke felülvizsgálja Szubotica pénzügyi helyzetét

Tosics Radoszav, a pénzügyminisztérium költségvetési osztályának főnöke Szuboticán

Szubotica város pénzügyi helyzete, mint ismeretes, az utóbbi években rendkívül kedvezőtlené vált. A város már évek óta anyagi nehézségekkel küzd és a költségvetés minden évben jelentős deficitet mutat, amit községi pótdadókkal kell fedezni. Ennek főleg az az oka, hogy az elmúlt tíz évben sok hivatalnokcsere és nyugdíjazás történt és a város jelenleg évente mintegy öt millió dinárt kénytelen nyugdíj címén folyósítani. Ezenkívül a pártpolitikai okokból elbocsájtott tisztviselők végkielégítései is erősen igénybevetik a város pénztárát.

Alkotó munka egyáltalán nem folyt — hangoztatják ma a városházán — és a volt polgármesterek a költségvetések keretében olyan kötelezettségeket hártottak a városra, amelyek csak amortizációs kölcsönrel lett volna szabad vállalni. Mindezekon kívül nagy gondot okoz a városnak az adótorvénynek az a rendelkezése, amely kimondja, hogy a jövőben az új adókiegészítések után legfeljebb ötven százalékos községi pótdadót szabad kivetni. Igaz ugyan, hogy az állami adók újonnan kivetett összegei jóval nagyobbak, mint a múltban voltak, de általános az a vélemény, hogy az ötven százalékos községi pótdadó sem lesz elég a költségvetés kiegyensúlyozására.

Osztójics Szelimir polgármester ezért néhány hónappal ezelőtt gazdasági konferenciát hívott össze, amelyen elhatározták, hogy a költségvetés egyensúlyának biztosítása érdekében bevezetik a fogyasztási átalányadót. A közgyűlés ezt az indítványt magáévá is tette és azt jóváhagyás végett megküldték a pénzügyminisztériumnak.

A közgyűlési határozat ellen, amelynek értelmében a fogyasztási adóátalányt szükség szerint évről évre állapították volna meg, dr. Malagurszki Babiján és dr. Ivkovic-Ivandolics Mirkó ügyvédek — mint ismeretes — felelősséget adtak be a városi tanács után a minisztériumhoz. Felelősségükben azt hozták fel, hogy a városi tanács ezzel *de facto* újabb községi pótdadót vezetne be és így ez az intézkedés ellentétben lenne az adótorvénynek, amely szerint a pótdadó csak ötven százalék lehet. A városi tanács a felelősséget a pénzügyminisztériumhoz továbbította és Osztójics polgármester legutóbbi közbenjárta a pénzügyminisztérium költségvetési osztályánál, hogy ezt a kérdést minél előbb rendezzék, mert január elsejéig tudni kellene, hogy jóváhagyja-e a pénzügyminiszter a fogyasztási adóátalányt, vagy sem. Egyben a polgármester meghívta Szuboticára Tosics Radoszav pénzügyminiszteri osztályfőnököt, a költségvetési osztály vezetőjét. Tosics szombatra virradó éjszaka meg is érkezett Szuboticára, ahol néhány napot fog tölteni.

A Napló munkatársának értesülése szerint Tosics jövetelének célja: a város pénzügyi helyzetének felülvizsgálása. Az osztályfőnök személyesen akar meggyőződni a város pénzügyi helyzetéről, valamint arról, hogy a fogyasztási adóátalány bevezetése feltétlenül szükséges-e és nem lehetne-e esetleg más mód is találni a város pénzügyeinek szanálására.

Tosics Radoszav osztályfőnök vasárnap délelőtt fog találkozni Osztójics Szelimir polgármesterrel és a városi tanács tagjaival, munkáját pedig hétfőn délelőtt kezdi meg.

Tízmillió dinárt vesztek az adaiak

Látogatás a bankbukások községében

Ada neve az utóbbi időben sűrűn szerepelt a lapok hasábjain. Ez az egyszerű, szürke életű tiszamenti község az ország közgazdasági körében szomorú megvilágításba került azok után a bankbukások után, amelyek az egész község nyugalmát feldúlták. Alig van ember Adán, aki ne károsodott volna súlyosan; sok évi fárasztó munka gyümölcse veszett itt el egyik napról a másikra. Őt évvél ezelőtt indult el a lavina az egyik legnagyobb gabonakereskedő cég bukásával. 1924-ben vált fizetéseképtelenné ez a cég, magával rántva egy sereg kiscgazdát, akiknek vagonszámba uszott el gabonájuk. A következő évben a noviszdai Vojvodina Bank bukása idézett elő nagy pánikot, miután a bank adai fiókjánál a község lakói szintén érdekelve voltak. Azután, az év tavaszán az *Escomptina Banka* alapja rendült meg, míg most az *Egyesült Ada-móli Takarékpénztár* van soron. A szubotica ügyészség fogházában két adai bankigazgató várja további sorsát. Az egyik Rein Géza, az *Escomptina Banka* igazgatója volt, aki — mint ismeretes — megszökött és a budapesti rendőrség révén került ismét vissza, hogy számot adjon viselt dolgairól, a másik dr. Wolf Béla, az Ada-Móli Takarékpénztár ügyvezető igazgatója, akit csak nemrégén tartóztattak le.

Az ember hármere megy, mindenhol csak a bankbukásokról hall, mindenki erről beszél, sir, panaszkodik, akár tehető gazdálkodó, kereskedő, földbirtokos, vagy szegény zsellérember. Hozzávetőlegesen tíz millió dinárt tesz ki az az összeg, amely a bankbukások következtében elveszett. Adán ez olyan horribilis vagyont jelent, amelynek elvesztése valóban a legsúlyosabb helyzethez sodorhatja a község lakosságát.

Az idegennek, aki elvetődik Adára, feltűnik, hogy itt mindenki szakértője a pénzügyi ügykezelésnek. Bárkit megkérdez az ember, olyan pontos és helytálló véleményt kap a Vojvodina Bank bukásának okairól, mintha elsőrangú szakértő lenne. Ez a körülmény talán arra vezethető vissza, hogy az adaiak beszédtemája évek óta más körül sem forog, csak a bankok körül.

— Hja — mondja egy harsabajuszu iparos, nekünk meg kellett fizetni a tandíjat — itt van például a Vojvodina Bank. Árúüzletke bocsájtkozott, foglalkozott textil-, gabonaüzlettel és mi történt? Az, hogy nem jártak el kellő gondossággal, a fiókoknál hozzá nem értő üzletvezetőket alkalmaztak, akik egymásután követtek baklövéseket. Ezek az emberek az áru beszerzését minden hozzáértés nélkül végezték, amikor pedig megszűnt a konjunktúra, kész lett a bank és vele együtt mi. A központi vezetőség tagjai között különös véletlen folytán sok volt az adai származású,

az adai fiók vezetői korrekta, a helyi viszonyokkal ismerős emberek voltak, akik a községbeliek részéről is a legteljesebb bizalmat élveztek. A legzisebben itt helyezte el mindenki a pénzét, ide hozta maga a község is háromszázötven ezer dinárját, a szerb hitközség félmillió dinárját. Ez a két betétes azonban óvatosabb volt, mint a többi. Külön garanciákat is követeltek és ezeket az igazgatóság tagjai meg is adták. Így tehát a község és a hitközség vesztesége jelentéktelen. De akik nem voltak óvatosok, azok most sirhatnak a pénzük után.

Egy másik érdekelt:

— A Vojvodina Bank bukása után következett az *Eskontina Bank* összeomlása. Rein Géza vezette a bank ügyeit. Mire észbe kaptunk, a pénzünk már elveszett. Vannak, akik negyed millió dinárjukat siratják, mások öt-tízezer dinár megtakarított pénzüket veszítették el. Belátjuk, az igazgatóság nem tehet róla. Működésükben a legkisebb nyomát sem lehet megállapítani a rosszhiszeműségnek. A banknak kevés a vagyona, mindössze a banképület, Rein igazgató háza és a váltótárca.

A bank bukása azután azt eredményezte, hogy az emberekben megrendült a bizalom és százával rohantak meg a *Takarékpénztárt*, mert itt sem látták biztonságban betétjüket. A bank a legnagyobb erőfeszítésekkel igyekezett a betétesek kívánságainak eleget tenni és rövid néhány hét alatt három és fél millió dinárt fizetett ki. Wolf igazgató letartóztatása valóságos pánikot idézett elő.

Dr. Wolf Bélát szorgalmas, takarékos embernek ismerték. Jól menő irodája volt és mindenki bizalmát élvezte. Nem kártyázott, nem ivott, nem volt semmiféle szenvedélye és mégis elő tudta idézni ennek a pénzügyi katasztrófának a megingatását. Hogy mi volt mégis az ok? Vállalkozásokba bocsájtkozott. Hatszázezer dinárt fizetett rá egy kávéházvezetőre, fél millió dinárt egy malomvásárlásra. Letartóztatása után a részvényesek és a betétesek értekezletet tartottak, majd egy tizenöttagú bizottságot küldtek ki a bank könyveinek felülvizsgálására. A bizottság munkája azonban meddő maradt. Olyan zür-zavart találtak a könyvek körül, hogy nem lehetett eligazodni. Többben jelentkeztek betétkönyveikkel, hogy a bankban elhelyezett pénzüket kivégyék. Kiderült, hogy a könyvekben semmi nyoma sincs betéjüknek. Másoknak váltótartozásaik voltak a banknál, törlesztettek, abban a reményben, hogy az adósság egyre kevesebb lesz és most kiderült, hogy a törlesztéseket nem könyvelték el. Nyoma sincs ennek a pénznek.

Ezek az újabb és naponta előforduló meglepetések arra indították az érdekelteket, hogy a minisztériumhoz forduljanak. Kérték a minisztériumot, hogy engedélyezze a rendkívüli közgyűlés megtartását. A minisztérium az engedélyt megadta és az izgalmasnak ígérkező közgyűlést vasárnap tartják meg. V. L.

Az olasz trónörökös meglátogatta a pápát

A trónörökös két királyi hercegnő társaságában járult a Szentatyához

Rómából jelentik: Az olasz trónörökös, valamint Giovanna és Mária hercegnők kíséretükkel szombaton látogatást tettek a Vatikánban. A trónörökösöt és öt autóból álló kíséretét a katonai díszsorsfal mentén elhelyezkedő hatalmas tömeg nagy ovációkban részesítette. A vatikáni város területén a pápai csapatok katonai pompával üdvözölték a hercegi vendégeket. Az ünnepi alkalomra kiürítették a Szent Péter teret és az oszlopszort. A trónörökös és a hercegnőket a San Damaso udvarban fogadták a pápai udvar magasrangú tisztviselői, akik a Szentatyához vezették őket.

A pápa rendkívül szívélyesen fogadta a trónörökösöt és a hercegnőket és husz percig társalgott velük a kis trónteremben. Az előző látogatók ezután *Gasparri* bíróval államtitkárt keresték fel, majd a Szent Péter bazilikába mentek. A Vatikán területének elhagyásakor a kivonult pápai csapatok ismét tisztelegtek a hercegi vendégek előtt.

TŐZSDE

Zürich, dec. 7. (Zárlat.) Beograd 9.12 háromnegyed, Páris 20.26, London 25.11 háromnegyed, Newyork 514.45, Brüsszel 72.07 egykettő, Milánó 26.93 egykettő, Madrid 71.70, Amsterdam 207.65, Bécs 72.44, Berlin 123.22, Szófia 3.72 egykettő, Prága 15.26 egykettő, Varsó 57.75, Budapest 90.17 egykettő, Bukarest 3.07.

Beograd, dec. 7. A tőzsdelorgalom szünetelt.

Noviszdai terménytőzsde, dec. 7. Buza bácskai 77 kilós 200—202.50, bácskai 78 kilós 202.50—205. felsőbácskai 202.50—205, hajó Tisza 78 kilós 205—210, felsőbánáti 77 kilós 190—195, délbánáti 187.50—192.50, szerémi 77 kilós 180—182.50, szerémi 77 kilós 185—190. Árpá bácskai 63—64 kilós 122.50—127.50, szerémi 63—64 kilós 122.50—127.50. Zab bácskai 137.50—142.50, szerémi 137.50—142.50. Tengeri bácskai új garantált minőség 110—115, bácskai új 105—107.50, bácskai új XII—I. 115—117.50, bácskai új III. Duna 132.50—135, bácskai új IV—V. 137.50—140, bácskai száritott 130—135, bácskai száritott Duna 130—135, bánáti Duna III. 132.50—135, bánáti Begej III. 132.50—135, szerémi új garantált minőség 110—115, szerémi új 105—107.50, szerémi új XII—I. 115—117.50, szerémi Duna III. 132.50—135, szerémi száritott 130—135. Liszt Ogg és Og bácskai 305—315, 2-es sz. 275—285, 5-ös sz. 235—245, 6-os sz. 185—195, 7-es sz. 145—155, 8-as sz. 112.50—117.50. Korpa bácskai jutásákokban 95—100, bánáti 95—100, szerémi 95—100. Burgonya fehér szlovéniai 55—60, rózsaszín szlovéniai 80—85.

Budapesti sertős- és vágómarhavásár, dec. 7. Felhajtás 358 darab sertés. Irányzat változatlan. Árak: zsirsertés Ia, urasági nehéz, páronként 300 kg. 142—145, szedett közép zsirsertés, 220—260 kg. 122—130, kivételesen 132, zsir, nagyban 174, szalonna, 3 darabos, táblás, szótt 140, négy darabos 136 fillér kilogrammonként.

Budapesti gabonátőzsde, dec. 7. (Zárlat.) Készárúpiac, irányzat csendes. Buza 77 kilós: Tiszavidéki 23.45—23.85, felsőtiszai 23.20—23.40, fehérmegyei 22.10—22.30, pestvidéki 22.20—22.40. Buza 78 kilós: Tiszavidéki 23.75—24.05, felsőtiszai 23.40—23.60, fehérmegyei 22.35—22.50, pestvidéki 22.45—22.60. Buza 79 kilós: Tiszavidéki 24.30—24.55, felsőtiszai 23.70—23.85, fehérmegyei 22.70—22.85, pestvidéki 22.50—22.95. Rozs: Pestvidéki 15.30—15.45, másszármazású 15.30—15.45. Árpá: Takarmány Ia 15.80—16.50, sör, felsőmagyarországi 19.50—21. Zab: Ia 14.50—15.50. Tengeri: Tiszántul morzsolt 13.40—13.50. Határidőpiac, irányzat gyengébb. Buza: márciusra 23.84—23.85, májusra 24.64—24.65. Rozs: márciusra 17.04—17.05. Tengeri: májusra 15.90—16 pengő. Árak 100 kilónként, budapesti fuvarparitás értendő.

Chlchagol terménytőzsde, dec. 7. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza december (127.875) 127, március (134.625) 134 egynegyed, május (138.625) 138 háromnyolcad. Tengeri december (90.25) 90 háromnyolcad, március 95 hétnyolcad, május (90.125)

Vizállás

A noviszdai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő. Duna: Buzdán 92 (+4), Apatin 170 (+6), Bogojevó 177 (+7), Vukovár 118 (+8), Palánka 112 (+12), Noviszd 122 (+2), Zemun 230 (—4), Pancsevó 219 (—2), Szmederevó 310 (—2), Orsava 264 (—6), Dráva: Oszijek 78 (—0). Száva: Mitrovica 498 (+12), Zagreb 28 (—12), Sabac 287 (—16), Beograd 198 (—), Tisza: Senta 30 (—0), Bacscaj 14 (—0), Titel 166 (—1).

Tíz pénzügyigazgatóság lesz az országban Alekszandar király Őfelsége aláírta a pénzügyi igazgatás szervezetéről szóló törvényt

Beogradból jelenti az Avala: Őfelsége Alekszandar király szombaton aláírta a pénzügyi igazgatás szervezetéről szóló törvényt. Ebből az alkalomból dr. Goszpodnetics Fran pénzügyi segédminiszter a következő nyilatkozatot tette:

— Az új törvénynek van néhány fontos rendelkezése, amely sokban különbözik a pénzügyi igazgatás szervezetének eddigi előírásaitól. Elsősorban azt az elvet kell hangsúlyozni, hogy a pénzügyigazgatóságok területének a bányások területével való egybeesése folytán tíz pénzügyigazgatóságot ír elő a törvény és pedig kilencet az egyes bányási székhelyeken, egyet pedig Beogradban. Ilyen módon megszűnnek a moszteri, bitolji, kragujevaci és az oszljeki pénzügyigazgatóságok.

— Az országnak bányákra való felosztásával kapcsolatban pénzügyi inspektorátusokat fognak szervezni a fenti helységeken, amelyeknek — különösen az egyenesadók tekintetében — pénzügyigazgatósági hatáskörük lesz. A törvény másik fontos rendelkezése az, hogy az állami jogtanácsosságokat (kincstári ügyvédségeket) kivonja a pénzügyminisztérium hatásköréből és teljesen függetleníti a pénzügyigazgatóságoktól. Erről egyébként külön törvény fog részletesen intézkedni.

— Pénzügyi ügyekben a közigazgatási bíróság helyett a pénzügyigazgatóságoknál működő fegyelmi bíróság, illetve az államtanács helyett a pénzügyminisztérium-

ban működő fegyelmi bizottság lesz az elsőfoku hatóság.

— A járási pénzügyigazgatóságok megszűnnek, illetve a pénzügyi ellenőrzés főosztályaivá minősítettnek át és a pénzügyigazgatóságok alá fognak tartozni.

— A pénzügyminisztérium hat osztályra oszlik. Ezek közül egészen új az általános ügyosztály, amelynek a keretébe tartozik a pénzügyminiszter kabinetje is. Ez az osztály a nyugdíjügyeket, a költözködési költségek ügyét, a drágasági pótlékok, valamint az egyéb miniszteri reszortok összes ügyeit veszi át, így a gazdasági osztályt, a monopolgazgatóság komeszárítását, a könyvtárt és a pénzügyi törvénytár szerkesztőségét. A pénzügyminisztérium hivatalos lapjának a címe *Finan-sijski Zbornik* lesz.

— Az osztályokra alosztályokra és szükség esetén referátumokra oszlanak és az osztályfőnökök vezetése alatt állnak.

— A bányásokban a közigazgatási pénzügyigazgatást a bányász területén működő pénzügyigazgatóságnak rendeli alá a törvényt. Ide tartoznak az adóigazgatóságok, a vámhivatalok, a kataszteri hivatalok és pénzügyőrség. A pénzügyi szolgálat a következőképpen oszlik meg: 1. Pénzügyi fogalmazási szak. 2. Szak-pénzügyi szolgálat. 3. Szak-manipulációs szolgálat.

Az új törvény egyes új fizetési csoportokat is beállít, így többek között szolgálati pótlékot ír elő a tisztviselők részére.

Elfogták a Novogradiska környékén garázdálkodó rablóbanda egyik tagját

A fegyveres haramiák szombatra virradó éjjel sortüzet adtak le Gocska község erdészére, aki életveszélyesen megsebesült

Oszljekről jelenti: Novogradiskán és környékén, mint megírtuk, vakmerő rablóbanda garázdálkodik, amely az elmúlt napokban több helyen betört. Az öt-hat tagú cigányokból álló rablóbanda többek között behatolt a községváros pénztárszobájába, de megzavarták őket és ennek során a banditák fegyverüket használták. Ugyanazon az éjszakán betörték Brodovics Iván téglagyárába. A lármlára figyelmes lett az éjjeli őr, aki bement az irodába, de a rablók leütötték. A Wertheim-szekrényt, amelyben közel ötvenezer dinár volt, kocsira tették és magukkal vitték. Ezután betörték Marjakovics Luka bockoroshoz is, akítől 20.000 dinár értékű árut loptak el. A rablók ezután a szomszédos községbe mentek át és itt betörték Müller József kereskedésébe. A kereskedő a zajra felébredt, felköltötte szolgáját és ketten együtt bementek az üzlet irodahelyiségébe. A rablók fegyvert fogtak és a kereskedő és banditák között valóságos puskaharc fejlődött ki, amelynek során egy rablót agyonlőttek egyet pedig megsebesítettek. A kereskedő és a szolgálója látva, hogy a rájuk lövöldöző rablók többségben vannak, visszahúzódtak s e közben a rablók, magukkal hureolva megsebesült társukat, de hátrahagyva az agyonlőtt rablót, elmenekültek. Közben a kereskedő csendőrökért küldött és mikor visszajöttek a helyszínére, ott találták az agyonlőtt rablót, akinek irataiból megállapították, hogy Nikolics Sándor harminckéteves cigány és novatopolai lakos.

A novogradiskai csendőrség a veszedelmes rablók kézrekerítésére süléskörű nyomozást indított. Nagy-számú csendőrcsapatot vezényelt ki a határba, de ennek ellenében szombatra virradó éjjel a haramiák újabb hűncselekményt követtek el.

A banda tagjai éjjeltáiban behatoltak Gocska község erdészére, Stósics Milosnak a házába és az ol-

ból elhajtottak több hízott sertést. A rablók zsákmánnyal éppen indulni készültek, amikor hazaérkezett az erdész és szembeszállt a banditákkal. A rablók sortüzet adtak le az erdészre, aki négy golyótól találvá véresen összesült. A gonosztevők ezután elmenekültek. Stósicsra a hozzátartozói találtak rá és a súlyosan sebesült embert beszállították a kórházba.

Miután a rablóbanda garázdálkodása egyre veszélyesebb méreteket ölt, a novogradiskai csendőrség a bródi csendőrségtől kért segítséget. A nyomozás vezetését szombaton Petrovics Nikola bródi rendőrkapitány vette át. A csendőrség első feladata az volt, hogy kézrekerítse azt a rablót, aki a Müller József kereskedőnél történt betörés alkalmával megsebesült. A csendőrök követték a vérvonokat, de azok csakhamar megszaktak. Bizonyosra vették, hogy a rabló orvoshoz fog fordulni, mert a nagy vértöveséből ítélve sebe súlyos lehetett. Ezen a nyomon haladtak a csendőrök és csakhamar megállapították, hogy Prves községben járt egy ötvenévesnek látszó cigány, aki orvost keresett. A csendőrök körülbírták a községet és az egyik ház padlásán elrejtőzve rábukkantak a keresett rablóra. A sebesült és teljesen elgyengült embert letartóztatták és kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy Niksevics Lénártnak hívják, fél évvel ezelőtt szabadult ki a fegyházból, ahol rablói alkalmatlanságért tizenöt évét ült. A rabló eleinte tagadta, hogy tagja a környéken garázdálkodó bandának és azt állította, hogy fegyvertisztogatás közben véletlenül sebesült meg. A kritikus éjszakra vonatkozólag azonban nem tudott alibit bizonyítani és később bevallotta, hogy részt vett az utóbbi napokban elkövetett rablásokban.

A csendőrség reméli, hogy az elfogott rabló valómása és adatai alapján hamarosan kézrekerítheti a cigányrablóbandát.

Megalakult a Dobro Delo

A szombati értekezleten megválasztották a jótékonyági egyesület ideiglenes vezetőségét

Szombaton délután félhat órakor nyitotta meg Osztojics Szelimir polgármester a város háza közgyűlési termében a Dobro Delo jótékony egyesület alakuló közgyűlését. Az alakuló közgyűlésen megjelentek többek között Radics Mica, dr. Manoffovics Vladislavna, dr. Acimovics Szvetozar, dr. Fenyves Ferenc, Gabor Béla, Protics Márko és mások.

A közgyűlésen Petrovics Koszta városi főmérnök az akció kezdeményezője ismertette az alapszabályokat. Elsőnek Protics Márko lelkész szólt fel és hangsúlyozta, hogy gondoskodni kell azokról a szemérmes szegényekről, a munkanélküliekről s azokról az özvegyekről és árvákról is, akiknek családfenntartói meghaltak. Beszédében utalt a múlt tapasztalataira. Sok hiba történt, amiatt hogy nem tudták megállapítani,

ki az az, akik valóban adományokra szorulnak. Nem elég meleg ebédrel és fáról gondoskodni, hanem más eszközökkel is kell segíteni a szemérmes szegényeket. Hangsúlyozta, hogy a közgyűlésen nincs képviselve a földművelésosztály, amely pedig Szubotica lakosságának többségét teszi. Kijelentette, hogy erőteljes mozgalmat kell indítani annak érdekében, hogy bekapcsolódjanak a segítőakcióba.

Osztojics Szelimir polgármester beszélt ezután és kijelentette, hogy az alapszabályok széles lehetőségeket biztosítanak a szegények segélyezésére tekintetben.

Udliczi Szvetozar igazgató-tanító kijelentette, hogy az iskolásgyermekek között is nagy a nyomor. Pater Vazul népkonyhájának példájára több iskolában konyhát kellene felállítani a szegény diákok részére.

Pelhivja a közgyűlés figyelmét a vidékről vonatokkal érkező diákokra, akiknek a leánygimnázium épületében megfelelő napközi otthont lehetne létesíteni, ahol a diákok meleg ebédet és nagy havazások és vonatkésések idején esetleg éjjeli szállást is kapnának. Czener Andorné a palicsi szegényekről beszélt.

Vujics Radomir tanfelügyelő hivatkozott a sok gyermekek szülőkre, akiknek van ugyan egy kis házikójuk, de a legnagyobb nyomorban élnek és ha ezeket nem segítjük, akkor egyáltalán nem csoda, hogy az egyke hívei lesznek.

Atyimovics Miodrag egyetemi tanár, a Vöröskereszt elnöke kijelentette, hogy meg kell állapítani, milyen szervezetek utján történik a segélyezés. Ő úgy látja, hogy az alapszabályok az eszközök megválogatásában, optimizmust tükröznek vissza. Hangsúlyozta, hogy ebből a mozgalmából mindenkinek ki kell vennie a részét.

Petrovics Lázár munkáskamarai titkár beszédében kijelentette, hogy a jó anyagi helyzetben levők közül igen sokan nem jöttek el a gyűlésre. A titkár ezután a munkásság kérelmeit tolmácsolta.

Dr. Fenyves Ferenc szólt fel ezután és rámutatott arra, hogy az alapszabály csak keret, amelynek tartalma az akciótól és a megválasztandó vezetőségtől függ. A szubotica magyar sajtó nevében kijelentette, hogy az minden nemzeti eszményért küzd és ez alkalommal is, mint eddig, mindig rendelkezésre bocsátja eszközeit a szegények segélyezésére érdekében. A Bácsmezei Napló már korábban megkezdte ezt a mozgalmat és azt folytatni fogja.

— Kérem a polgármester urat — fejezte be beszédét dr. Fenyves — hogy azokat az adományokat, amelyek a Bácsmezei Napló mozgalma révén gyűltek össze, fogadja szívesen.

Dr. Fenyves Ferenc beszéde után a Dobro Delo jótékonyági egyesület megalakult és megválasztották az ideiglenes vezetőséget, amelynek tagjai: Osztojics Szelimir polgármester, Petrovics Koszta főmérnök, dr. Fenyves Ferenc, Protics Márko, dr. Pavlovics Milos, a Dnevnik napilap egy szerkesztője, Rajtes Balázs, dr. Gerson József, dr. Ivandekics Pál kórházigazgató, dr. Popovics Rada egyetemi tanár, Pater Vazul, Poljakovics Josip városi tanácsos, Pertics Kálmán ipartestületi elnök, Kovdési Sándor lelkész, Pertics Mátyás, Udlicki Szvetozar, Petrovics Lázár, Koszta Gyula, valamint a Munkássegély, a hunyavác, a szerb és a zsidó evangélikus, a Szeretet-nőegylet, a Chevra Kadisa, az evangélikus nők egyesülete és a zsidókórház egy-egy képviselője lettek.

Osztojics Szelimir polgármester az alakuló közgyűlést este hét órakor zárta be. Az ideiglenes vezetőség ülését írásbelileg hívják össze.

HIREK

— A jugoszláviai szlovákok küldöttsége a dunai segédbandánál. Noviszadról jelenti: A jugoszláviai szlovákok ötven tagú küldöttsége dr. Bulik Jan noviszadi ügyvéd vezetésével szombaton megjelent a báni hivatalban és Popovics Dáka bán távollétében Misovics Vidoje segédbandának egy memorandumot adtak át, amelyben a szlovákok hangsúlyozták, hogy a jugoszláviai szlovákság, amelynek száma hetven-nyolcvan ezerre rug, teljes számban a dunai bányász területén él és ezért kéri a bán támogatását a szlovákok kulturális, egyházi és gazdasági problémái tekintetében. A segédbanda a küldöttséget a legszívélyesebben fogadta és kilátásba helyezte legmesszebbmenő támogatását.

— A szombori polgármester Szubotican. Dr. Makszimovics Sztevan, Szombor város polgármestere szombaton reggel Szubotica-ra érkezett. A szombori polgármester felkereste Osztojics Szelimir szubotica-i polgármestert és Petrovics Koszta városi főmérnököt, akikkel várospolitikai kérdésekről hosszasan tanácskozott. Egyes kérdések rendezése ugyanis egyaránt érinti Szuboticát és Szombort és ezekben az ügyekben folytak tanácskozások.

— Kinevezések a dunai báni hivatalnál. Noviszadról jelenti: Őfelsége Alekszandar király Vujics Veltmirt, az ipari tulajdonjog védelméről szóló hivatal inspektorát a dunai bányász osztályfőnökévé nevezte ki.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint enyhe és később nyugatról növekedő borulással esőre hajló idő várható.

— A Miletics Szvetozar szokolkerület noviszadi szekelőjének ülése. Noviszadról jelenti: A Miletics Szvetozar szokolkerület noviszadi szekelője szombaton ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy csatlakoznak a jugoszláv szokolszövetség üdvözlő akciójához abból az alkalomból, hogy Őfelsége a jugoszláv szokolok főparancsnokául Őfensége Petár trónörökösét nevezte ki. Az ülésen határozati javaslatot fogadtak el, amely kimondja, hogy a szokolok a szokolmozgalmat eddigi tradícióhoz híven továbbra is minden erejükkel támogatni fogják Őfenséget a trónörökösét, hogy az egységes jugoszláv szokol élén az eddigienél is hathatósabban láthassa el a nép testi és szellemi nevelésének munkáját.

— A noviszadi Inspekcija Rada új főnöke. Noviszadról jelentik: Őfelsége a király Szavkov Lázár mérnököt, a noviszadi iparfelügyelőség főnökét Nisbe, a moravai bánásg ipari osztályához inspektorrá nevezte ki és helyébe Schmid Antal osztréki iparfelügyelőt nevezte ki a noviszadi Inspekcija Rada élére.

— A szubotícai bunyevác nőgyógyász karácsonyi segélye a szegény gyermekeknek. A szubotícai bunyevác nőgyógyász vezetősége ezúton is köszönetet mond mindazoknak, akik természetbeni vagy készpénzadományokkal a szegény gyermekek karácsonyi felruházásához hozzájárultak. A nőgyógyász vezetősége meghívja az adományozókat, hogy december 13-án délután két órakor a Katolikus Könyv jelenjenek meg az adományok ünnepélyes kiosztásánál.

— Popovics Dáka bán új házat épít magának. Noviszadról jelentik: Popovics Dáka bán Miletics ucca 34. szám alatti házat eladta dr. Kalenics Radivoj noviszadi fogorvosnak 625.000 dinárért. A bán a Kraljica Mária uton díszes új házat épített magának.

— Gazdászti keres a szubotícai iskolaszék. A szubotícai iskolaszék pályázatot hirdetett a gazdasági állás betöltésére. A pályázóktól technikai középiskolai végzettséget és három évi gyakorlatot kívánnak. A fizetési igényeket tartalmazó pályázatokat december 21-ig kell benyújtani a szubotícai polgármesteri hivatalban.

— A szubotícai Vöröskereszt teadélutánja. A szubotícai Vöröskereszt egyesület vasárnap délután négy órakor teadélután rendez a Tiszti Otthon helyiségében. Belépődíj teára jogosító jeggyel együtt tíz dinár. A teadélután tiszta jövedelmét a helybeli szegények felségélyezésére fordítják. A rendezőség számos meglepetést készít elő.

— Szabadlábba helyezték az Ada-Moli Takarékpénztár vezérigazgatóját. Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék vádánácsa szombaton foglalkozott dr. Wolff Béla ügyvédnek, az Ada-Moli Takarékpénztár vizsgálati fogságban levő vezérigazgatójának ügyével és elrendelte dr. Wolff azonnali szabadlábba helyezését.

— Bajnok mérkőzéseket is szabad játszani a petrovaradini Gradjanszki pályán. Petrovaradínból jelentik: A petrovaradini Gradjanszki a beogradi alszövetség, mint ismeretes, nemrégiben eltiltotta attól, hogy pályáján bajnoki mérkőzéseket rendezzen. A Gradjanszki a határozatot megfellebbezte a szövetséghez, amely utasítást adott a noviszadi labdarúgó kerületnek a vizsgálat lefolytatására, a döntés megtörténteig azonban engedélyezte a pályán a bajnoki mérkőzéseket.

Nagyraecsi tudomására adom, hogy a 19-ik játék nyerő sorsjegyei már beérkeztek, melyek árusítását megkezdtem.

GLUBUS sorsjegyáruda

Karadžiceva ul. 6. (Bárany-köz.) 4139

— Egyházi kitüntetés. Sztaribecsejéről jelentik: A görögkeleti püspöki zsinat Szepanov Jovan sztaribecseji kerületi főesperest az arany kereszttel tüntette ki. A köztisztviselőben álló főesperes magas egyházi kitüntetése az egész városban osztatlan örömet keltett.

— Kétezer lélekkel növekedett Noviszad lakossága a báni igazgatás törvénybe iktatása óta. Noviszadról jelentik: Két hónapja, amióta Noviszad a Dumabánásg székhelye lett, mintegy kétezer lélekkel növekedett a város lakossága. Októberben száznegyvenhárom, novemberben pedig nyolcvankilenc család költözött Noviszadra.

— Modern fürdő épül Rumán. Rumáról jelentik: A községben hosszabb idő óta széleskörű társadalmi akció folyik egy modern fürdő építésére. A községi Főviselőtestület legutóbb elhatározta, hogy a lakosság anyagi támogatásával megvalósítja a fürdőépítési tervét. A fürdőegyesület alapító tagjai ezer dinár, a pártoló tagok pedig évi hatvan dinár hozzájárulást fizetnek. A fürdő építését a közeljövőben megkezdik.

— A szombori szociális missziótársulat Mikulás-délutánja. A szombori szociális missziótársulat csütörtökön a gyermekek részére jól sikerült Mikulás-délután rendezett. A tiszta jövedelmét a szegény gyermekek felruházására fordítják.

— Felboncolták az öngyilkos noviszadi fűszerkereskedőnő holttestét. Noviszadról jelentik: Jelentette a Napló, hogy Markovics Bosko noviszadi fűszerkereskedő felesége szívenlőtte magát és meghalt. Az ügyészség elrendelte a holttest felboncolását, amit pénteken ejtettek meg az ügyészség képviselőinek és a vizsgálóbíróknak a jelenlétében. A boncolás megállapította, hogy a lövés közvetlen közelről történt olyan módon, hogy a fegyver csőve érintette a testet. A boncoló orvosok véleménye szerint minden kétséget kizáróan öngyilkosság történt.

— Áthelyezett igazgatótanító. Medakovics Ilija szubotícai igazgató-tanító a közoktatásügyi minisztérium, mint jelentették, Oszijekre helyezte át. Medakovics Ilija szombaton adta át hivatalát és kedden utazik új állomáshelyére, Oszijekre.

— Halálos szerencsétlenség a szental vasútállomáson. Szentáról jelentik: Pénteken reggel hét órakor halálos szerencsétlenség áldozata lett Cseri Antal harminchárom éves szentali vasúti munkás. Cseri, miközben két teherkocsit akart összekapcsolni, ütközési közepé került. Az ütközés Cseri mellkasát összelapították. Nyíltlőr Svédország vasutas, aki szintén a vonat körül foglalkoskodott, észrevette a szerencsétlenséget és megállította a vonatot. A súlyosan sebesült embert beszállították a kórházba, ahol rövid szenvedés után meghalt. A halálos szerencsétlenség színhelyén Szlávics Nikola rendőrfogalmazó jelent meg és megállapította, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség. Az elhunyt vasutasnak özvegye és három árva maradt.

— Végzetes fegyverjátás. Noviszadról jelentik: Stimac Tóso hígi gazdálkodó december hó ötödikén, csütörtökön a fegyverét tisztogatta. Eközben észrevette, hogy a puskája nem működik, mire megkérte éppen jelenlevő barátját, Kojics Milánt, hogy vizsgálja meg a fegyvert. Kojics kezébe vette a puskát, amelyben még volt egy golyó. A fegyver elsült és a golyó a szerencsétlen ember homlokába fúródott. Kojics Milán néhány órai szenvedés után meghalt. A szerencsétlenség ügyében megindították a vizsgálatot.

Karácsonyra csokoládé figurák

nagy vála ztékban.

Friss szaloncukor minden színben, kilője csa: 32 din.
Bonbonier Szubotica
Puk. Krupčevića (Rudić) ulica 37

— Hol kaphatók az alkalmazotti adó befizetésére szolgáló bélyegeket? Noviszadról jelentik: A dumabánási pénzügyigazgatóság pénteken hirdetményt tett közze, amelyben értesíti az érdekelteket, hogy az alkalmazotti adó befizetésére szükséges különleges okmánybélyegeket minden városban a pénzügyigazgatóságoknál és a bélyegárúsításra jogosult helyeken lehet beszerezni. A pénzügyigazgatóság megjegyzi, hogy ilyen bélyegeket csak azok a munkaadók vehetnek igénybe, akik husz személynél kevesebb alkalmazottat foglalkoztatnak. Az előírások két százalék jutalékot kapnak abban az esetben, ha száz dinárnál nagyobb értékben vásárolnak bélyeget.

— A noviszadi történelmi társulat ásatásokat végzett Petrovoszelón. Noviszadról jelentik: Bácskopetrovoszelón, mint jelentették, egy földműves szántás közben, ókori leletekre bukkant, amelyekből arra következtettek, hogy a község közelében régi temető van a föld alatt. A községi hatóságok felhatalmazták Kelemen Sándor tanítót, hogy az első leletek helyén további ásatásokat végezzen. A noviszadi történelmi társulat azonban, amely időközben tudomást szerzett az ügyről, kérte a községi előljárásot, hogy minden további kutatást nyomban szüntessen be és az ásatások vezetését engedje át a történelmi társulatnak, amely a legközelebbi napokban szakembereket küld ki Petrovoszelóra.

— Újabb két vagon butor érkezett Noviszadra a báni hivatal számára. Noviszadról jelentik: A dunai báni hivatal számára pénteken újabb két vagon butor érkezett Noviszadra. A butorok a szmederevíi tartományi főispánság berendezéséből valók.

— Új szolgabíróság épül Bácskapalánkán. Noviszadról jelentik: A bácskapalánkai községi képviselőtestület elhatározta, hogy a szolgabíróság számára új épületet emelt, míg az eddigi épület a mindenkori szolgabírónak lakásul fog szolgálni. Az építési munkálatokat már a legközelebbi jövőben megkezdik.

— A világ legjobb dzsessz-énekeseinek noviszadi hangversenye. Noviszadról jelentik: A világ legjobb dzsessz-énekesei: a The Five Modern Minstrels vasárnap az hétfőn este Noviszadon a Szloboda nagytermében a legmodernebb és legújabb amerikai és angol szanzonekból és slágerekből összeállított műsorral két hangversenyt rendez. A dzsessz-énekeseink mindkét estén más-más műsorral szerepelnek. A hangverseny iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

**Még zsebb
lesz a haja**

ha a haját
hetenként egyszer
megmossa a bevált

a fekete fejes
Shampooon-nal

Főraktár: Rave d. d., Zagreb

Jugos avija
Általános Biztosító Társaság
Főhivatala
Novisad, Zrinji Péter u. 36 — Telefon 20-55
Vezérigazgatóság
Subotica, Kralja Aleksandra 6 — Telefon 303

Foglalkozik a biztosítás minden ágával.
Nagy ingatlan és ingó vagyonával biztosítottjainak a legnagyobb garanciát nyújtja

— Eltemették Saponjics Radomirt. Beogradból jelentik: Szombaton reggel hat órakor érkezett meg Beogradba Saponjics Radomir elhunyt szófiai delegátus holtteste, amelyet Ivics Bogoljub dandártábornok és Stefanovics Milutin, a delegáció titkára kísérték. A temetés délután két órakor ment végbe a Saborna Crkvából. Gyászbeszédet mondottak Stefanovics Voja, a tartalékos tisztek egyesületének alelnöke, Popovics L. Milán szerkesztő és Szokács Konstantin miniszteriiumi főtitkár. A temetésen megjelent Marinkovics Voja külügyminiszter, Kumanudi Koszta helyettes külügyminiszter, Szrskics Milán igazságügyminiszter, valamint a belügyminisztérium tisztviselői. Dr. Bokács Leó beogradi csehszlovák ügyvivő kormányja nevében részvételt fejezte ki Marinkovics külügyminiszter előtt és koszort helyezett a koporsóra. Ugyancsak koszort küldtek a beogradi bolgár követség és a lengyel követség is.

— A sztariibecseji zsilipművek javítása. Sztariibecsejéről jelentik: A Petár király-csatorna igazgatósága — mint ismeretes — nagyobbarányu javításokat eszközölt a sztariibecseji zsilipműveken. A napokban több hajórakomány vas- és faanyag és két traktor érkezett Sztariibecsejre, ahol már megkezdtek az előmunkálatokat. A javítási munkálatokat Liebhart István csatorna-főmérnök fogja irányítani.

Köszönöm!
Csak eredeti
OLLA-t kérek
Bebizonyítottnan a legteljesebb!

— Háromévi börtön sonka- és kabátlopásért. A szubotícai törvényszék szombaton tárgyalta dr. Vasziljevics Ljuba büntetőtanácsa Vizin Dáncsó szubotícai rovtomultu napszamos bűnügyét. Az ügyészség azal vádolta Vizin Dáncsót, hogy ez év szeptember havában Ivkovics Márkó nyílt padlásáról két darab sonkát lopott el, Keller Mitől pedig, akinek a holmiját szállította át egy új lakásba, egy ismeretlen munkás segítségével, feltörve az átszállítandó ládát, két női és két férfikabátot lopott el. A vádolt a bűntetteket beismerte és a tanú kihallgatások után a bíróság meghozta az ítéletet, amelynek értelmében Vizin Dáncsót, aki visszaeső bűnös, háromévi börtönre és öt évi jogvesztésre ítélte. Az ítélet ellen egy a védő, mint az ügyész felebbeztek.

Menjünk a gyermekekkel Reményhez.

— Sikasztás gyanúja miatt letartóztattak egy bácskopetrováci fakereskedőt. Noviszadról jelentik: A bácskopetrováci rendőrség szombaton letartóztatta Meleg András fakereskedőt, aki a sibeniki szerb mezőgazdasági szövetség feljelentése szerint a szövetségtől bizományba kapott fát eladta, de az árával nem számolt el.

— Csődbe ment egy beogradi nagyiparos. Beogradból jelentik: Tanaszkovics Gyorgye beogradi nagyiparos ellen megnyitották a csődöt. Tanaszkovicsnak nagy bőraru vállalata volt Beogradban.

— Nagy sikere van Balázs Árpád beogradi kiállításának. Beogradból jelentik: Balázs Árpád szubotícai festőművész beogradi kiállításának nagy sikere van és több képet már megvásároltak. A kiállítás december 10-ikéig lesz nyitva, naponta délelőtt tíz órától délután négy óráig.

— Nahum Sokolov Noviszadra jön. Noviszadról jelentik: Nahum Sokolov, a cionista világszervezet végrehajtóbizottságának elnöke, aki ezidő szerint Bukarestben tartózkodik, romániai útjának befejezése után Beogradba és onnan Noviszadra jön. A noviszadi cionista szervezet Nahum Sokolov fogadtatására nagy-szabású előkészületeket tesz.

— A parlament leszavazta a lengyel kormányt. Varsóból jelentik: Miután a szemj pénteken leszavazta a kormányt, Svitalszky miniszterelnök késő éjjel a Belvedere-palotába ment, hogy megheszélje Pilsudszky tábornaggal a kormány leszavazása következtében előállott helyzetet. Moszcicky köztársasági elnök magához kérte a miniszterelnököt. A kormány tagjai a délelőtti órákban minisztertanácsra ültek össze, amely után a miniszterelnök jelentkezett a köztársasági elnökkel. Az ellenzéki sajtó csak rövid kommentárokban foglalkozik a péntek éjszakai eseményekkel és megállapítja, hogy a parlament többsége ítélkezett a Pilsudszky-rendszer felett és valószínűnek tartják, hogy a kormány még szombaton benyújtja lemondását.

HAT nap múlva már minden rádiókereskedésben hallhatja a „STANDARDYN 4“-et

— **Betörök garázdálkodnak Sztarivrbáson.** Sztarivrbásról jelentik: Pénteken éjjel Sztarivrbáson három helyen követtek el betörést ismeretlen tettesek. Az első jelentést szombatban reggel tette meg Schossberger Nándor gabonakereskedő, akinek üzletében feltörték az irasztalt és abban talált váltópénzt, mintegy kétszázötven dinárt elvitték. Ugyancsak betörést követtek el Bernhard Dániel kocsmáros lakásán, ahonnan két kövér disznót akartak elhajtani, de megzavarták őket. Özvegy Kuntz Flóránál is jártak betörők és több libát vittek el. A sztariivrbázi rendőrség nyomozást indított a tettesek után.

— **A noviszadi szerb szintársulat befejezte sztariibecseji vendégszereplését.** Sztariibecsejről jelentik: A noviszadi szerb szintársulat befejezte a három hétig tartó vendégszereplését, amely idő alatt tizenhat előadást tartott. A noviszadi színészek sztariibecseji vendégszereplése szép erkölcsi és anyagi siker jegyében zajlott le, ami különösen Vasziljevics Zsárkó színigazgató érdeme.

Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— **Elloptak egy értékes szentképet az egyik virovíticai kápolnából.** Virovíticáról jelentik: A virovíticai határban, közvetlen a szőlőknél áll a Szveti Juraj nevű kápolna, amelyet egy gyönyörű Mária-kép díszített. Az elmúlt napokban ez az értékes festmény nyomtalanul eltűnt és a megindult nyomozás még nem vezetett eredményre. Valószínűnek tartják, hogy a képet hozzáértő lopta el, aki felismerte benne az értéket. A nyomozás nagy eréllyel folyik.

— **Kolíni cikoriával készített reggeli kávé igazi élvezet** szívhajos, ideges és gyomorbetegek részére. Egy próba elegendő a *Kolíni kávépótlék* megkedvelésére.

— **Halálozás.** Néhai Mezey Zsigmond volt kulai királyi közjegyző özvegye, született Kendjelac Sidonia december 5-ikén hetvennyolc éves korában elhunyt. Az elhunyt szombatban délután temették el nagy részvét mellett.

Kraljevbregei pezsgő a vezető márka

— **Leharapta a kezét a dísznő.** Osziyekről jelentik: Sulyos kimenetelű szerencsétlenség történt pénteken reggel Osziyeken, a városi mérlegnél. A szerencsétlenség áldozata Mutter József ernestinovól lakos. Mutter József dísznőket szállított Osziyekre eladás végett. Az eladott dísznőket a városi mérleg méréskor meg. Az egyik dísznő azonban sehogy sem akart rámenni a mérlegre, mire Mutter megragadta és úgy vonzolta a mérleghez. A dísznő közben elkapta Mutter kezét és a csuklóján úgy beharapott, hogy a kézfej levált. A súlyosan sérült embert a mentők rezesítették első segélyben, majd szállították a kórházba.

— **Legszébb karácsonyi ajándék egy művészi színes miniatűr Reményitől.**

— **Leszállították a szubotical gyermekrontó büntetését.** Noviszadról jelentik: Rosenberszki Misa harminckétéves szubotical napszámot a szubotical törvényszék ezévi szeptember 23-ikán egy kislány ellen elkövetett erőszak miatt nyolcévi fegyházra ítélte. A felelősségi bíróság dr. Trajanovics Bozsidár tanácselnök büntetőtanácsa pénteken Rosenberszki büntetését két és fél évi fegyházra szállította le.

Mielőtt karácsonyi ajándékot veszel,
EL NE MULASSZA

az
UNIVERZITAS

Vig Lajos könyvkereskedés
Aleksandrova ulica, Ruff-cukorka-üzlet mellett

dusan felszerelt raktárát
vételkötelezettség nélkül meg-
tekinteni

Cégünk további hirdetései felhívjuk a
közönség figyelmét

— **A szubotical villanytelep megszerezte a szentl-villanytelep részvényeinek többségét.** A szentl-villanytelep 1895. évben alapították. A telep a magántulajdonosok kezéből 1907-ben a Szentai és Roskányi Egyesült Iparvállalatok részvénytársaság tulajdonába került. 1922-ben a Senčansko Industrijsko Poduzeće A. D. vette át a telepet. A napokban a részvények nagy többségét a szubotical villanytelep bérlelője, a Mac Dániel csoport vásárolta meg. A várost, amellyel a szentl-villanytelep szerződéses viszonyban áll, hivatalosan még nem értesítették a részvények tulajdonosváltásáról. A kérdés pénzügyi részét már teljesen elintézték, hamarosan megoldják az összes személyi és műszaki kérdéseket is. Az új részvénytulajdonos — értesítésünk szerint — a már meglévő hálózatot ki akarja bővíteni és a Tiszán-tuli közönségeket is bele akarják követszolni a kifejlesztett hálózatba.

— **Apja vérében megmosakodott, hogy meggyógyuljon.** Szolnokról jelentik: Borzalmas esemény játszódott le Kunmadaras községben. Csorba Imre huszonhatéves fiatalember állandóan betegeskedett. A szomszédok tanácsára elment a falu egyik javasasszonyához, aki azt tanácsolta neki, hogy apja vagy anyja vérében mosakodjék meg és ettől feltétlenül meggyógyul. Kedden hajnalban az istállóba ment és az ott alvó édesapja kezét-lábát összekötötte, majd apja karján átvágta az ütőeret és az erős sugárban kiszökellő vért egy lazában felfogta. Apját kivitte a szénakazalhoz, majd apja vérében megmosakodott. Ezután, mintha mi sem történt volna, lefeküdt és tovább aludt. A szomszédok az öreg Csorba nyöszörgésére figyelmesek lettek és felfedezték a rémtettet. A gyilkos fiut letartóztatták, apját pedig életveszélyes állapotban szállították a kórházba.

— **Három év helyett egyévi fogház.** Noviszadról jelentik: Feltz Viktor szlovéniai származású volt szubotical csendőr, a szubotical csendőrparancsnokságnál mint írnök volt alkalmazva és ilyen minőségben parancsnoka aláírását ráhamisította egy 3750 dináros utalványra, a pénzt a maga számára megtartotta és állomáshelyéről megszökött. Feltz Viktor magával vitte csendőruháját is. A szubotical törvényszék ezévi szeptember 14-ikén tárgyalta Feltz Viktor csendőr büntetését és három évi fogházra és három évi hivatalvesztésre ítélte. A noviszadi felelősségi bíróságon dr. Trajanovics Bozsidár felelősségi bírósági tanácselnök büntetőtanácsa pénteken a büntetését egyévi fogházra szállította le. Az ítélet ellen úgy az elítélt, mint a főügyész helyettes semmiségi panaszt jelentett be.

— **Eljegyzés.** Fetter Irénkét, Fetter Konrád ercenkai földbirtokos leányát eljegyezte Tex András kulai kereskedő. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A szubotical zsidó Patronázs Egyesület ezévi december 26-ikán, karácsony második napján rendezte a Városi Színház koncerttermében nagyszabású gyermekmulatságát és bakfílok bálját.**

— **Szinte nevelés, hogy milyen lehetetlen szépség-ápolószereket használ még mindig nagyon sok nő, sőt ezeket még ajánlják is barátainknak.** Önnek nem szabad a test- és arcpótlással addig várni, míg az idő elhalad és amikor már a legkiválóbb szépségápolószerek is csak nehezen vagy egyáltalán nem fog hatni. Ha tudná, hogy milyen egyszerűen hozzájuthat a jelenkor legjobb szépségápolószereihez: írjon még ma egy levelezőlapot az ország legrégibb és legszolidabb cégének, Feller V. Jenő gyógyszerésznek, Stubica Donja 185 címre és lássa el magát olyan szépségápolószerekkel, amelyek tényleg megfelelnek céljuknak. Tegyen egyszer kísérletet a Feller-féle Elsa-krém-pomádéval és a Feller-féle hajnövesztő kenőccsel. A két tégely ára mindössze 40 dinár, ami igazán nem sok. Vegye használatba ezeket a szereket és nézzen nyolc nap múlva a tükörbe, el fog ámulni a szerek kiváló hatásától.

— **Tűzoltózenekar alakult Sztariibecsel.** Sztariibecsejről jelentik: A sztariibecseji önkéntes tűzoltó testület zenekart szervezett. A zenekar egyelőre tizenegy tagból áll.

— **Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesóvány-csúszás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrküritések, kelések, furunkulusok eseteiben a természetes »Ferenc József« keserűviz szabályozza a belek amnyira fontos működését.** Az orvosi tudomány számos vezérfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József víz mindig kitűnően beválik. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 16

— **Nyolcmillió dinárért cserélt gazdát a legnagyobb dubrovnikai szálloda.** Dubrovnikból jelentik: A Hotel Odak eladására folytatott tárgyalások csütörtökön eredményre vezettek. A szállót, amely Dubrovnik és környékének legnagyobb és legmodernebb berendezésű épülete, a »Riviera« részvénytársaság vásárolta meg nyolcmillió dinárért.

FILM

A hálókocsi anyyala

A Lifka-Mozi új műsora

A Lifka-moziban szombatban mutatták be a »Hálókocsi anyyala« című filmet, amely Maurice Decobra kitűnő regényéből készült. Maga a regény annak idején olyan sikert ért el, hogy írója hirtelen az olvasóközönség kedvence lett. Amilyen sikerült a regény, épp olyan sikerült annak filmváltozata is. Tíz érdekes és izgalmas felvonásban pereg le előttünk Seliman herceg kalandos élete, meglevenedik a néző előtt a regény minden jelenete, kezdve a világvárosok mulatóinak zajos életétől a cseka borzalmat keltő börtönig.

A szereposztás is elsőrangú. Seliman herceg szerepében Olaf Fjord nyújt kitűnő alakítást, Diána táncosnő szerepét pedig a csodálatosan szép Claude France viszi sikerre. Gajdarov, Boris de Fast, Mary Serta és Henry Valkel kisebb szerepeikben szintén a legjobbat nyújtják.

Külön dicséretet érdemel a rendezés, e tekintetben Maurice Gleize mestermunkát végeztet.

A filmet, amely Szubotican is nagy sikert fog aratni, a párisi Natan-filmgyár hozta ki.

KINTORNA

Kisfő: Jaj, de kedves a papa! Milyen érdekes árnyjátékot csinál.

— Kisasszony, ne siessen olyan nagyon, nem tudom követni.

— Maga szemtelen aszfaltbetyár, hogy mer követni engem?

— Én nem vagyok aszfaltbetyár, csak észrevettem, hogy a harisnyója egyre lejjebb csuszik és nem szeretném elmulasztani a dolgot folytatását.

— Kisasszony, én gazdag vagyok és örömet élveznék feleségül.

— De hiszen ha nőülvenne, nem sokáig lenne ám gazdag.

— Tanuld meg fiacskám, hogy a teve nagyon hasznos állat. Néha egész nap dolgozik ivás nélkül.

— Az semmi, az én apuskám egész héten iszik dolgozás nélkül.

— Nézze, ott megy a Kelemen, aki folyton a háza körül ógyeleg. Miért nem vonja felelősségre?

— Isten mentsen. Azt hiszem, hogy ő lesz a legnagyobb jótévőm.

— Hogy érti ezt?

— Azt hiszem, rövidesen megszökteti a feleségemet.

— Hiszen te semmit sem tudsz a történelemből. Azt sem tudod, ki volt Washington?

— Ki volt Washington? Ne vicceljen. Washington az Egyesült-Államok fővárosa.

— Orvos: Nézze, Brumzala ur, ezzel a betegséggel száz évig is élhet.

— Brumzala: De én enélkül a betegség nélkül szeretnék száz évig élni.

SPORT

Az SzMTC, Szand, Sport és Zsak csapatai
mérkőznek Zách Jenő serlegéért

A mérkőzéseket egyfordulós pontrendszerrel, még decemberben lejátsszák

Beszámoltunk már arról, hogy Zách Jenő, az SzMTC alelnöke értékes serleget ajándékozott egyesületének azzal a céllal, hogy a serlegért négy szubotical elsőosztályú csapat még a tél folyamán rendezzen mérkőzéseket. Az áldozatkész sportbarát a serlegmérkőzések szabályzatának kidolgozását és az egyéb feltételek megállapítását az SzMTC-re és a mérkőzéseket résztvevő egyesületekre bízta.

A vasas csapat vezetősége örömmel fogadta alelnökének értékes ajándékát és a napokban értekezletre hívta meg a SzAND, Sport és Zsak sportegyesületek megbízottjait, akik egyesületeik nevében hajlandóknak nyilatkoztak arra, hogy résztvegyenek a serlegmérkőzéseken. Az értekezleten teljes meggyőzés jött létre a négy sportegyesület megbízottja között a serlegmérkőzések feltételeire nézve. Ezek szerint Zách Jenő serlegéért az SzMTC, SzAND, Sport és Zsak első csapatai egyfordulós pontrendszer szerint mérkőznek és a serleget az a csapat nyeri el, amelyik a mérkőzéseken a legtöbb pontot szerezte, míg egyenlő pontszám esetén a jobb gólarány dönt. A serlegért összesen nyolc mérkőzést játszanak és a bevételek felosztása tekintetében is meggyeztek az érdekeltek.

Az érdekelt klubok megállapodtak abban, hogy a

mérkőzéseket még decemberben lebonyolítják a következő sorsolás szerint:

December 15.

Sport—SzMTC.
Zsak—SzAND.

December 17.

Zsak—Sport
SzMTC—SzAND.

December 22.

SzMTC—Zsak.
SzAND—Sport.

Valamennyi mérkőzést a SzAND-pályán játsszák le. Az első fordulót már egy hét múlva, 15-ikén tartják meg, míg a másodikát december 17-ikére sorsolták ki. Miután azonban ezen a napon Szubotica válogatott csapata — mint ismeretes — Beogradban fog szerepelni és ehhez a négy csapathól előreláthatólag több játékost vesz igénybe az alszövetség, a 17-iki mérkőzéseket valószínűleg elhalasztják és esetleg karácsonykor fogják lejátszani ezt a fordulót.

A serlegmérkőzések iránt sportkörökben máris nagy érdeklődés nyilvánul meg.

SzMTC.—Ferrum

Jótekonycélú mérkőzés a SzAND-pályán

Vasárnap délután negyed háromkor tartják meg a SzAND-pályán az SzMTC—Ferrum barátságos mérkőzést, amelynek teljes bevételét Úrmös Kálmán, a Ferrum szerencsétlenül járt játékos családjának segélyezésére fordítják.

Ugy az SzMTC, mint a Ferrum teljes komolysággal készül a mérkőzésre, amely reváns lesz a két csapat között a bajnoki találkozásért, amikor a Ferrum nagy meglepetésre 2:0 arányban legyőzte az SzMTC-t. A vasárnapi mérkőzésre az ellenfelek legjobb együttesüket szerepeltetik és a komoly küzdelem előreláthatólag sok élvezetet fog nyújtani a közönségnek.

Egy óráker a Konobarski AC és Radnicski csapatai mérkőznek. A Konobarski a II. osztály legjogosabb bajnokaspiránsa és szereplése már csak azért is érdeklődésre tarthat számot, miután a Radnicski csapata volt az egyetlen, amely az ősz folyamán győzelmet aratott fölötté.

Az Intézőbizottság helyt adott az SzMTC óvásának. A szubotical alszövetség intézőbizottsága pénteken este tárgyalta az SzMTC óvását, amelyben a Bácska ellen 2:1 arányban elvesztett bajnoki mérkőzés megszűntetését kérte. Az SzMTC óvásában bírói szabálytalanságokra hivatkozott, amelyeket az intézőbizottság bizonyította látott és az óvásnak helytadva elrendelte a Bácska—SzMTC mérkőzés újrajátszását. A Bácska előreláthatólag nem fog helynyugodni az intézőbizottság döntésébe és azt megfelelőbbé az igazgatótanácshoz.

A JNS és az alszövetségek. Ismeretes, hogy a beogradi szubotical, szarajevói és ljubljani alszövetségek határozatot hoztak, amelyben megállapították, hogy a közgyűlés feloszlásával előállott helyzet következtében a JNS régi vezetősége nem jogosult a szövetség ügyeinek vezetésére. A JNS a napokban tanácsülést tartott, amelyen foglalkozott ezzel a határozatokkal és utasította a beogradi és szubotical alszövetségeket, hogy miután a zagrebi rendőrhatalóság értesítése szerint a JNS régi vezetőségének jogában áll működni, vonják vissza határozataikat. Érdekes, hogy a JNS csupán a beogradi és szubotical alszövetségektől követeli határozatuk revízióját, holott álláspontjukat két másik alszövetség is a magáévé tette. A szubotical alszövetség igazgatótanácsa legközelebbi ülésén foglalkozik a JNS határozatával.

A Noviszadi AK Vrbászson. Novivrbászról jelentik: A Vrbászai SC vasárnap, december 8-ikán a Noviszadi AK-t látja vendégül barátságos mérkőzésre, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Elutasított óvás. Osziokról jelentik: Az oszijski alszövetség intézőbizottsága az elmúlt napokban foglalkozott az oszijski Zseljeznicsár Sport Klub óvásával. A Vasutasok megóvták a Szlavia ellen 7:0-ra elvesztett bajnoki mérkőzésüket. Az óvásukat azzal indokolták meg, hogy Jelacics bíró a sáros pálya miatt nem követte figyelemmel a mérkőzést és a tribün alatt állva egy helyből bíraskodott. Hivatkoztak a bíró pártkodására is, amely annyira lehangolta a Vasutas játékosokat, hogy elvesztették játékedvüket. A bírói jelentés meghallgatása után az oszijski alszövetség elvetette a Vasutasok óvását és a mérkőzést 7:0 arányban igazolta a Szlavia javára.

KÖZGAZDASÁG

Kisebb a munkanélküliség
és csökkent a csődök száma

A Narodna Banka jelentése az ország gazdasági helyzetéről

Beogradból jelentik: Most tette közzé a Narodna Banka a július—szeptemberi évnegyedről szóló jelentését. A jelentés, mint rendszeren, ezalkalommal is összefoglaló képet nyújtja az ország általános gazdasági helyzetének, az állami pénzügyek és a tőzsdéi forgalom ismertetésével és analízisével, nagyszámú statisztikai táblázattal és grafikonnal tarkítva. A jelentés francia nyelvű kiadása ennek folytán hasznos tájékoztatásokat nyújt a külföldi gazdasági köröknek is az ország gazdasági erejéről. Közli a jelentés a nagykereskedelmi index-számokat is a Narodna Banka tanulmányi osztályának számítása alapján, amelyeket a Napló a napokban már le is közölt. Az általános gazdasági helyzetről a jelentés a következőket mondja:

— Jugoszlávia gazdasági helyzetét ebben az év-

negyedben általában a gazdasági aktivitás emelkedése jellemzi, amelynek oka — a szezon befolyásán kívül — a jó terméseredményekben rejlik. Erezhető módon intenzívebbé vált a vasúti forgalom is, a kivételre került mennyiségek pedig felülmúlták a múlt év ugyanennek az időszakának kivételét. Csökkent a munkanélküliség is és visszaesett a csődök száma. Nagy könnyebbülés mutatkozik a pénzforgalomban is, az eszkontóllás is lefelémenő tendenciát mutat. A termelés minden ága haladó tendenciát mutat. A gyár-
ipar általában jól volt foglalkoztatva, a bányáipar általában emelkedő termeléssel dolgozik. Azonban, még szem előtt tartva a mezőgazdasági termékek, különösen a gabonának áremelkedését is, amely az utóbbi időben beállt, mégsem kell sok optimizmussal nézni a gazdasági feltételek végső fejlődése elé. Mint-

hogy Jugoszlávia egész gazdasági szervezete a mezőgazdaságon alapszik, annak prosperitásától függ az egész gazdasági helyzet is. A mezőgazdaság azonban nem tudja kihasználni a termés emelkedését az alacsony árak miatt és ennek folytán vásárlóképessége csak igen korlátozott mértékben emelkedett. Ennek a körülménynek természetesen meg van a visszahatása a gazdasági élet minden ágára, úgyhogy a jó terméseredmény hatása jelentősen leszűkült.

A továbbiakban a Narodna Banka jelentése gondos csoportosításban felsorolja az általános gazdasági helyzet megítéléséhez szükséges adatokat. Így rámutat arra, hogy az ország gazdasági szervezeteinek legutóbbi kongresszusán kiszámított adatok szerint a most folyó gazdasági évben — 1929. szeptember 1-től 1930. augusztus 31-ig — a várható kvittál értéket 8.697.530.000 dinárra lehet becsülni, ami az elmúlt évvel szemben 1.711.930.000 dinár emelkedést jelent.

— A Nemzeti Bank külföldi követeléseit a legutóbbi három hónapban 104 millió dinár emelkedést mutatnak, az aranykészlet pedig 10 millió dinár, amivel az összesen 1031 millióra emelkedett. A bank váltótárcája is növekedett 64 millió dinárral. A külföldi követelések és a váltótárca emelkedése folytán a bankjegyforgalom is emelkedést mutat fel, amely 5.659 millió dinárra emelkedett a június 30-i 5.196 millióval szemben.

— A bank pénztári forgalma az elmúlt negyedévben összesen 17.660 millióra rugott, szemben az előző negyedév 16.300 millió forgalmával. A naplóforgalom ugyanakkor 29.055 milliót tett ki, szemben az előző évnegyed 21.363 milliójával. Megállapítja a jelentés, hogy a dinár árfolyama a hazai és külföldi tőzsdéken stabil maradt. A jó termés kedvezően befolyásolta a külkereskedelmünket, különösen a devizakereskedelmet is, amely nagyon aktív volt. A luga-szláv vámpapírok árfolyama is megszilárdult, különösen a 7%-os beruházási kölcsön és az agrárkötelezvényeké.

Ezeket kívül is még számos érdekes és jelentős adatot közöl a jelentés az állami bevételek alakulásáról, az egyes termelési ágak, a mezőgazdaság és ipar helyzetéről, a közlekedésről, külkereskedelméről, az árindex kialakulásáról, a munkanélküliségről és a csődökről.

Három új tejszövetkezet
alakult Szubotica környékén

Dr. Szulimán Borisz előadása a tejtermelésről

A szubotical Agrarna Zajednica kezdeményezésére az utóbbi időben több tejszövetkezet alakult a dunai bánóságban, azzal a céllal, hogy a kistermelőknek módot nyújtson tejtermékeik racionális értékesítésére. Nemrégiben Szubotican, Szentán és Bácska-Topolán alakultak tejszövetkezetek, az elmúlt napokban pedig Szubotica környékén létesítettek három új tejszövetkezetet: Bajmokon, Szokolovácán és a szubotical Vojvoda Micsics kolónián. Ezek a szubotical tejszövetkezettel fognak együttműködni. A szövetkezetek elküldik fiatalabb tagjaikat a noviszadi tanfolyamra, hogy a tejgazdaságok gyakorlati és racionális vezetését elsajátítsák.

Szombatou Szuboticalra érkezett a beogradi központi tejszövetkezet egyik vezetője dr. Szulimán Borisz tanár, aki meglátogatta az itteni kolóniákat és megállapította, hogy a kolonisták körében ki van fejlődve a szövetkezet iránti érzék, az itteni lakosságnál azonban kevésbé. Dr. Szulimán Borisz vasárnap délután három órákor előadást fog tartani a Szent Rókus-iskolában a tejgazdaságok fontosságáról és a szövetkezeti életéről. A földmivelők körében nagy érdeklődés nyilvánul meg az előadás iránt.

Adótárgyalások Noviszadon. Noviszadról jelentik: A noviszadi városi adóhivatalban közszemlére tették ki az újabb tárgyalásra kerülő forgalmi és kereseti adókövetéseket. December 12-ikén tárgyalásra kerülnek a kereskedelmi ügynökök, közvetítők, tőzsdéügynökök, tudakozódó irodák, alkuszok, szappangyár, kendergyár, vasöntvény, kábelgyár, csavargyár, vegyszeti gyárak, porcellángyár, mezőgazdasági gépgyárak és kereskedők, december 13-ikán szalaggyár, trikögyár, fapamutgyár, redőnygyár, gombgyár, patkógyár, bélyegzőgyár, fémdobozgyár, sodronygyár, téstágyár, rézművesek, harangöntők, vászonszövők, szűgyár, kocsigyár, kefekötők, tükörgyárak, december 14-ikén festőgyárak, timárok, pezsgőgyár, nyakkendőléstők, kékfestők, szikvizgyárosok, vaskereskedők, december 15-ikén villanyzerelési kereskedők, fegyverművesek, sportárkereskedők, mezőgazdasági gépkereskedők, varrógép- és kerékpárkereskedők, december 18-ikán cukorkagyárak, cukrázsok és cukorkaárutok, autó- és rádiókereskedők, műszaki műhelyek és műszaki cikkeket kereskedők és december 20-ikán és 21-ikén szállítók, rövidáru- és kézműárkereskedők adói

A SZENTENDREI BIRÓ

A NAPLÓ PÁLYANYERTES REGÉNYE

IRTA: ARÁNYI JENŐ

Nyüzsgött a fegyveres nép az eszéki várban, de még kint a két városban is, meg azon túl, a Dráva menti árnyas, lombos tölgyesek alatt folyt egész éjjel a mulatás, tánc, zene, regösök jártak tüztől-tüzig, magyar kobzosok dalt mondtak Lajos királyról, Szent Lászlóról, Toldi Miklósról meg dicső Hunyadinkról, horvát tamburások talp alá valót pengettek, szerb guzlicák Rigómező fájdalomtá sirták. Uros egész éjjel barangolt a vár uccáskáin, hajtotta az aggodalma, útette a roménysége, bizott Ferkóban és hitte már, hogy csak: yan király ez a király...

Ferkó kijött érte a palota kapujába, ódon terembe vezette, annak a felső részében faragott karosszékek ült ragyogó himes díszruhában a király, mellette Rozgonyi, Perényi, néhány pap, főtiszték.

Hogy Uros letérdelt, intett neki:

— Ne térdelj, csak Isten oltára előtt. Beszélj. Ki az apád, hol a hazád?

Megmondta.

— Beszélj szerbül, ha könnyebben megy.

— Mindegy nekem, kegyelmes királyom.

Elmondta az életét a királyválasztás napjától a temesi szerencsétlenségig, a seregbe állásáig olyan részletesen, amennyire illendőnek gondolta, azután az öt évi katonáskodását olyan röviden, ahogy a szerénysége engedte.

— Sebed van-e?

Megmondta.

— A forgó hol szeretted?

— Kisebbik hadnagy urunkat vágtam ki a németek közül.

Most Ferkón volt a sor: honnan ismeri, kifelék, mifélék, végre, nagy zavarban, de azt is bevallotta, hogy ha Isten haza segíti, feleségül akarja venni ennek a legénynek a hugát, aki öt éve gyászolja az apját meg a bátyját.

— No hát vidd magaddal ezt a haszontalan sógorodat, etesd, itasd, sok lehet a beszélővalótok. Te meg, fordult Uroshoz, most majd az én szememben mutasd meg, milyen vitéz leszel a török előtt.

— Hiszen, ha én azt a kezembe kapom! tört ki Urosból a visszafojtott indulat. Az urak összemolyogtak.

— Beata simplicitas, mondta Simon apát.

— Quae faciat miracula, vágta rá a király.

A kihallgatásnak vége volt, Uros kábultan tántorgott ki a teremből. Egyszerű esze, felfogása nem emésztette gyorsan a dolgokat. Még félt is, hogy diáku valami olyat mondtak róla, amiből baj lehet.

6.

Ferkó vitte. Vitte egyenesen a folyó partjára, ahol a vár az alsóváros felé szögellik, ott volt egy csendes halászcserda. Csendesnek ismerte, de bezzeg hangos volt most, mint Eszék városának minden zege-zuga, meg még a nagy réten sebtén felütött lacikonyhák is.

Mohácsi szerb urak mulattak hazuról hozott villányi mellett, amit úgy ittak, hogy a csaplórosnak éppugy megfizettek minden kancsóért, akár az övét itták volna. Imádkozott is a jámbor, hogy sűrűn legyen erre felé háború.

A két magyart erőnek erejével maguk közé akarták ültetni, (Uros is magyarnak hitték), invitálták őket. Tiszteességéből megittak egy pint bort, azután Uros szerbül felelt nekik.

— Bratyo, én is szerb vagyok. Ez itt a sógorom, akit öt éve nem láttam, éppen úgy, mint senkit a családomból. Engedjétek, hogy ide a partra csendesen kiüljünk beszélgetni.

De az urak hallani akarták, hogy esett az eset, le kellett ott ülni és amíg a hal megsül, eszegették a sóba, meg pirosborsnak nevezett

paprikába mártogatott fokhagymagerezdeket tucatszámra. Addig Uros beszélt, a beszéde pedig sűrű alkalmat adott a kocintásra. Végére is, amikor a halász-kocsmáros lánya hordogatta be a nyárson egészben sült kövér pontyokat, dévéreket, akkor lelkadt a vitézek érdeklődése, illetve más irányba terelődött: kié a halra meg a szálkára, kié meg a lányra. (Fogadott is aznap még kettőt a gazda.)

A sógorok kiszöktek az udvarra, óriási bodzafa adott árnyékos buvóhelyet, kék és piros bogolyegyzőivel hajtotta róluk a legyet, szunyogot. Enni-inni kértek, azután előről kezdtek a beszédet. Uros elmondott mindent, csak Fekete Miskáról hallgatott meg az abonyi találkozásról, ahonnan annyit bánatot hozott magával, hogy még most is nehéz tőle a szíve.

Tandari is elmondott mindent, ami Urost érdekelhetette, de a félkezű vitézről nem beszélt ő sem, mert a végére tartogatta a csodát, de meg azon is gondolkodott, egyáltalában szóba-hozza-e Ponát. Hátha másfelé van már a szíve, huszonhárom-huszonnyéves legénynél, aki öt éve kobarol a Temestől a Tapolyig, a Tapolytól az Oltig, a Zalától a Tisza forrásáig meg a Nérráig, nem lenne csodálni való, ha nem is gondolna arra a barna kis jászleányra, aki hajdon fejfel özvegységet fogadott — érte.

Óvatosan kerülte meg a kérdést, amikor már tul voltak a szálkaveszedelmen:

— Hát öcsém, most beszéljünk másról. Deán bátyád megházasodott, ha Isten hazasegít, Jelena is foktőző alá kerül. Mi lesz teveled? Van-e valakid?

— Otthon maradok a szüleimnél, ha apám megkerül, ha meg nem, akkor... akkor az anyámnál. Elborult arccal tezte hozzá:

— Nem nőülök meg soha...

Tandari nézte. Láta, rajta a lelki-tusakodást, hogy az most szeretné is mondani a bánatát, meg nem is. Félt talán, hogy kicsufolja vagy leki-csinyl az érzéseit, vagy talán egyszerűen nem tudja elmondani, nem tudja szavakba önteni a fájdalomtát.

— Nézd fiam, ilyet ne mondj. Fialat vagy, sokat jártál a világban, tapasztalhattál eleget, ha nyitva volt a szemed. Ugy látom én, valami nyomja a te szívedet, hát nekem elmondhatod, mert az könnyit a terheden. Azután, meg háboruba megyünk, ki tudja, mind a ketten hazaérünk-e? Uros a sisakjáért nyult, elnyüött, kifakult, agyongyűrött kis pántlikadarabkát, inkább foszlányos rongyot vett elő onnan, azután rákezdett:

A budavári találkozásnál kezdte... a hirtelen robbant szerelmét, a féltékenységét, a vívódásait, a vágyait egészen addig, amíg Kaszással találkozott és azon túl, amikor a bártfai Kálvária-hegy alján a nagyfalusiakkal és köztük a remélt sógorával hozta össze a katona hányatott sorsa. Angelusra harangoztak a vártemplomban, mire elmondotta, milyen kétségbeesés mardosta azóta, hogy Ilona elbujdosását meghallotta és hányszor kereste véres csatákban a halált. Nem, nem, ő asszonyt nem visz a házába, mert érzi, hogy Ilona csak azért ment neki az ismeretlen, ezer és százszor ezer veszedelemmel tele világnak, mert őt szereti és nem akart másé lenni.

Ferkó már nem habozott. Tudta, hogy ha most elmondana mindent ennek a bolond, szegény, elborult szerelmesnek, az vakon rohanna a vesztébe, megszöknék a csapatból és menne Szent-Endrére. Hallgatott. Végre mégis csak ennyit mondott:

— Te, én evvel a te Fekete Mihály nemvolt — nincs — de lehet sógoroddal találkoztam.

— Hol? Kapott mohón a szón amaz.

— Budán, a koronázáskor. Elvesztette a félkezét. Jászóvárnál.

— Ugyan? Hazuról nem beszélt semmit?

— Hiszen, ha én tudtam volna akkor, hogy kicsoda...

(Folytatása következik)

NYILT-TÉR

Nyilatkozat

Alulírottak, mint a Gradska Kafana tulajdonosai, üzletfeleink és igentisztelt vendégeink tudomására hozzuk, hogy minden a Gradska Kafanával kapcsolatban levő üzletvezetést, adásvételt kizárólag Kulunčić Josip ur eszközölhet. Tolnai János ur és családja által történő vásárlásokért, hitelért felelősséget nem vállalunk.

Stari Bečej, 1929. december hó 3-án.

Kulunčić Josip s. k.

14430

Ili. Gerber Nándor s. k.

ROSSIJA-FONCIÈRE

biztosító és viszontbiztosítótársaság
népbiztosítási osztálya

Kérjen ismertetőt ujonnan
bevezetett nép-életbiztosítási
táblázatunkról!

Leveleim:

Rossija-Foncière, Subotica

1370

Vajtai András Martonos-szállási (Salatornya) üzletét átvettem és kérem nevezett hitelezőit, hogy követeléseiket 8 napon belül sziveskedjenek nálam bejelenteni, mert a későbbi bejelentéseket nem vehetem figyelembe.

Martonos-szállás, 1929. december 6.

14368

Szabados Mihály

FIGYELEM!

Mindenkinek tudnia kell, hogy számtalan rádiópus elavult az évek folyamán és hogy az összes

Rádióvilágmarkákból

a legujabbat, legtökéletesebbeket tartja

csak a

Central Rádió Subotica, Kaszinó épület

A legszolidabb feltételek, legolcsóbb árak, részle-fizetés 6-12 óra

Hameder Nándor szombori cégnél képviselőtünk megszüntettük. Nevezett cég részünkre semmiféle inkasszót nem teljesíthet.

Képviselőtünk Szombor és környékére az »Agrikultura« szombori cégnek adtuk át.

Subotica, 1929 december 5.

»Jadransko« biztosító társulat
(Riunione Adriatica di Sicurtà)
Vezérügynöksége Suboticán.

14398

Opštinsko Poglavarstvo Odžaci.

Broj 4831/1929.

Oglas

Opštinsko poglavarstvo na dan 16. decembra 1929 u 9 časova u dvorani opštine izdavaće u zakup na 6 godina svoju veliku gostionicu i hotel

Uslovi se mogu videti za vreme zvaničnih časova kod opštinskog beležnika.

Odžaci, 27. novembra 1929. godine.

A. Jakovljević s. r.

M. Svendeman s. r.

beležnik

14072

knez

Anderl-Rogge elismerten elsőrendű Leánynevelőintézet

GRAZ — Lessingstrasse 19 Telefon 29—93
Szűnidei otthon is. — Felvilágosítás, prospektusok

Parkett-gyári tűzifa 100 kgr.-ként 31 d'nár. Nagyban vétel- J. Vujković i Drug Szubotica
tölgyhulladék I-a házhoz szállítva 31 d'nár. nagy áron redmény Tel. 6-69

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik felejtethetetlen fiam, illetve bátyáink, sógorunk

II. Simon János
mérnök

elhunyta alkalmával fájalmunkat részvételükkel enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Bajmok, 1929. december hó.

14433

Simon-család

TEL. 229

BUTORHÁZ J. BOZIC
OSIJEK 3
ŽUPANIJSKA ULICA 82.

TEL. 229

KOMPLETT LAKSBEREZEZÉS
D. 18.000.-

EBÉDLŐ
KONYHA
HÁLÓSZOBA

KOMPLETT LAKSBEREZEZÉS
D. 10.000.-

EBÉDLŐ
KONYHA
HÁLÓSZOBA

KINTORNA

Filmszínész (Mintán elgázolt az autója egy öreg osztrák): Na ez éppen jól jött! Most legalább hasábkot irnak majd rólam az újságok...

— Képzeld, előadás után odajött hozzám egy kirsztömű öregasszony, aki az utolsó garaszt adta ki a jegyre, mert én úgy hasonlítok az elesett fiához. Adtam neki tíz dinárt. Hát nem megindító?

— Igen. Engem ugyanezzel a históriával indított meg.

— Az asszony olyan, mint a cseresznye. Akkor se jó, ha még zöld és akkor se, ha már túlérett...

— Sanyi tegnap egy műkedvelői előadásán úgy berekedt, hogy egy szót sem tud szólni.

— Ő játszotta a főszerepet?

— Nem. Ő volt a sugó.

Borközi ur ül a folyópartján és türelmesen tartja a horgászbotot a víz fölé. Arra megy a barátja és észreveszi, hogy a boton nincs spárga és horog.

— Mi az, Borközi ur, maga spárga és horog nélkül horgász?

— Ugyan kérem — legyint rá Borközi — ugyse fogok soha semmit.

Olcsó karácsonyi ajándék!

3 lámpás rádió vevőkészülék
kittűnő hangszóróvétellel
komplett felszereléssel mindössze:

Din. 2200

Maller Béla

okl. gépészmérnök

SUBOTICA, Petrogradska 8, Telefon 35

KÉPEK

a legalkalmasabb díszel az otthonnak, a legjobb karácsonyi és nászajándékok, amelyek állandóan emlékeztetnek arra, aki adta őket. Képeink kerettel és keret nélkül adjuk készpénz és részletfizetés ellenében. Képünk nagyjátása minden kivitelben s nagyságban legszolidabban.

RUBENS MŰINTÉZET

Zagreb, Vlaška ulica 53 13997

„Látta már csilláraitam? GELB, Novisad“

Mindennemű

LŐTT VADAT

nyulat, fácánt, foglyot,
őzet, vaddisznót, szarvast

veszek

ab feladóállomás

Nagyobb mennyiség átvétele a helyszínen történik

E. VAJDA

vadnagykereskedő

Čakovec - Medumurje

Táviratcim: Vajda Čakovec

Tel-füonszám: 59, 60, 3 és 4 11944

Zongorák és hangszerek
elsőrendű világgyátmányokat, részletfizetésre ajánl:

Edmund Raab, Szombor

Kérien ismertető! 14400

Oglas

Dne 16. decembra 1929. god. u 11 časova održati će se kod Gradskog Senata (finansijsko-ekonomsko odeljenje), soba br. 42. IX. usmena pogodba (licitacija) za prenos pošte u Subotici.

Pozivaju se interesenti, da učestvuju u nadmetanju. Uslovi se mogu videti kod starešine pošte Subotica 1. svakog dana za vreme kancelarijskih časova.

Kaucija od Din. 11.500 polaže se blagajni pošte najkasnije do 10 časova na dan licitacije.

Početna je cena 287.800 din. pa na niže.

Subotica, 7. decembra 1929.

14436

Starešina pošte.

Alulirott átvettem Pető Flórián szentai lakós fűszer- és vegyeskereskedését és felhívom nevezett hitelezőit, hogy követeléseiket nálam 14 napon belül jelentsék be, mert a későbbi jelentkezéseket nem veszem figyelembe.

Szenta, 1929 december 8.

14393

Seclenfrend Mór
kereskedő.

Meghívó

Az Ada—Moli Egyesült Takarékpénztár tisztelettel meghívja részvényeseit

rendkívüli közgyűlésre

mely az igazgatóság határozata folytán 1929 december hó 19-ikén délután 2 órakor fog az intézet saját helyiségében megtartatni.

A közgyűlés tárgya:

Az igazgatóság jelentése.

14412

Az igazgatóság.

A szubotical szabók szakcsoportja értesíti összes tagjait, hogy folyó hó 9-én, hétfőn este 7 órakor adóüggyben tagértekezletet tart az ipartestület helyiségében, melyre a t. tagokat ezúton meghívja.

Subotica, 1929 december 7.

14424

Vezetőség.

Pályázat

A novisadai Izs. Hitközség 1930. évi január hó 1-től kezdve még egy kóser huskimérésre jogra pályázatot hirdet.

Felhívtnak mindazok a mészáros mesterek, kik ilyen jogra reflektálnak, hogy pályázatukat legkésőbb folyó évi december hó 15-ig alulirott eljárásához nyújtják be.

Novisad, 1929. évi december hó 3-ikán.

14326

Hitközségi előjáróság.

FERRO-STELLA

rádió-alkatrészek!

Amatőröknek
nagy engedmény!

Vezérképviselőt:

Maller Béla

okl. gépészmérnök

SUBOTICA, Petrogradska 8, Telefon 35

Pénz

-kölcönt kapnak gazdák földre, hosszabb és rövidebb időre. Amortizációs hitelt 30 éves lejáratra. Írásbeli felvilágosítást is díjtalanul ad. Azonnali elintézés. — Képviselek minden helységben kerestetnek.

Vardar Banküzlet Novisad

Željeznička (Vasut) u. 62

„WELTMEISTER“

4 lámpás, árnyékoltrácsu csövekkel
Hálózati készülék

A berlini rádiókiállítás
kimagasló eseménye

Din. 6300

Vezérképviselőt:

Maller Béla

okl. gépészmérnök Subotica, Petrogradska 8, Telefon 35

Az ajándékozás művészete

Mi segítségére vagyunk Önnek

**Étkező-
üveg-
márvány-
dohányzó-
készletek.**

**Vitrinek
Vitrinfigurák
Nemes porcellán
Képkeretezések**

**Brača Kunetz, Subotica
Főtér**

Karácsonyi vásár

20%

engedmény az összes raktáron levő cikkeknél

F A C S A R

női és gyermek-ruha üzletében

Aleksandrova ul. 12. (Korzó)

Legjobb minőségű

ültetésre jól válogatott megbízható keltető bor és csemegé

szőlőoltványok

kitartó amerikai alanyokon oltva, igen erős gyökérzetel, még két árban kaphatók. Kérjen árjegyzéket.

Georgyevics Misa szőlőültető-cip-tulajdonos Novisad, Kiszácsi utca 10

Egészséges

GYOMOR

és a re des székelés az egészség legfontosabb feltétele, mert ha erre ügyelünk, elejét vesszük sok olyan betegségnek, amelyeket az állandó vagy időnkint fellépő szorulás okoz, mint a főfájás, vérszegénység, gyomorfekély, bél- és májbajok, sárgaság, epebajok, a vizeletti szervek mindennemű megbetegedése, vérérdénylenyomozás, vértisztátalanság, étvágytalanság, stb. Mindezeket a legsikeresebben gyógyítja a

PURGATIN TEA

mely friss gyövtőlve hől készült, készíti és utóvá e szállítja (egy doboz 30 dinár, két doboz 55 dinár)

Sv. TRAJKOVIĆ Gyógyszertára BEOGRAD a Nemzet színház mellett

Kérem küldjön még 2 doboz Purgatin-teát, mert az első csomag elotgyasztása után már sokkal jobban érzem magam. Betegségem 5-6 évvel ezelőtti szerelem, de mindent nem érzem semminél javulást, míg az Ön Purgatin-teáját nem használtam. Ivan Jovanović, cipész, Platičevo, Szérm.

Horvát,

német kereskedelmi levelezésből, stenographiából, könyvelésből egyeseknek és csoportoknak olcsón, meg egyezés szerint Szuboticán órát adok. Ajánlatokat kér Zlata Mann, Usporedna 4 1448

Két szobás

garçon utcai lakás orvosi rendelőnek vagy bármely irodának kiadó.

Sugar Manonál Szubotica. Telefon 47 423

SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ

KOCH CIPŐK

ők, férfiak és gyermekek részére, a minak, bűtösök és NAGYON OLC SÓK P. utóvívő ház, Kisképepőnéval szomben

Eladó

Babkox-kazán

155 m² épült 1917-ben

Brünni Tandem kondenzátorú, 450 HP, le újabb vezérelésű

GŐZGÉP

Pančevoí Gőzmalom R.-t. Pančevo 11841

MIT VEGYEK

Karácsonyi ajándékul

hasznosat és jó a gyermekeknek? Egy pár jó és szép csizmát! Gyermekek számára 23-tól 36 számig, Női, férfi csizmát és cipőket méretek szerint készítik, érzékeny és beteg lábakra különösen nagy figyelemmel **Thurzó cipész** Szubotica, Karadjordjev trg 5.

NARANC

DATOLYA

1-a TÉLI ALMA

Friss

teasütemények

Kovács és Gelányi-nál

Szubotica, Labor palota. Tel. 845

Aranyér

Merz-aranyserum Recto-Serol a betegség csirájának fészkebe hatol, megszüntet minden panaszt (végbélviszketést, égést, fájdalmakat) és az aranyeret teljesen elszáritja. Nagy tubus hozzávaló csövel együtt 75 dinár. Gyógyszertárakban 5. sz. ingyenes ismertető Chem. Fabrik Merz & Co. Frankfurt-M. utján. 14268

Olcso, de jó javítás., kész és rendelt cipőket csak a

gyors talpaló

készít. Poštanska ulica 4. Vöröskör mellett. Saját ház **LUSPAI**

Vizesuborka

ecet és paprika, savanyított káposzta és többféle főzelék. konzerv kapható 216

Kemény Dezső

ecet- és konzerv gyárban Szubotica, I. Vojnovičeva ulica 5

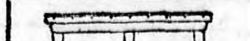
Eredeti, kiváló jó, **Forenci**

maróni

mindennemű **déli gyümölcs** vízszeladásra kapható

Geizler Károly cégnél

Szubotica 1341

S. MÜLLER

I SINOVÍ

első horvát biliárdasztalkészítő

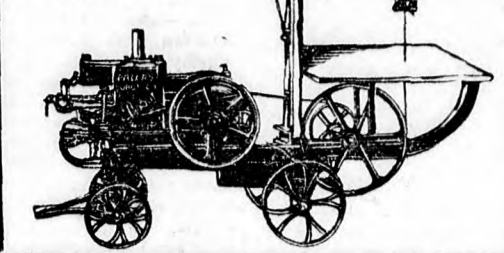
Zagreb 49

Szallagfűrészgép vaskocsira szerelve. — 5 HP petróleum motorral. — Üzemben megtekinthető. 5 vaggon tűzfűt felvág 10 óra alatt!

Tűzifakereskedőknek nélkülözhetetlen **Gazdaságban** többféle üzemben alkalmas **Magánosoknak** megélhetési keresé

PALLAS

Gépraktár **SUBOTICA** Telefon 4-41

Vedd elejét

Gyógyítsd Küzd le a légzőszervek különböző megbetegedéseit az anti-septikus

„VALDA”-PASZTILLÁK

használata által. A siker azonban csak akkor van biztosítva, ha eredeti

„VALDA”-PASZTILLÁKAT

használ. Kérjen a gyógyszerárban és drogériában egy doboz eredeti pasztillát, amely a „VALDA” nevet viseli 13872

Ritka alkalmi vétel!!!

Bánát egyik szern-német nagyközségében, vasuti és hajóállomással, főútvonalon **ház, vegyeskereskedés, vendéglő** mesno pravo val, mézszárszéknek is alkalmas, öregség és betegség miatt sűrgősen eladó. Nagyon kedvező fizetési feltételek. Cim: „BEGA” hirdetőben, Veliki Bečkerek 43.9

Mielőtt bármit vásárol, tekintse meg

KOHAJDA

használt ingóságok kereskedését Szuboticán Vilsonova ul. 28

Minden vasárnap változatos kirakat

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye

BUDAPESTEN

KÖZPONTI SZALLODA

VII, Baross-tér 23 a Keleti pályaudvarnál **Teljesen ujonnan berendezett kényelmes családi ház.**

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

Mérsékelt polgári árak.

A Bácsmegeyel Naplóra való hivatkozással

20% engedményt kap

Testvérvállalat

OSTENDE KAVÉHAZ

Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

Dr. Georg

SEIBT

Berlin

Radio a legjobb

3 és 4 lámpás villanyrádió, 3-4-5 és 8 lámpás batteriás gépei, hangtiszták, szelektívek, egész Európát vessik. **HANGSZÓRÓI** zeneileg a legtekéletesebbek!

Központi eladási hely:

Tehn. Biro Ing. Soarović, Novisad, Futoški 68.

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől—vasárnapig

Kimagasló ujdonsága a szezonnak!
EVELIN HOLT — WARWICK WARD

a Nina Petrovna kiváló jellemű orosz ezredese lejjebb alakítása

Három bohóc

Fény, mámor és luxus hatalmas kompozíciója

cirkusz filmje

Metro hirdató

Érdekes események a világ minden tájáról

Nyakkendő

fordítását vállalja Fortuna nyakkendőipar. Ruff-palota. 13576

Raktárhelyiséget kicsit vagy középnyagúságot keresünk lehetőleg közel a belvárosban. Ajánlatokat: Literária, Sokolska ul. 2 címre kérünk. 14131

Nagy parcella földet haszonbérbe vagy felesbe keresek kukorica ültetéshez. Mély traktor szántással lesz beültetve. Trombitás Antal, Bačka-Topola. 14320

Olcsóbb mint bárhol, usakis Földes Samu ruházatházában, Szubotican Rudics uccsa gyümlésipiac. (saját ház). Férfi öltöny 360 dinártól, férfi télikabát 350 dinártól, gyermekruhák 150 dinártól, női télikabát 325 dinártól, bőrkabát 850 dinártól, elegáns raglán 600 dinártól, plüsbéléses sálgaléros, rövid angol bunda 800 dinártól és városi bunda 1400 dinártól. Nagy vászontek felöltőkben, trenccoktokban, utazóbundákban (kocsira, autóra) gyermek télikabátokban. Tessenek meggyőződni. Ügyeljen a címre. 12298

Két udvari szoba konyhával azonnalra kiadó. Trumbićeva ulica 34. 14428

Bródból Zagrebba történt átköltözésem alkalmával az 1930. évre új nagy, **képes** levélbélyeg-árjegyzéket bocsátottam ki. Az árjegyzéket 100 darab különböző román bélyeggel együtt 20 dinár előzetes beküldése ellenében küldöm meg bárkinnek Izidor Steiner, Jugoszlávia legrégebbi bélyegkereskedése, Zagreb. Zrinjski trg 14. 12492

Butorozott száraz szoba egy vagy két ur részére olcsón kiadó. V., Gajeva ulica 30. 14325

Élj és dolgozz! Önnek most pályát kell változtatnia. Ha azonban ügyünk lesz, egzisztenciáját néhány évre biztosíthatja, mert korszerű alkotó cikkünket kedvvel és örömmel terjesztheti. Egyes képviselők 20.000 dináros forgalmat érnek el a községekben. Irjon egydináros bélyeg csatolása mellett. Végre valami teljesen új jelígre a kiadóhivatalba. 14310

Háromszobás modern utcai lakás azonnal vagy február 1-re kiadó. Aleksandrova ul. 11. 14371

Ki hajlandó 2-3 éves gyermekét magános özvegyasszonynak kiadni. Brozova ulica 20. 14110

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és elcsúszó kiállításra számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk.

Kérdések és válaszokhoz válaszbélyeg mellékelendő

Óriási szenzáció!

Reklám csokoládé

Nem sablonos, ujszerű és modern!

1500-as csomagolásban 150 nyereménnyel
300-as csomagolásban 20 nyereménnyel
legolcsóbban

Kaufmann Franjo

reklámcsokoládé gyárában
Subotica, Vilsonova ulica 6-a. 14254

Védelmet nyújt a nátha,

valamint a nátha nyomán fellépő fejfájás, levertség, étvágytalanság, munkaképtelenség, láz, stb. ellen a „Nosal“ náthaelleni por. Használata nagyon kellemes, nem tömi el a orrot, biztosítja az orron át való szabad lélekzést. Kifejezetten Bahovec „Nosal“-t kérjen a gyógyszerteráiban 10 dináros leplombált dobozban, ha nem lenne kapható, rendeljen 40 dinárért 4 dobozzal a készítőnél

Mr. Bahovec gyógyszerteráira Ljubljana

„Nosal“ állandóan legyen a házában, hideg, nedves napokon Önnek és családjának megbízhatatlan szolgálatokat tesz. 13570

Eredeti japán gomba, ismert ázsiai háziaszer érelmeszesedés, kortünetek, bélrenyheség, álmatlanság ellen. Postai szétküldés. Blum gyógyszerterá, Szubotica, főpostával szemben. 11070

Besseres deutsches Mädchen mit Jahreszeugnis sucht Stelle als Stubenmädchen, oder zu kleiner Familie, Marie Ziegler, Paje Kujundžićeva ul. br. 34. 14429

Figyelem! Csak 35 dinár egy szoba központi fűtéssel együtt a sztáribeseji Hotel Milóban, a vasútállomással szemben. Ugyanott 55 dinár teljes penzió: reggeli, ebéd, vacsora, szoba. Kérem az utazó közönség szíves partfogását Miló Lajos szállodás. 14289

Különbejárata szép, uccai butorozott szoba a központban kiadó. Zmaj Jovina ul. 18. 14417

VÁROSI MOZI

Vasárnap, Hétfő, Kedd, Szerda
Kettős műsor

Az élet joga

Szabad e az anyának öszéből szorongatónak tenni gyermekét?
Főszereplők:

Madge Bellamy és Barry Norton
Négy óráig főszereplője.

Eredeti ének- és zenéhaték ugyanazon beszélő filmből
KONRAH Saba beszélő készüléken

KI A TETTES?

REX BELL. harsol a saját jó híréért és egy szép leányért
FOX PROGRAM

Különbejárata emeleti szoba, modernül berendezve, villanyvilágítással, vízvezetékkel és falbaépített mosdóval azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 14415

Okleveles tanár diákoknak jutányosan instrukciókat ad. Leveleket „Agilis“ jelígre a kiadóba. 14420

Uccai butorozott szoba, külön bejárattal a lépcsőházból, kiadó. Oslobodjenja ul. 9. 14376

Spremao bih učenike nižih razreda gimnazije iz svijuh ili pojedinih predmeta. Javiti redakciji pod brojem 621. 14425

Hipnotizálni eredményesen megtanulhat levelezés útján is. Érdeklődők leveleit „Magnetikus“ jelígre a kiadóba kérem. 14432

Apróhirdetések Szubotican az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Pašićeva ulicán a Rádió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruházletében, Gyümlésipiac, Noviszadon, Szomborban, Szentán, Veliki Besceken ottani fiókiadóhivatalainkban, Velika Kikindán a „Napedak“ könyvkereskedésben is eredeti áron feladhatók. 11070

Feleségem gyógyításához szükséges orvosság felémészti napi keresetemet. E miatt szegénységem kétségbeeszt. Nincs fűtőanyagom, beteg feleségem hideg szobában fekszik, gyermekeim téli ruha nélkül vannak. A jószívű emberek támogatását és segítségét kérem. Faragó István, nap-szamos, Csurgó 260. 14192

A dohányzás teljes vagy részleges leszokására orvosok által ajánlott Afumapasztilák legjobban beváltak. Dobozonként 30 dinár. Postai szétküldés: Blum gyógyszerterá, Szubotica, főpostával szemben. — Kapható gyógyszerteráiban, drogériákban. 11070

Legszébb karácsonyi ajándék egy szép precíziós ÓRA **KRAUSZ** órásnál Szubotica, Gyümlésipiac 4. Törlemék aranyat legmagasabb árban veszek. 14910

Ha állatait, szárnyasait vesztél és betegségektől meg akarja óvni, adjon nekik 2-szer hetenként Nutrint. Kapható szaküzletben. Postai szétküldés: Blum gyógyszerterá, Szubotica, főpostával szemben. 11070

A MODERN

NYELVTANULÁS NEM FÁRASZTÓ

ellenkezőleg 1 apró napra növekedik öröme, mert

amint megkezdte a tanulást, már beszél is!

Nem a nyelvtani szabályok halmazát adja, hanem gyakorlati módszerrel írta

VUKOVICS MARICA SZERB-MAGYAR nyelvtanát

Ara 30.— dinár

Kapható a Bácsmező NAPLÓ könyvkiadóhivatalában

Videói szállásnál 5 dinár portó

AZ ÜZLET

részletesen tájékoztat a magyar üzleti világ eseményeiről.

Jugoszláviai terjesztését a külügyminisztérium 10664/1926. számú rendelettel engedélyezte.

Előfizetési díj egy évre 200, félévre 100, negyedévre 50 dinár.

Ingyenes

mutatványszámot küld a kiadóhivatal Budapest, VI., Andrásy-ut 29

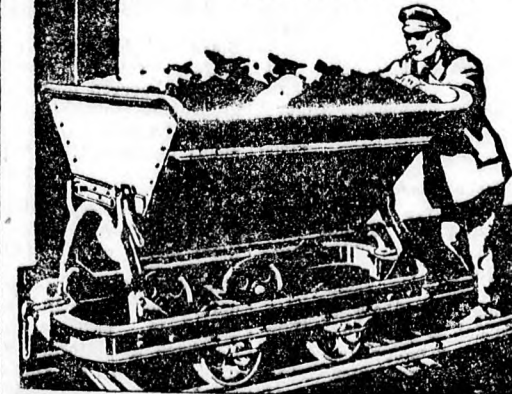
O. & K. BILLENŐ KOCSIK

szilárdak és praktikusak, nagyon könnyen futnak, O. & K. görgős csapágyakkal

Egyszerű és biztos teknőrgőzítő szerkezettel

Szabadalmazott biztonsági kapcsolóval és minden egyéb kitűnően bevált szerkezeti alkatrészrel

Több százezer kocsik sokévi használatban 600

ORENSTEIN & KOPPEL R. T.
Zagreb, Samostanska 2/II — Tel. 50-64

Nagy karácsonyi vásár!

Női és férfi szövetekből, bársonyokból és flanellekből

Réti Drug
kézművesi üzletében
Subotica, Jelačićeva ul. 3

Maradékárubból 50% engedménnyel
13350

SPORT...

A VERSENY ALATT

Amíg a játékosok fiatal testük teljes erejével a játékba fekszenek, hogy a győzelmet megszerezzék, nézők nem törődve a meleggel, hideggel vagy esővel, a legnagyobb érdeklődéssel figyelik a játék menetét. Nem csoda tehát, ha a versenyszámok közötti szünetekben vagy a verseny után mindenki egyaránt vágyódik egy csésze teára. Ugy a nézők, mint a versenyzők tudják, hogy nincs ital, amely oly kellemes, frissítő és egyúttal izletes is, mint a

HORNIMAN'S TEA

Horniman's tea minden üzletben kapható. A világ minden országa részére külön csomagolásban és különböző nagyságban, hogy minden igény kielégíthető legyen.

HORNIMAN'S TEA

mikor jött az a másik. Ma se tudom, szeretted-e, miért szeretted, hiszen visszajöttél hozzám, de akkor a napjaid nem voltak csak az enyéimék, meg kellett volna osztanom azzal a másikkal.

Sokat gondoltam akkor a halálra. Én tudom és tudtam akkor is, ha kérnélek, nem törődne velem, talán vártad is, hogy kérék, de nem tudtam megtenni. Mindig előttem volál, látam, hogy nevelsz, hiszen mindig neveltél, sokáig soha nem láttalak rosszkedvűnek. De se se akartál megcsókolni és ha én megcsókolalak, soha nem csókoláltál vissza.

Csak egyszer volt másképp.

Később, tavasszal, mikor már visszajöttél hozzám, mikor újra csak az enyém voltál.

Egy kis faluba voltunk meghíva néhányan. Mikor leszálltunk a vonatról, megfogtad a kezem és huztál magaddal. Elsők voltunk az idegen házban, nem volt ott senki. Akkor megcsókolalak a számat. Soha azelőtt nem értem a szádhhoz, soha nem engedted meg, hogy szájoncsókoljalak.

Nemsokára jöttek a többiek és akkor Te velük mentél. Nem láttalak többet azon az estén csak egy percre, de mindig jókedvű voltál és mindig más-más mentél.

Akkor megértettelek és megértettem, hogy megcsókolalak. Tudtad, hogy bántani fog, ha elhagysz és nekem is örömet akartál szerezni. Mert más is szeretted, csak másként és senki annyira, mint én. Nem tudom melyikünknek volt igaz, Te azt mondtad, hogy neked nehezebb volt jókedvet mutatni, mint nekem, de mindig arra gondoltál, hogy megcsókolalak.

Ősz elején azt mondtad, hogy ne sétáljunk annyit. Próbáljunk valami okosabbat csinálni.

— Gyerünk fel hozzám, — mondtam én.

Később mondtad, hogy te is arra gondoltál és már régen szeretted volna szétélni a szobámban.

A könyveimet dobáltad ki ezen a napon, mikor először jöttél, nem tetszett, ahogy a könyvszekrény össze volt rakva, aztán mindent úgy tettél helyre, ahogy szépnek láttad.

Ott voltál másnap is, meg harmadnap, mindig este nálam voltál, mindent kimozdítottál a helyéről, mindent másképp raktál, mint ahogy volt, mert azt mondtad.

— Itt mindennek meg kell változni.

Néha zongoráztál, vagy jószóltál a tenyeremből.

Hancuroztunk a földön, játszottunk gyereknődra... Ez volt életem legszebb néhány hónapja.

Egyszer megütöttelek.

Annál mentél el tőlem előző nap, hogy sietned kell hazra.

Előbb mentél, mint szoktál, de nem szólhattam. Este pedig látalak valakivel sétálni az uccán.

Másnap kérdeztem, hol voltál?

— Sehhol, otthon.

Hazudtál.

Megütöttelek.

Sirtál, de nem haragudtál rám. Megfogtad a kezem és megmagyaráztál mindent. Igazad volt és én bocsánatot kértem tőled. Akkor mondtam azt: Te megbántasz és én bocsánatot kérek.

Milyen szépek voltak a legszebb napok.

Aztán vége.

Látom magam, amint ott ülök az ágyad mellett és homlokodról töröm a verejtéket.

Soha nem gondoltam rá. Három nappal előbb még jókedvűen énekelte nekem, játszottunk és teát itunk.

Akkor rosszul lettél.

Azt hittem elmúlik gyorsan az egész. Kocsiba ültettelek és elkísértelek hazáig. Másnap ott voltam melletted. Sápadt voltál és folyton azt mondtad: Fáradt vagyok.

Mikor egyedül maradtunk, megfogtam a kezéd és csókolgattam az ujjaidat.

— Minden jó lesz, — mondtam.

Akkor magam is hittem.

Te is hitted.

Azt mondtad meséljek valamit.

Kint villámlott, de nem féltél. Azelőtt nagyon féltél, odabujáltál hozzám, arcodat odaszoritottad az önyémhez és nem beszéltél és nekem se volt szabad szólnom. Most talán észre se vetted.

Azt mondtam elutazunk együtt. Amint jobban leszel, elmegyünk. Együtt megyünk a tengeret nézni, amit Te úgy szeretted, mindenhová együtt megyünk.

Egyszerre azt mondtad:

— Nem szeretlek.

Miért mondtad ezt. Ugy-e te se tudod. Vagy azért mondtad, hogy könnyebb legyen a válasz?

Másnap nem ismertél meg. Ott voltam veled, lestem, ha szóltál, de nem tudtad, hogy ki vagyok

Aztán jött a harmadik nap. Délelőtt magadhoz tértem és mesolyogtál rám valamicskét.

Azt mondtad:

— Meséld el nekem, mi minden történt velünk ennyi idő alatt.

— Majd, — feleltem, — ha jobban leszel, akkor mesélek. Most hallgassunk mind a ketten.

Késő délután ültem melletted és láttam, hogy fehéredik az arcod, láttam, hogy két szemed mint tűnik el, ahogy lecsuktad a pilláidat.

Akkor mondtad azt, amit sose felejték el. Soha nem felejtetem el, mert nem hallottam többet a hangodat:

— Ha majd nem leszek, ilyenkor este lefekszel a kerevetre, szemeidet lecsukod és azt hiszed, hogy melletted vagyok és simogatom a homlokod.

Látom még azt a két gyöngyszemet is, ami kiszivárogozott a szemed mögül és ott marad az arcodon, mint egy ezüstfoglalathat.

Ezt kellett volna neked elmesélnem.

Ámulat

Láttam a betörőt

Láttam egy betörőt.

A törvényszék tárgyalótermében ült, a vádlottak padján. Rovottmúltu alak volt, sokszorosán büntetett.

Amikor a tanukihallgatások véget értek, az elnök fölállította őt és — nem rosszindulatból, vagy illetlen kíváncsiságból — megkérdezte hányszor volt büntetve eddig.

A vádlott elmondotta, hogy tíz és fél évet töltött különböző börtönökben, legházakban. Többnyire két-három éves tételek szerepeltek ezen a listán. Mindig lopás, betörés miatt.

Negyvenöt éves volt. Ennélfogva életének több mint egy negyede raboskodásban múlt el.

Tárgyilagosan beszélt, igen egyszerűen. Hangsúlyozta, hogy zsebtolvajlással sohase foglalkozott. Súlyos tárgyakat lopott, zsdókban, leszögezett ládákban. Egy ízben egy parasztszeke-

ret is elhuzott, a rudjándl fogva. A zsebtolvajlást, ezt a könnyed, elmés műfajt lenézte, megvetette, akár a szonettet egy író, aki csak nagyszabású történeti regényeket ír s efféle rimjdtékra se ide-

je, se kedve.

Az ügyész, aki a szemben levő dobogón foglalt helyet, vádbeszédében a társadalom salakjének nevezte.

Ekkor a betörő az ügyész felé emelte kopaszodó fejét s hallgatta, amit hallott, minden különösebb megáizottság és ellenkezés nélkül. Körülbelül ezt gondolhatta magában: »én valóban a társadalom salakja vagyok«.

Gyűrőt polgári ruhát viselt, duzzadó potrohkán ezüst óraláncot. Általában az elhízottság aggasztó jeleit mutatta. Csodálatos, hogy ilyen hájas betörők is vannak a világon. Ehhez lürgeség és karcuság kell, nem ilyen has, ilyen mamut-láb, ilyen gömbfej. Falusi vendéglősnek született. Mégis ebben a mesterségben munkálkodott egy életen át. Pályatévesztett embernek tartottam.

Itéletelhirdetés előtt a tárgyalást fellüggesztették. A színeben a legyőr fölkelte, hogy kissé jdrassa szibbadd lábát. Ő is fölkelte.

Nyílt az ajtó. A tárgyalóterembe belépett egy vékonyka, jelentéktelen asszony, vérvörös barhent-ruhában. Apró cseresznyemagfejűt szeszínű hópapával kötötte be. Karján egy tíz-tizenkét hónapos nagyon sápadt gyermeket tartott, akinek szintén ebből a vérvörös barhentből varrt ruhát. A gyermek ruhája majdnem a földig lógott.

Egyenesen a betörő felé vitte. Az a villany-csillár alatt elmosolyodott, a gyermekre hajolt, egészen közeibe tölta ijesztő, puhtadt arcát, a sörszin bajuszával, reámereszlette vízkék szemét.

A karonülő eleinte félt. Erre a betörő kedélyesen megcsiklandozta a gyermek nyakacskaját. Odaszoritotta borostás dildát a gyermek nyakához. Nagyujját beledugta a gyermek kacsójába. Az végre megjogta.

— Kuc-kuc — selypegett a betörő, csucsorítva a száját. — Ki ez itt? — gügyögte. — Hát az apa, az apuci, a te apucid — s gondolatban bizonyára nem tette hozzá, hogy szegény apucinak foglalkozása a betörés, hogy szegény apuci a társadalom salakja.

Őt percig ajnározta így.

Én ezalatt hidegletlően figyeltem őket. Eltűnődtem azon, hogy ez az érthetetlen fölloghatatlan élet még mindig mennyi ámulattal szolgál.

A gyermek a villanycsillár bámulta vízkék szemével, mely az apjára emlékeztetett.

Vajjon tudta-e, hogy hol van? Vajjon tudta-e az apja, hogy hol van? Vajjon tudjuk-e mi, hogy hol vagyunk?

Isten légei vagyunk mindnydjan.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

LEVELEK

Irtá: Blazsek Ferenc

Este, amikor megjött a hivatalból, átnézte a délutáni érkezett postát.

Öt levél volt.

Az elsőben egy könyvkereskedő-cég hívta fel a necces figyelmét arra, hogy tizenötödikén esedékes az újabb részletfizetés, amit a mellékelt csekk-lappal szíveskedjék elintézni.

A második hasonló tartalmú volt, de kissé gorbóbb fogalmazású. Ezt a szabója küldte.

A többi három levélke rózsaszínű volt, ezeket nők írták. A szerelmes nők szeretik a rózsaszínű leveleket; a férfiak is szeretik őket, írni ugyan nem, de kapni igen.

Szóltak pedig ezek a levelek a következőképpen:

1.

Drága szívem,

még egyszer megkísérlem a reménytelen. Ime, még egyszer írok neked, bár attól félek, hogy erre sem fogsz válaszolni.

Nem vádollak, hiszen igazad van. A citromot kifacsarják és eldobják, az aszsonyt kihalásználják és elhagyják. Így szokott ez lenni, így csinálják a férfiak s én nem követelhetem tőled, hogy te kivétel légy.

De mégis íd, nagyon íd, hogy így történt s hogy már hallani sem akarsz rólam.

Miért? ...

A tükröm azt mondja, hogy szép vagyok; egy tucat udvarló bolondul utánam és te... te ilyen hamar meg tudtál menni?

Csak azt akarom, csak azt kérem tőled, hogy egyszer, egyetlenegyszer még légy jó hozzám. Most nagyszerű alkalmunk volna a találkozásra: a férjem ma reggel elutazott és csak holnap este tér vissza. Addig együtt lehetünk zavartalanul és veszélytelenül.

Előssz, ugye? Még egy éjszakát, ha úgy tetszik: egy utolsót és aztán... aztán nem bánom, jöjjön, aminek jönni kell.

Süss hűt, drága szívem. Mert várlak, epedve, türelmetlenül és ezer csókkal.

Ilondd.

2.

Tisztelt fíjatalur!

En bizon most má, nem bírom tovább most má muszáj írjak magának ha meg is téccik haragutim érte de én ezet nem bírom hogy én minden este csak eemenynyek a tanálkahejre az óráho és úgy örülök mindég hogy hátha ceteccek gyönni és ojan bolond terveket szövök ottan amikor várom magát tisztelt fíjatalur deháit minden híjába csak nem gyön el soha és én egyedül cehagyatva ballaghatok mindég hazafelé.

Mer én tudom aziat tisztelt fíjatalur hogy nem vagyok magához méltó nőszemél de ez ám mégiscsak rosszu esik hogy nem mer velem az uccán végigmenni pedig a sötétben ugyi? mifen jó volt mindég és hogy mondia nekem hogy te Marcsa mifen szép vagy és mennyivee külömb vagy sok urindól is és verjen meg az Isten ha hüllen leszel hozzám mármint én magáho tisztelt fíjatalur.

De ez a sötétben volt mondom és nappal nem mer szóbase állni velem pedig én nappal is ojan szép vagyok és most a körmömet is manikérozatom csak a maga kedviért de már sajnálom a pénzt amit kidobtam mer minék szépek a körmeim ha maga uccsem lájtya meg.

Azér ne higgye én nem haragszok és mégis boldog vagyok hogy maga cecsábitott engem és azt az órat mégse fogom elfelejteni soha. Mer én mégis szeretem magát és ha eere a soraimra nem kapom becses választás és ha ma este nem gyön el én bizonyisten gyufaoldatot iszok száradjon a lelkén.

Most pedig Isten álgya meg tisztelt fíjatalur. Maradok kívüldő tisztelettee

Mányoki Márta
háztartási alkalmazott.

3.

Édes Szerelmem!

Ha világgd harsognám a fíjaldalmamat, talán földrengés támadna s ha nem jöjjend vissza a könnyeimet, talán egy második özönvíz lenne. Miattad, érted.

Mert szeretlek, torrón, kimondhatatlanul. Te tudod (emlékszel rá?), hogy te voltál az első és hidd el, te leszel az utolsó. Én veled fent voltam az ormokon, közel a csillagos éghez s aki egyszer fent volt a hegyen, az nem tud megállni egy szürke dombon. Szürke domb alatt a keröm haldseregét értem, akik napról-napra szaporodnak főleg azért, hogy a papámat kinevezték v. b. t. tanácsosnak. De én, a mama nagy bosszúságra, kikoszorazom valamennyit, nem kellene. Ha nem lehetek a tied, nem leszek senkié, inkább elmegyek egy

kolostorba, talán a trappistákhoz, akik koporsóban alszarak. (Ha irsz, írd meg, van-e ilyen szerzet búkott nők számára is.)

Ha tudnád, mennyit szenvedek miattad! Szép vagyok, fiatal vagyok, gazdag vagyok; te pedig szegény örög vagy. Mi az hát, hogy mégsem kellesz neked s hogy utabban már csak egy kurtalappal nyugtázod egyszerre nyolc-tíz leveletem.

Hogy nem akarsz megölni, ezt még megértem; de azt már nem értem, miért kellene nekünk szakítanunk, amikor én úgy is a tied vagyok, egészen, minden feltétel nélkül.

»Nálamnál hübb szeretőt nem találisz« — ezt én mondom neked s egyszer majd sajnálni fogod, hogy nem becsültél meg eléggé. De akkor már későn lesz, mert addigra én vagy halott leszek vagy apáca. (Ámbár e kétfő ugyanegyvet jelent.) Légy okos, édes szerelmem és jöjj el ma este az Erzsébet-térre a szokott helyünkre. Ha esetleg nem jöhetnél, írj vagy hívj fel telefonon. A mama ugyis elmegy az Operába, bátran telefonálhatsz. Isten veled, édes szerelmem!

A viszontlátás reményében millió csókot küld
Agnes.

Igy szóltak a rózsaszínű levélké. A címzett unokán futott végig rajtuk, azután darabokra tépve dobta őket a papirkosárba.

Mielőtt lefeküdt, kivett a tárcájából egy fényképet és az éjjeliszekrényre tette. Ez a kép egy Mancinévű manikűrösönnyel ábrázolt, akinek már hónapok óta udvarolt, eredménytelenül. Mert Mancinak a főnök urral volt viszonya, akit nem szabad megcsalni, mert vége a jó állásnak.

Nézte, hosszan, könnyes szemmel nézte a fényképet. Azután megírt ő is egy kis levélkét. Csak ennyit:

Drága egyetlen,

megint elmúlt az este és maga megírt nem jött el. Ha holnap sem találkozunk, fölbőlveöm magam, Isien veled!

Remegő ujjakkal megcimezte a levelet. Nem Ilonának, sem Mányoki Máriának, sem Agnesnek Haney Mancinak.

TERE-FERE

Dumas második keresztelése. Dumas pére tizenhat esztendőskorában egy közjegyző mellett ügyvédként működött, vidéken. Már akkor is csodálatos kalandokról álmodozott.

Egy szerelmi csalódása után elhatározta, hogy búcsút mond a vidéknek s mindenáron Párisba jut. Valami szegény paraszttal vágott neki az utnak, aki a bérlete miatt föl-fölkereste a közjegyzőt.

Kettőjüknek mindössze egy lovuk volt s harmincöt frankjuk. Főlváltva hajtották. Utközben vadakat ejtettek el, azokból táplálkoztak.

Amikor háromnapj kocsikázás után megérkeztek a francia fővárosba, huszonkét frankjuk volt a zsebukban. A fiatal Dumas azonban felkereste Leuven grófot, családja barátját s elbeszélte neki kalandját. A gróf így szólt:

— Akáben ilyen akarat leközlik, abból ember lesz.

Este elvitte őt a színházba, ahol Talma játszott. Fölvadás közben Dumas megkérte a grófot, hogy vezesse be Talma öltözőjébe. Azt hitte, hogy valami fiatal művészfejedelem elé kerül s nagyon meglepődött mikor látta, hogy Talma már kopasz, csak a szeme lángol.

— Mi a foglalkozása? — kérdezte tőle Talma.

— Úgy édesbátár, vagyok — rebogta szerényen Dumas. — De néha írogatok is. Kérem, legyen kegyes, érintse meg ujjával a homlokomat, az szerencsét hoz nekem.

Talma ekkor megkeresztelte őt, Shakespeare nevében.

*

A színész nő meg a kisleánya. A színész nő kisleánya az öltözőben van.

— Mama — nyafog. — Gyere és játsszal velem.

— Nincs időm.

— Mért nincs időd?

— Mért játszanom kell.

— Mért kell játszanom?

— Mért dolgoznom kell.

— Mért kell dolgoznom?

— Mért pénzt kell szereznem.

— Mit csinálsz annyit pénzzel?

— Enni adok neked.

Szünet. Utána a kisleány belecimpaszodik az anyjába:

— Mama — nyom vagyok éhes.

*

Szón- és burgonyasorsolás a színházban. Egy newyorki színház nagyon rosszul ment. Künn, az isten láta mögött volt, a külvárosban s a közönség elkerülte. Semmi furfanggal nem lehetett becsalogatni. Erre a színházigazgató eladta egy kereskedőnek, akinek halvány fogalma se volt a művészetről. Ez — talán éppen ezért — hamarosan föllendítette a színházat. A városnegyed minden lakójához az alábbi körlevelet intézte: »Az, aki eljön a színházunkba, huszanöt centért kap egy jegyet, de magával kell hoznia egy darab szentet, ezt be kell vetnie a két zsák egyikébe, amelyet a bejáratnál talál. Amikor a két zsák megtelik szennel, kisorsoljuk. Ennél fogva minden este két nézőnk egy-egy zsák szentet kap.«

A amerikaiakban lévő versengési vágy olyan hatalmas, hogy a kis színház minden este zsúfolásig megtelt. De mit csinált az igazgató nyáron? Erre is kapunk feleletet. Nyáron ugyanezt tette meg burgonyával. A nézők mindegyikének egy-egy burgonyát kellett hoznia s egy zsák burgonyát sorsolt ki közöttük. Tagadhatatlan, az amerikaiakban van — művészi érzék.

*

Színházi válság Sziámban. Vajon ki tudja, hogy Sziámban is színházi válság van? A bangoki iskola egyik tanára ad róla hírt sópánkodva. A sziámi színház mindmáig a nagy indus dráma hagyomány öröke volt, mely egyébként eltűnt a föld színéről. De az államilag segélyezett színház napról-napra hanyatlak,

közönsége gyérül, színészei pedig más foglalkozás után néznek. Annakelölte könnyűszerrel lehetett színészeket, színésznőket, táncosnőket találni, akiket maga a király is megjutalmazott.

Bangokban a színház még megőrzött valamit régi fényéből, már csak azért is, mert az előző uralkodó imádta a világot jelentő deszkákat s néha-néha maga is föllépett. (Shakespeare-darabokat fordított s eredeteket is írt.) Hovatovább azonban itt is elkerülhetetlen a színház válsága. Mindössze néhány jelentéktelen aktor játszik, aki egyébként azzal keresi kenyerét, hogy a templomokban, a halotthamvasztáson énekel. A közönség elhanyagolja a színházat, inkább gyönyörködik Fairbankban. A kelléktárak festői ruhát elhagyottan porosodnak. Senkinek sincs többé szüksége hiutókra, az istenségek és különös állatok álarcaira, melyeket a táncosok a foguk között tartott spárga segítségével tapasztottak arcukra, arany és ezüst kontósokra, színes cipellőkre, a tekerő kigyók alakját utánzó ökszerekre, fejlekre, tiarákra, kupalaku kalapokra, melyeken sárányon váltakozik az igazgyörggyel, ezüst ifjakra s ezüst nyilakra, hercegi gyaloglúntókra, melyek az ember alakját mimelik és egérbőrrel vagy krokodilbőrrel vannak borítva. Ráunt a komédiára a sziámi ember is: inkább a hangos mozi hallgatja. A sziámi drámai művészet pedig valaha csakugyan sok érdekes darabot termelt. Ezek olyan hosszúak voltak, hogy némelyik előadása több napig tartott. Kicsiny a világ. Mindenütt ugyanazok a jelenségek mutatkoznak. Sziámban is színházi válság van.

*

Miért nevetünk? Miért nevetünk, miért derülünk — ezzel a sokat vitatott, de még mindig meg nem oldott lélektani rejtéllyel foglalkozik egy francia író, Fabre, aki husz évi tüzetes tanulmány s buvárkodás után könyvet írt a nevetés mechanizmusáról. Rendesen tudjuk azt, hogy min nevetünk, de hogy miért nevetünk valamin, azt a legmélyebb gondolkodók is csak hozzávetőlegesen tudják megmagyarázni. Fabre azt a megállapítást teszi, hogy a nevetés valami kényelmetlenség érzetből származik, valami nyugtalanagból, melyhez ugyanakkor a kielégültség öröme is hozzá csatlakozik. Nem érdektelen példákat sorakoztat föl. Diákok jönnek az iskolából, akik ott benn nem igen sorakoztak. Egyszerre futni kezdenek, lökdösik egymást, elnevetik magukat, minden látható ok nélkül. Razonva hallgatunk Beethoven Pastorálját és míg a fülemle éneke hallatszik, a klarinét brekegni kezd. Mindnyájan kacagunk. Az elégedett ember is nevet. A vadak mihelyt megtöltötték hendőjüket, nevetnek s mi is kissé a vadakhoz hasonlítunk. Akkor is mosolyra húzódik a szánk, ha kicsit berugunk. Amikor valaki orra bukik, akkor föltétlenül nevetünk. Labiche, a drámaíró ennél ellenállhatatlanabb komikus hatást nem ösmér s az ölet felhasználását váltig ajánlja minden bohózatíróknak. De miért kacagunk egy orra bukó ember láttán? Mert ugyanebben a pillanatban az elesés aggodalmat kelt bennünk, hogy nem történt-e valami baj, mikor aztán az elesett ember föltápaszkodik és értesülünk, hogy nem sértette meg magát, nevetve fakadunk. Valaki elmesélte, hogy egy napon a hajója el-süllyedt. A hajón rendetlenség volt, az utasok halálsápadtan várakoztak. Egyszer csak egy hájas urbólgy, aki a hasán mentőövet viselt, a hajóskapitány nyakába csimpaszkodott, aki olyan vékonyka volt, mint egy piszkafa. A jelenet a haldra rémült utasokból hahotát lakasztott. Az író nem képes megoldani a kérdést, de sok becses adalékot szállít hozzá. Voltaire szavaival fejezi be elmékedését:

— Azok, akik tudják, miért fut a szájuk a füllük, amikor nevetnek, miért rándul meg az izmuk ettől az örömtől, nagyon bölcs emberek.

*

Hogyan halt meg Molière? Molièreről Fernandes új életrajzot írt, mely főképen az író gyermekkorát vá-

lágítja meg újszerűen. Látjuk Moliéret, a kis fiúcskát, aki a saint germainei vásáron ott bámészkodik a mutatványos bódék csepürágói, hüvészei előtt. Tehetségének fejlődésére nagy hatással volt a paprikajancsi színház is. A fiatal Moliére csak iskolai szünetnapokon mehetett színházba, mert apja, a király kárpitosa, a clermonti kollégiumban nevelte, a jezsuitáknál. Itt a növendékek a tiszteletreméltó jezsuita atyák vallásos szindarabjait adták elő. 1643-ban Moliére, atyja tilalma ellenére, néhány komédiást maga köré csődített s színházat alapított. Ezzel a vándor társulattal bejárta a vidéket. Lyonban megismerkedett a Commedia del Arte-vel. Első munkái tényleg az olasz népjátékok hatása alatt állanak. Amikor Lyonban bemutatja a Szeleburdit, óriási sikert ér el. Conti herceg meghívja kastélyába, életjáradékot utal ki neki. 1656-ban döntő sikerrel után Párisba ér. Ruenben a király öccse veszi pártfogásába. Vándortársulata majd Rouanba, majd Párisba rándul. A Tartuffe bemutatása után mindenki elismeri, hogy ő a vidámság utólréhetetlen mestere. 1873 február 17-ikén súlyos beteg volt már, de azért mindenáron játszani akart.

— Ha ma nem lépek fel — mondotta — holnap nem lesz betetőző falatja ötven színészemnek, akik mindig a napi bevételből kapják meg a gázsijukat.

Az, hogy a színpadon halt volna meg, csak afféle legenda. Előadás után még hazament Moliére, lefeküdt, a feleségét kérte az ágyához. Két nővére jelenlétében adta ki a lelkét.

Fél szívvel a harcban

I. Alomból vagy a színek csipkái mögül jönnek, de sokszor leejti őket a röpke pillanat. Három-négy szavas mondatok, szürke egykedvűséggel s olyan nézésel mint a gyermeké, aki anyjáról sohse hallott. A fűben egyszerre megérezte az ősi család vérszagát, a hangban az Isten virágainak réjtét, pipacsban a mohó szerelmet és a koporsón a halott millió év utáni nevével olvasom. Ők állnak erős lábón, néhány szó betűjén, nem hosszabbak mint egy iskolás felelet, de a mélyük a legszörnyűbb labirintus olykor és ezer lámpával simul beléjük a sejtetem.

*

II. Ott megdül a szív órája is, ellagya a kiáltás, örök némaság válasza dermed a kérdező száj elé s a szorongatás az örület vörös virágának kifejtését várja a szentegyház oltárain. Ugye lehet egy ilyen mondatban veszttem el magam, rám szakad a mázsás boltozat vagy gonosz gazdájá s őre dől mellembe tört ép akkor, amikor falhoz lapulva már elérném az egyik kijárat hardny világosságát valamelyik borzalmas folyosón.

*

III. Félszívben élte a habzó harci kedv, a szerelem, a hit, az elevenség s a másik télpohárban mindennek ellenléte áll sanda lest. A csüggedés szemével kancsalít a bizás gyűlölet álmdába sötétedik a csókok izgalma, a tagadás képeit másolja át a dölyfős hízkegy és a sir hűsége lógatja lábát a torró élet. Bőrön friss csiklandozások csomóit oldják föl a távoli csillagok, sebem megérzi a husba csapott kés hideg élen a torró gyönyört, a másra fényesített simogatást illald változtatom magamnak ismerem a gyümölcs érzését, amikor inyemét csipi édesen, beszélhetek magamnak a mások néma nyelvén, tudom milyen jóbarát lehetne az ellenségem, látom hogy csipkéli a mások titkait az én fölgyulladt sejtésem s néha a látszólag legyazásában érzem, hogy a zümmögés hűs gömböcskéjében mit érez a méh s mit érez atól a bogó, hogy az én szemem pirosnak látja őt. Nem titok, hogy mi szur a sárga pillangó idegzetébe, ha én színéket láttán a citrom szagára gondolok, sőt olykor egy ezer torku hangszíva fölörvénységének közepén mint a vékony tű díszalad rajtam a kin, amit érezni fog első erős lélekzetében az unokám.

Berényi János

A »nagy« könyvek sikere mindig pontos irányjelzője és egyúttal fokmérője az olvasó közönség, még pedig széles rétegű közönség: lelki állapotának. E kifejezésben benne tudjuk az egyének egy nagytömegű: közös érzés és gondolati összeműködését, szóval: lelki állapotát.

Mindenképen jellemző egy ilyen siker. Még akkor is, sőt talán épen akkor — ha ezt a sikert az író nem épen a legmagasabb igényű művészet szabályaival érte el.

Például a Bovaryné, Flaubert műve, írásremek. Szinte örökéletű művészet tartalomban és formában. És a hatása is nagy volt a maga korában. Ez a mű nem foglalkozik szorosan vett általános emberi jelenséggel. Egy egyéni élet — egy környezetébe nem illő asszony — tragédiáját mondja el.

Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan című könyve az előbbivel szemben egy minden tekintetben általános emberi tragédiát tárgyal: a világháborút.

A Bovaryné igen jellemző a korára, a mai korral szemben abban, hogy világhírű tudott lenni egy kis falusi doktorné egyéni szenvedéseinek leírásával. Ma egyén csak akkor tarthatna számot életével világhírességre, ha ez az élet kifejezője lenne a mi vadudó, megszületésre váró korunknak.

A Bovaryné korát nagy lelki megállapodottság, szinte fölvilágító fényű, finomra fölért emberézés jellemzi. Csak ez a magas jelentőségű emberézés magyarázhatja azt a ható erőt, amelynek eredménye egy kicsi, senki kis asszonyélete, mint világsiker!

Ma az egyén elvesztette ezt a jelentőségét. Más a kulturánk. Hogy ez a kultúra jobb irányban halad-e, hogy jobb, emberibb napok szülessék-e mint a háboru előtti kultúra, még meg nem állapítható!

E bevezetés után tárgyalni lehet azt a kérdést, amelyet Debreceni József vetett fel a Bácsmezei Napló hasábjain Munk Artur Nagy káder című regényének bírálata alkalmával.

A kérdés ez: mi az utóbbi, nagy, ugynevezett frontregények világsikerének titka?

Ezt a kérdést nem ilyen nyílegyenesben, ahogy Debreceni József feltette, érintettem én is abban a cikkemben — ugyancsak a Bácsmezei Napló hasábjain — amelyben négy, nemcsak nagysikerű, hanem benső hatóértékben is nagy frontregényről írtam.

A négy regényt két csoportba vettem. Egyik csoport volt a »Tüz« és a »Szibériai garnizon«; a másik a »Nyugaton a helyzet változatlan« és a »Nagy káder«.

A csoportosítás legbensőbb alapjál — ami említett cikkem végértékelésénél tisztán látszik — az a kérdés szolgált, amelyet Debreceni felvet. Az említett négy könyv értékének felismerését így fejeztem ki: erős meggyőződéseim szerint a fenti regények nem zárják le a háborus írók sikerét.

Ezt a meggyőződést súlyos megfontolások érelték ki.

A háboru összetörte, részben megsemmisítette a háboru előtti idők kulturájának kereteit. És pedig nem csupán a külső kereteket, mint például országhatárokat, továbbá társadalmi adottságokat osztályhelyzetekben — hanem az élet rettenetes pusztulása: maga a pusztulás nagymérvűsége feldobbenettette magát a belső embert, a legbensőbbet: az ősi életész-

tönt, amelyet az eddigi kultúra ható erői zsákkucába szoritottak!

A háboru végzetesen nagy hatása, a belső embernek ebben a nagy feldobbenésében bontakozik ki. Ez a feldobbenés olyan mély, hogy a kulturaválság, amely ezt a feldobbenést nyomon követi — még igen gyenge eredményeket termelt ahhoz, hogy tényleges eredményt jelentsen. Sőt... Bizonyos olyan visszaesések jelentkeznek — amelyek egyenesen kihívják a Nyugaton a helyzet változatlanokat!

Ezek az ösztönös, nagy, frontregények a belső ember — talán ösztönös — tiltakozásai a nem mindenben kifogástalan utat vett fejlődésfeléeknek.

Igen, ezek a frontregények jelentkezni fognak mindaddig, amíg a mostani kulturaválság nem terelődik olyan megoldás felé — amely kielégíti magát: az embert!

Nem politikai és társadalmi kielégítésről van itt szó. Többről. Magáról az: emberről!

Óriási, felmérhetetlen fejlődés előtt állunk épen ezórt.

E regények nagy sikerének nagy titka tehát azt mondja: többet és jobbat várunk az eddiginél. És nagy figyelemzetésül rámutatnak a háborura — egy megölt emberiségre.

Ez a megállapítás azonban nem birna értékkel, ha továbbmenő tanulságot nem vonnánk le belőle.

Jobbat várunk... Hol keressük ezt a jobbat?

Ezek a frontregények, ha ösztönösen is, feleletet adnak erre is. Mert vegyük például ezt a tényt: melyik frontregény érte el a legáltalánosabb sikert? Mert tudniillik ez a fontos: a siker átfogó ereje!

Eddig a legnagyobb tömegsiker Remarque Nyugaton a helyzet változatlan, című frontregényének van. Miért? Azért, mert az ő frontszenvetői tisztán csak emberek. Olyan emberek, akiknek fájdalmas arcában mindenki önmagára döbbsen. Az otthon, a szülő, a feleség viszonya a frontkatonával szemben, a világ minden táján ugyanazokat az emberi megrendüléseket hozta létre! Remarque mindenütt az egyetemes életet védte. Az ő katonái minden megnyilatkozásukban az őscerejű élet tiltakozásai a pusztulás ellen. És ez olyan stílusban fejeződik ki, amely egyszerűsége mellett is a legnemesebb szimbólumok erejével hat: igazul! A feldobbenés életészton legtisztább emberel valóságos hősei az ő katonái. A pusztuló élet katonái ők. Mártírok. Remarque mártírrá emelte főhősét, Katsinszkit. Minden szenvedő mártírtávjál!

Sikere igazolja, hogy ezt az emberek legalább is érzik! Érzik mit jelent elhullani az élet küszöbén — a béke ajtajánál, mint Katsinszki!

Az életnek ezt a mély, szimbólummá emelkedő tisztaságát nem tudta elérni se a Tüz, se a Szibériai garnizon. Miért? Azért, mert az ő hőseik nem épen csak emberek... tiszta, meghatott, megbántott emberek! Hanem: az élet egyetlen jelentőségét oltárrá emelő harcba politikát bosszúznak. Osztályharcot hirdetnek. Az ő emberük bosszuálló. Pusztulást hoz, nem egyetlen, roppant ölelést!

Az hozza el az új kulturát, akinek embersége méltó lesz megbántott, megalázott emberi életünk szeretetére!

Rövid tanítás a féргеkről

Irta: Móra Ferenc

Dehogy én írtam, dehogy! Ezt a nyomda csak úgy szokásból szedi ki. Én meg állom, szintén csak úgy szokásból. Ússe kő most több egy negyed-századnál hogy ugys minden rosszat én csinálók a destruktív sajtóban hát mért ne vállalnám ezt is? Ez a kicsi már se árt, sehasznál.

Az igazság azonban az, hogy ami itt következik, azt én csak tovább adom, úgy, ahogy találtam. Azt is megmondom, hogy a Társalkodó-ban találtam.

A Társalkodó száz esztendővel ezelőtt a legfölkopottabb magyar »időszaki írás« volt. A szerkesztője Helmecey Mihály, (»Helmecey, aki a szavakat elmeteszi, — ahogy a szójátékos kortársak mondták.) A munkatársai Kölcsey Ferenc, Bajza József, Trefort Ágoston. Irányadó publicistája: Széchenyi István. Cenzora Reseta János egyetemi tanár, a jó öreg Reseta bácsi, később Petőfinék is cenzora. Ez volt az az áldott jó ember, aki mikor a »Hóhér kötele« kéziratát előlvasta, azt mondta Petőfinék:

— Aztán mennyit fizetnek ezért öcsém-uramnak?

A költő megmondta, hogy ennyit, meg ennyit. Nem lehetett a Dárius kincse, mert Reseta bácsi nem a fiókban szedegette össze a mondott összeget, hanem a zsebéből huzta ki.

— Hát nézze kedves öcsém, én kifizetném magának azt a pénzt, ha nem nyomnátná ki ezt a regényt. Mert nem ütökizik ez se törvénybe, se erkölcsbe, én koresztül is ereszttem, de beleütökizik a kegyed tehetőségébe. Hígyje el nekem, ez a munkája nem méltó

Petőfi Sándorhoz.

Látnivaló a főntebbi névsorból is, hogy a Társalkodó szerkesztősége éppenséggel nem valami destruktív banda és az iránya még mai szemmel se tekinthető úgy nevezett nemzetmetélező iránynak. Ennélfogva senki se gyanusíthat meg vele, mintha szádékosan kerestem volna ki belőle a következő tanulmányt, a melynek címét adtam címül ennek a reprodukciónak is. »Rövid tanítás a féргеkről.« Véletlenül akadt meg rajta a szemem s mivel úgy láttam, nem érdektelen dokumentuma annak, hogy a természetvizsgálók akkor korunk színvonalán állottak, átadom a közöklésnek a jeles tanulmányt.

Ugy, ahogy a Társalkodó 1832 február 22-iki számában megjelent. Adom a pontos dátumot, hogy aki ráér, utána járhasson.

— A' léreg oly állat, mely csuszik, egy pillanatban tarka, másban egyszínű. Mindenütt igen nagy számban találattik télen-nyáron, de fézskéül leginkább a nagyvárosokat választja: falun és mezőn ritkább. Ezen állatokat természetüknél fogva két főnemre osztályozhatni: tarkákra s egyszínűekre, a változó színűeket majd ez, majd pedig amaz alosztályhoz kapcsolván.

A' tarkák között

1. a' közönséges sokszínű léreg mindenütt bőven találattik, lakása többnyire az előszobákban van, hajlongásai a bölcsnök sok mulatságot csinálnak.

2. A' bizelkedő léreg igen veszedelmes állat, me-

WEITZENFELD
IDRUG SUBOTICA
INTERURBAN TELEFON 192.

Zsák, zsineg, ponyva, gazdasági kötélárúk, szőnyegek, linoleumok, kárpitós kellékek nagy választékban

Kérjen árajánlatot!

Ilyet kivált a nagy urak palotáiból sohasem írthatni ki egészen. Természete ez: minél előtte valakit megmérgezne, vakító fényt támaszt maga körül, mellyen csak a rendkívül éles látású's a nomhiu nézhet keresztül.

3. A politikai féreg. Ez a féreg röpülő neméhez tartozik: igen oktalan állat, végig táncolja a világot, a nélkül, hogy tudná, mit akar. Nyugta sehol sincs, szárnyal vannak, mellyeken gyakran igen sebesen röpdel.

4. A fondor féreg, másképp cselszövények férgje. Egy rendkívül mérges állat, veszedelmesebb a viperánál. A rendet, békét és nyugodalmat körlehetetlenül szokta üldözni.

5. A kapzsi féreg. Ezen álnok féreg leginkább a magtárokat szokta lakni, de találatik igen nagy számmal a keresekedő házaknál is.

Az egyszerűek között:

1. A világhossz-futó féreg — — — — —

(Az öreg folyóiratban itt a cenzori jel árulja el, hogy Reseta bácsi ebben a nembem alighanem a maga cenzori foglalkozására ismert.)

2. Az alkalmi féreg. Ez a színváltozók' neméből való. Nagy számban van, azonban létük nem igen vetődik észre, ha minduntalan nem hallatnák csillogó szavokat.

3. A rágalom-féreg, sárgás-vörhőnyeg színű, mindenütt csuszka, hol valami magánál különbet érez s mérges nyálával mindent bemocskol; semmi sincs előtte szent. Mások kárán és szerencsétlenségén alapítja önön jólétét.

4. A papiros-féreg. Ennél nincs veszedelmesebb az emberiségre nézve. Az újabb időkben sok vérontást okozott 's mert még most is feni fegyvereit 's titokban szünet nélkül öldököl, hihetőleg még sok vérözönnek lesz oka.

5. A kém-féreg. Ennek régi időkben Spanyolország volt hazája (az inkvizíciók korában), később elszármazott mindenfelé. A palotáktól kezdve a legszegényebb kunyhókig ostromozza a népeket, beférkezik a férj és feleség, atya és fiu közé, tőle se testvér, se barát, se szerető, se rokon, vagy idegen nem menekül meg.

6. A lelkiismeret férgje, mely régenten nagy számmal találtatott az emberek szívében s gyakran nagy mardosásokat vitt végbe, a mi időkben nem igen ismeretes 's egyedül egy mesés világ' kohlománynak tartatik.

Válasz egy levélre

Kedves kisasszony,

azt kérdezi tőlem, hogy mely magyar írók elbeszélő munkáit tartanám alkalmasnak arra, hogy azokat ön szerbe lefordítsa. Azt írja, hogy odalenn aránylag kevésbé ismerik a magyar irodalmat és ezért elhatározta, hogy fordítások keretében igyekszik azt megismertetni. A kiválogatás azonban messziről kissé nehéz és ez Irányban kéri tanácsomat.

Higye el, hogy amennyire örvedetes az, amire vállalkozik, annyira nehéz utbagazítást adni. Mindekelőtt: valóban elszomorító, hogy mi, akik földrajzi helyzetünk következtében is szorosan egymás mellett élünk évszázadok óta, alig tudunk valamit egymás kulturájáról, irodalmáról, művészetéről. Ha igazságos akarok lenni, legalább annyira szükségesnek kell mondanom a magyar íróknak szerbre való fordítását, mint megfordítva. Igen nehéz volna hamarjában megmondani, melyikünk ismeri kevésbé a másikat...

A múlt év karácsonyán az egyik budapesti folyóirat almanachot adott ki, amelyet kizárólag a Magyarországon kevesebb ismert irodalmak népszerűsítésének szentelt. Minthogy a szerb irodalomról szóló fejezet nekem kellett megírni, közvetlen tapasztalásból tudom, hogy milyen kevés az az anyag, amely rendelkezésünkre áll. Amint éppen a Naplóból látom, Jugoszláviában is az utóbbi időben egyre-másra szólaltatnak meg magyar írókat, magyar költőket. Felesleges mondanom, hogy milyen örvedetes jelentőség ez, a kölcsönös bizalmatlanság eloszlatására és a kölcsönös megbecsülés előidézésére.

Ami azonban eddig mindkét oldalon történt, az a bátoratlan kezdésnél aligha egyéb. Talán itt volna már az idő, hogy komolyan és rendszeresen hozzájáruljunk egymás tanulmányozásához — és ennek legcélszerűbb útja bizonyára irodalmunkon át vezet. Az irodalom, a költészet legszemléltetőbben tükrözi vissza a generációt, amelyben keletkezett, annak törekvéseit, gondolkodását és világnézetét. Bizonyos, hogy sokkal kevesebb nézeteltérés és félreértés volna a világon, ha jobban ismernénk egymást és az egyformán vonatkozik az egyén és a nemzetek életére.

No kívánja tőlem, hogy pontos névfelsorolással adjak kérdésére választ. Igazán nem fontos, hogy a kölcsönös ismerkedést, melyik névvel kezdjük el. A lényeg csak az, hogy egyetlen irány, egyetlen írói iskola mellett sem szabad megrekedni, mert akkor egyoldalúvá és hamissá válik az a kép, amelyet magunkról megfestünk. Elvégre amíg a klasszikusokról van szó, addig nagyjából egyeznek a vélemények. A mai kor íróinak értékelésénél már annyiféle szempont jelentkezik, ahány ember foglalkozik idevágó kérdésekkel és itt nehéz tárgyilagosságnak lenni. Ma sok minden örökéletűnek látszik, amiről a holnap embere már hallani sem fog. Viszont nem egy példát mutat minden nemzet irodalomtörténete arra vonatkozólag, hogy bizonyos perspektívából egészen magas helyet kap olyan író vagy olyan könyv, aki vagy amely a maga korában alig részesült figyelemben. Nem fontos tehát a sorrend, csak egy a fontos: el kell kezdeni végre. El kell kezdeni minden ország minden városában és különösen a kis országokban. Hiszen látjuk, a nagy irodalmak kölcsönhatása mindig fennáll. A német vagy francia, vagy angol nyelven megjelenő könyv utat tör magának könnyűszerrel a határokon át. De jóval nehezebb a helyzet kis országoknál. Ezek csak úgy tudnak új közönséget teremteni irodalmuknak, ha önmaguk látnak hozzá annak adminisztrálásához. A néma gyermek szava a néma nemzetek szavára is vonatkozik és ezért jog örülni az első fordításnak, amely az ön tollából valahol megjelenik és amelyhez sok sikert kíván e sorok írója:

(k. i.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Horgosi előfizető. Forduljon akár személyesen, akár írásban a báni hivatalhoz.

B. G. Ahoz, hogy a középiskolai tanuló külföldön folytathasson tanulmányokat a közoktatásiügyi miniszter engedélyre kell. Ilyen engedély birtokában elismerik a külföldi iskola bizonyítványát a tanulmányok további folytatásánál. Közölje, hogy van-e fiának ilyen engedélyre s akkor a többi feltett kérdésre is tudunk feleletet adni.

»Porcellán.» Fabrika porculana i majolike d. d. Novisad Beogradskei keja. A váltéltelt bármelyik szállítóegység (speditőrnel) megtudhatja.

B. N. Szubotica. Az eljárás ugyanaz mint régebben. A kérvényt az illetékes szolgabíróhoz városokban a polgármesteri hivatalhoz kell benyújtani.

K. B. Batina. Kereskedősegédnek 14 napi felmondási időre van joga.

Egy öregasszony. Külföldi alattvaló részére a Jugoszláv állampolgárság megszerzése, eltekintve attól, hogy a katonai szolgálatra kötelezett, különböző engedélyektől függ. Állampolgárság nélkül pedig itt állandóan nem tartózkodhatik.

Kisiparos. Már sokszor megírtuk, hogy a forgalmi adótörvény 8. §-ának 12. pontja intézkedik arról, hogy a mentességet élveznek azok a kisiparosok, akik legfeljebb két állandó segédt vagy szolgát alkalmaz-

Mint tej
és rózsza

olyan lesz
az arca
3 perc alatt

Próbálja ki ezt a módszert! Meg fogja látni, milyen gyorsan és egyszerűen szépül meg az arca. Nem kellene krémek! Szükségtelen felőrágik tartó masszírozás vagy kozmetikázás.

Egyszerűen néhány cseppet a paszterizált Leton-arctejből szélsimít az arcórón. Erre helyezi a megszokott pudert és azonnal olyan gyönyörű, sima és hamvas lesz az arca, mint a tej és rózsza.

A fonyalt arcóró életet kap, a fénylő orr, homlok matt lesz, az arcóró hibái eltűnnek.

A Leton-arctej a legnemesebb arcápoló anyagok kivonata. Nem zsírozza, nem szábitja ki az arcórót. Teljesen ártalmatlan. Minden arcóró részére alkalmas. Kellemes, böhizelgő illata van. Hatása tartós, mert a Letonos arca helyezett pudert egész nap vagy egész éjjel folyamán nem pereg le az arcóról.

A Letonos arca helyezett pudert teljesen láthatatlan. Még a legjobb barátja sem veszi észre, hogy pudert van az arcán — olyan természetesen hat a Letonos arcóró.

Tegyen kísérletet Letonos-arctejel. Ha fogja látni, milyen csodálatosan szépül meg az arca pillanatok alatt, a Leton-t nem fogja soha nélkülözni tudni. Egy üveg Leton-arctej, mely hosszú ideig tart, 30 dinár.

Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és illatszertárakban. Ha valahol nem volna, úgy forduljon

Kollar és Gabrić „Nada“ drogeria

Subotica, Strossmayerova ulica 13940

nak. Ez a rendelkezés kétféleképpen nem magyarázható és ennek ellenére az adókövető bizottságok mégis kivetik rájuk a forgalmi adót. Eddig a dolog — habár keblemetlen is — rendben volna, mert az adóalany avval végzetelhatja magát, hogy a sérelmet felebbezésel fogja orvosolni. A baj azonban ott van, hogy a két segéddel dolgozó kisiparos rendszerint nem ad forgalmi-adóvallomást és emiatt elveszti a panaszjogát. A mi véleményünk azonban az, hogy aki állandó adómentességben részesül, annak nem kötelessége vallomást adni és akire mégis kivetik az adót az nem veszi el a panaszjogát azért, mert nem is volt vallomásra kötelezve. Nézetünk szerint ezt a konzekvenciát csak azokkal szemben lehet alkalmazni, akik kötelezve voltak vallomást adni és nem azokra, akik nem esnek forgalmi adó alá, tehát nem is kötelesek forgalmi adókönyvet vezetni és vallomást adni. Tegyük fel, hogy egy pénzintézet, amely sok millió pénzforgalmat bonyolít le és ugyanolyan helyzetbe jut, mint a kisiparos, hogy nem ad vallomást és az adókövető bizottság mégis megadóztatja a pénzforgalmat, amit a törvény 8. §-ának 6. pontja szerint szintén mentességet élvez, mi történik ilyen esetben? A pénzintézet ne se githessen magán és ne orvosolhassa a jogsérelmet? Ilyet a törvényhozó nem akart és nem akarhatott, tehát nem állhat meg az a szabály, hogy mindenki meg van fosztva a jogorvoslattól, aki nem adott vallomást. A helyes következtetés az, hogy csak az eskik el a panaszjogtól, aki köteles volt vallomást adni és mégsem adott. Végül még csak annyit hogy az adókövetésnél rendszerint a »kisiparos« szón fordul meg a dolog. Ki a kisiparos? Ezt a kérdést a közigazgatási bíróságnak kellene már tisztázni.

Érdeklődő, Temerin. A Kritikus Albumából utóbbi közleményében a György Vilmos nevével kapcsolatos eset a következő:

György Vilmos, a jeles költő, a *Don Quijote* kitűnő műfordítója és későbbi ev. ref. püspök, még orosházal elkész korában a kertjében szokta elfogyasztani ebédutáni feketekávéját. A kertésze, aki még sose ivott kávét, megkérdezi egyszer tőle:

— Aztán hát jó ez az ital, tiszteletes uram?
— Ha nem volna jó, nem innám, — felelte a nyájas móduú lelkész. — Inna talán egy csészével?
— Ha megtisztól vele a tiszteletes ur, — felelte a kertész.

— No hát, szaladjon föl a konyhába és hozzon egy csészét.

A jó ember pár perc múlva vissza tér s a csészét, amelyet magával hozott, a gazdája megtölti kávéval. A kertész issza, de az arcáról nem lehet leolvasni hogy izlik-e neki. Mikor elkészült vele, megtörölte a száját, letette a fíndszát és tiszteletludóan mondta:

— Köszönöm szépen.
— Jó volt? — kérdezte György Vilmos.
— Nagyon jó, — felelte a kertész.
— Inna még egy csészével? — kérdezte barátságosan a lelkész.

— Köll a fenéck! — mondta erre erélyesen a kertész, aki, úgy látszik, még se találta nagyon kitűnőnek a »fekete kávét.«

M. J. Sztáribecsei. 1. Szabadalmi Közlöny, Budapest, V. Akadémia uca 12. 2. Magyarul nem jelent meg. Írja meg az esetét részletesen s akkor majd válaszolunk.

Anyai boldogság

Az egészséges gyermek jelenti az anyai boldogságot. De csak azok a gyermekek egészségesek, amelyek az anyatej áldásait élvezhetik.

Az anyatej minden káros kórokozótól mentes. Helyes összetételénél fogva a gyermeket minden táplálkozási zavarától megóvjá és semmivel sem helyettesíthető. Az anyatej a legbiztosabb alap a gyermek jövő fejlődésére.

Néhány héttel a gyermek születése előtt a leendő anyáknak **Ovomaltin**et kellene inni, hogy ezzel a szoptatási időre a jó tejet kellő mennyiségben biztosítsák. Az **Ovomaltin**e nemcsak fokozza a tej kiválasztódást, hanem megtartja az anya erőbeli állapotát is és biztosítja, hogy a szülés után a normális egészség rövid időn belül beáll.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és a jobb csemegekereskedésekben dobozonként 18.50 dináros áron.

Kérjen ingyenes mintát erre a lapra való hivatkozással dr. A. Wander D. D. Zagreb cégtől.

TELEVIZIO

a legújabb távolbalató készülék, valamint a drótnélküli képvevő készülékek rajzát tartalmazza a **legújabb Rádiókészülék-Katalógusunk**, amely azonkívül részletesen ismerteti a világhírű és elismerten legjobb **Loeve-rádiókészülékek** leírását. A sok érdekes képpel rendelkező katalógusunkat ingyen küldjük meg bárkinek, aki erre a lapra hivatkozik.

RADIOTECHNIKA ZAGREB, Strossmayerov trg 8.

1.956

INGYEN

Dumas,

Dickens,

Hugo,

Tolstoj,

Zola,

Balzac

világhírű regényeinek nagy részét

INGYEN

adjuk, tehát mindazok, akik az alatt található szelvényt 10 napon belül az itt feltüntetett címre beküldik, ingyen kaphatják a kiadásunkban megjelent fenti műveket sok ezer oldal terjedelemben. E művek szép nyomásban, kitűnő fordításban, a székácsos könyvvalakban, rengeteg illusztrációval jelentek meg és csak a hirdetés- és csomagolásért kérünk kötetenként 3 dinár megtérítést.

A szétküldés 4 kötetes sorozatonként a tényleges portóköltség megtérítése ellenében történik, avagy portómentesen vehető át kiadóhivatallunkban. Ezen sorozat a világirodalom klasszikusait foglalja magában, ugymint:

Három testőr, Husz év mulva, Bragelonne Vicomte, Monte Cristo, Pickwick Club, Kis Dorrit, Twist Olivér, Copperfield Dávid, Nevető ember, A tenger munkásai, Párisi Notre Dame, Nyomorultak, Karenina Anna, Háború és béke, Feltámadás, Kreuzer Sonata, Nana, Emberirtó, Pénz, Germinal, Föld, A harmincéves aszony, Coriot apó, Grandet Eugenia stb. stb.

Mindennemű pénzküldemény mellőzendő

Jelen ajánlatunk csak azokra a szelvényekre vonatkozik, amelyek 10 napon belül be-küldetnek:

GUTENBERG könyvkiadóvállalat

Budapest, IV., Váci utca 17., Eskü-ut 3.

Telefon: Automata 874—66, 882—72

SZELVÉNY 107.

Alulírott műveit illusztrált kiadásban a fenti feltételek szerint ingyen kívánja. Atvételi elismerést és szállítási értesítést kérek.

Név: .....

Lakhely (utca): .....

Posta: .....

Külföldi címek az illető állam nyelvében közzendők. Feltehetően jól olvasható írást kérünk.

A jó rádióvetélhez, jó elem kell, jó elem a savmentes „JUPITER” melynek leghosszabb az élet-tartama, magas voltfejlesztésű, utolérhetetlen regeneráló képességű. — Minden jobb szaküzletben kapható.

Szuboticán beszerezhető Konrath d. d., V. Bata Sin, S. Ad. Engl, Stern Adolf és Bence János cégeknél. Ha valamely helységben nem kapná, ugy forduljon a gyárhoz:

„JUPITER” tvornica baterija i anoda. Szubotica

Telefon: 888 Telegram: „Jupiter”

»TRETORN«

naponta 30.000 pár

sár- és hócipőt

állít elő, amelyet millió és millió ember hord a legnagyobb megelégedéssel.

Vegyen

Ön is még ma

»TRETORN«

sár- és hócipőt, mert ezek a legjobbak

Háztulajdonosok É p i t é s z e k

a jelenkor legtekélyesebb kocszkályhája

AMERICAN HEATING

Csak 4 kg. kocsz kell 100 köbméter 24 órán át való fűtésére. Állandó tüz ósztól tavaszig naponként egyszeri, egész minimális utántöltéssel.

Me mulassa el és forduljon okvetlen az AMERICAN HEATING jugoszláviai vezérképviselőéhez, Zagreb, Marovska 15.

1398

Menyasszonyi kelengyék,

férfi, női és gyermek-fehérneműek mérték szerint. Ágy- és asztalneműek. Pizsamák. Orvosi köpenyek. Bécsi szabás! Kézi himzés!

Izléses, tartós, olcsó!

Tegyen próbarendelést

Pollák Leó fehérneműgyára

Senta (Bačka)

Számos köszönő- és elismerőlevél

A legnagyobb alkalmi-, különösen karácsonyi ajándékok vására

mélyen leszállított áron

megkiszáradott.

Parfumerie Braća Marer

NOVISAD, Kralja Petra 15

Almát, diót, narancsot, citromot, fügét, datolyát, mazsolát, marónit vizonteladónak legolcsóbban szállít

Kuntner Jakob Sombor

Radišićeva ulica 2. — Telefon 155.

Praktikus karácsonyi ajándék

Jóminőségű bőrridikül . . . 60 dinártól kezdve
 Jóminőségű férfi bőrpénztárca 35 " "
 Berendezett elegáns és fir om kazetta 550 " "
 Iskolai mappa jó tehénbőrből 90 " felfelé kapható a készítőnél

Schlager H., Aleksandrova ul. 1

A legújabb ridikül- és pénztárcakülönlegességek nagy választékban

A legszebb és legolcsóbb karácsonyi ajándék

a Kraljevbregei Pezsgőgyár reklámládája
amelynek tartalma

- 2 üveg Reverence pezsgő
- 3 „ Kraljevbregei rizling
- 1 „ Eaux de vie (cognac)

Ara 250 dinár

Szállítás postán utánvétellel. Megrendelhető: a Kraljevbregei Fabrika Sampanjera i Podrumarstvo cégnél, Kraljevbrege Bácska, Subotica mellett

Subotican: S. Szabados pálinkanagykereskedőnél Sudarevičeva ulica
Sztári Becsejen: Joca Džigurszki ügynökségénél

"ALLEGRO"

egyesíti egy készülékben a speciális élesztőkövet és a fenősziját. Automatikusan éleszt minden beretvát

Minden nap kellemesen, fájdalom nélkül beretválkozhatik.

Több mint 300.000 darab használatban

Nikkelezve 210 dinár, fekete lakkozva 155 dinár

Mindenütt kapható!

Még a plébános urak is

megtisztelték nagybecsű látogatásaikkal a mi háziipari gyorskötőgépeink állandó ingyenes tanfolyamát Oszijeken és a látottak felett a legnagyobb csodálkozásuknak és legteljesebb meglepedésüknek adtak kifejezést.

»Kíváncsi voltam a gépecskére s most már magam is látom, hogy nem fires és hangzatos reklám az egész, hanem szintiszta valóság... mondotta az egyik plébános ur.

»Ez kell a hiveimnek, nem pedig rádió! Foglakozás, kenyér! Tény az, hogy némi befektetéssel jár, de a beszerzés első pillanatától kezdve meghozza busásan a gyümölcsét... mondotta a másik főtisztelendő ur.

»Röszemről most már a legmelegebben fogom ajánlani a gépecske beszerzését nemcsak hiveimnek, de nem fogok egy alkalmat sem elmulasztani, hogy felhívjam rá paptársaim figyelmét is...» Így nyilatkozott a harmadik plébános ur eltávozására alkalmasan.

Mindenkit szívesen látunk és minden egyes gépvonkelt itt Oszijeken teljesen díjmentesen oktattunk ki, úgy hogy már az első pillanattól kezdve állandó és biztos kenyeret adunk a kezébe.

Aki nem akar Oszijekre jönni, annak megadjuk a legközelebbi szomszédságában levő gép tulajdonosának címét és megtanulhatja a kezelést a hozzá legközelebb eső városban vagy a szomszéd faluban is.

Gép most már van állandóan raktáron, mindenki a saját gépén tanul és azonnal magával viheti, vagy bárki címére azonnal szállítható. Hozzávaló mindenféle anyagot is tőlünk kap gyári áron minden géptulajdonos, sőt aki kíván, a mi részünkre is szállíthat kész árut, készséggel vesszük át készpénzfizetés ellenében.

A „REKORD”

háziipari gyorskötőgépek vezérképviselősege:

Berényi Zsigmond

OSIJEK I., Krezmina ul. 13.
A pályaudvar közvetlen közelében

Kivándorlók figyelmébe!

Aki az Egyesült Államokba, Kanadába vagy Délamerikába: Argentína, Brazília, Uruguay államba akar utazni, annak azonnali és díjtalan felvilágosítást nyújt a **FRANCIA VONAL**

Hasonló felvilágosítást nyerne a visszautazók is.
Beograd Sombor Vel. Becekerek
Karadjordjeva 91 Vojvoda Putnika Venac 20 Obala Princeza Jelena 8

Minden árut olcsón

és mégis a legkiválóbb minőségben ad a világhírű H. SUTTNER szétküldési áruház, minthogy ezt lehetővé teszi rendkívül nagy forgalma. Csak 22 dinár a 12.207. sz. finoman nikkelezett beretválókészülék, rendkívül szép kidolgozásban. 13.116. sz. bécsi kézi harmonika 10 billentyűvel, 2 bassz-szal, 2 soros 24x11 1/2 cm. nagyságban, 10 ráncsal, gyönyörű kivitelben csak 168 dinár utánvétellel a pénz előzetes beküldése ellenében, kockázat nincs, mert a nem megfelelőt kicseréljük vagy a pénzt visszaadjuk.

Hangszerek, zsebkések, beretválóeszközök, acélárak, konyhaeszközök, női kabátok, térfi és gyermekruhák, fehérnemű, cipő, öltönyök, harisnyák, játékszerek

és sok ezer más hasznos tárgyat találhat az ui, illusztrált házikönyvben.

Ön is ingyen kapja ezt a könyvet, ha ir egy levelezőlapot a következő címre:

H. Suttner, Ljubljana, 976

14034

Szaktanfolyam

cementáru, működő, műmárvány és fugmentes padló készítésére 1930 január 15-től február 15-ig

Kérjen prospektust!

BREIDER GEZA különleges köipari vállaltól Osijek, Prilaz 16

141 6

Rendkívüli ajánlat

Az esős időre ajánljuk Önnek is egy halbörutánzat C. O. V.

Eső-bőrkörgallér

beszerzését. Sulya mindössze 110 gram. Mindeütt fényesen bevált, a nedvességet egyáltalán nem engedi át, könnyen összehajtható és így a zsebben is elfér. Rendkívül nagy ellenálló képességgel hordják esőben, hóban, kirándulásokon vagy sporthoz.

Reklámára külön kapucnival 70 dinár. Szállítás bérmentve, elvámolva utánvétellel. Két darab megrendelésénél 138 dinár.

A. MARİK, export, PRAHA XIII. Londýnska 57

Meg nem felelőt kicseréljük. A pontos címre ügyeljen.

Sütemény 2 din.

Haboskávésüteménnyel 5 din.

Teasütemény kr.-ja 60 din.

Alkalmi és lakodalmás Torták olcsón kaphatók 5408

„WIGNON”

Institoris Sándor újonnan megnyitott cukrászdájában SUBOTICA, Strossmajerova ul. 22 Halpiac, Fatagó mézszáfos mellett

Hirdetéseket

Sentán a Pálcsmegyei Napló részére

Molnár Sz. Vince könyvkeres edése vesz fel.

Nemesített fajtiszt gyümölcs és rózsafákat ajánl

KISS BÉLA

ket sz 1835/ Subotica, Rajnic-selo

Kérjen árjegyzéket

Karácsonyi ajándékok

Vig Zsigm. Sándor-nál

Szabotica, Karadjordjev trg.

Szépirodalmi, ifjusági könyvek, társasjátékok, zeneművek, képeskönyvek, mesekönyvek, diszlelvepapirok, író- és rajzeszközök, zeneművek nagy választékban.

December 1-től december 16-ig karácsonyi külön kedvezmény!

Aki vásárlásnál az alábbi szelvényt átadja, a bolti árákból 20 százalék visszatérítést kap!

Igényt tartok VIG ZSIG. SÁNDOR cégnél **20% kedvezményre** Érvényes december 1-től december 16-ig.

A szelvény postai rendelésnél is érvényes. Levélbeli rendeléseket a beérkezés napján elintézzük

Billiárd

m indinergumi, zöldposztó, dáko, golyó, sakk, dominó, Lignum-Sanktum tekegolyók, babák és minden más esztergályos áru legolcsóbban beszerezhető

Ehrlich J.

esztergályosnál, SOMBOR Pariska ulica 1 44

A hölgyek gondjai

sohasem szünek meg — gondok a fiatalság és szépség miatt...

Ha Önt is ezek a titkos gondok bántják, tegyen egyszer kísérletet a Feller-féle Elsa-krém-kenőccsel mely különleges összetételénél fogva táplálja, védi és megújítja bőrét. Pattanások, nyári szeplők és egyéb szépséghibák nyomtalanul eltűnnek, eltűnnek a ráncok, az öregségnek ezek a jelei. A haj-ápoláshoz erős Elsa-hajnövesztő kenőcsöt, mely megerősíti a gyökert, megszünteti a fejkorpát, és a haját puhává és fényessé teszi.

Postán 2 tégely az egyikből, vagy egy tégely mindyik Elsa-kenőcsből a pénz előzetes beküldése mellett 40 D, utánvétellel 50 D

ELSA-SHAMPOO kitűnő szer hajmosáshoz, csomagonként 3 dinár 30.

Egészségi és szépségápoló ELSA-SZAPPAN 7 összeállításban kapható: liliumtej, liliumkrém, tojássárga, glicerin, borax, kátrány és borotvaszappan.

A pénz előzetes beküldése mellett 5 darab tetszésszerű Elsa-szappan 52 dinár, utánvétellel 62 dinár.

Ápolja naponta testét Elsa-készítményekkel

Ez segít

Kapható mindenütt. Ha lakóhelyén nincs, rendelje meg közvetlenül

Feller V. Jenő

gyógyszerésznél, Stubica Donja, központ 185.

14023

Motoros szalagfűrészkeszkek és körfűrészek tűzifavágáshoz

állandóan raktáron - Üzemben is megtekinthetők. Legolcsóbb árakon szállítja **Dragutin Erben, Oszijek** Desatičina 10 14287 Telefonszám 190

Közvetlenül a gyárból kitűnő hangszereket hozat **Kérje azonnal díjtalan főárjegyzékünket**

Jugoszlávia legnagyobb hangszer-ékkészítői háza **MEINEL és HEROLD** hangszer-, gramofon- és harmonika gyára Fiók: MARIBOR B-150 sz.

Nagy karácsonyi vásár!

Legújabb saját készítésű bőr- és bőrrrel montirozott **ridikülők**

Andrássynál VI. Trumbičeva ulica 11

Autóvitorlavászon és viaszkosvászon

autótetők, autó- és kocsikárpitozás, autóműtárhuzatok céljaira különböző minőségekben, versenymentes árakon állandóan kaphatók

Reitzer és Kriszháber bőrkereskedésében Novisad, Futoška ulica 13

13799

KARÁCSONYI RÁDIÓVÁSÁR

e hó 9--25-ig az árjegyzékemben foglalt készülékek, hangszórók, alkatrészek áraiból készpénzfizetés mellett

15%

engedményt adok — Raktárról azonnal szállíthatók:

Nora

Philips

Tungsram-Standard

2, 3, 4 lámpás **villanyrádiók**

Az idei rádiószезон slágere a 6 lámpás **Superhet-transzponálható villanyrádió** ráépített keretantennával

Ara: 8500 dinár

„Nora“ elektrodinamikus hangszóró „Ideal“ akkumulátor és anódpótló

KRAUSZ MIKLÓS

rádió- és elektrotechnikai szaküzlete **NOVISAD, Jevrejska 18.**

14374

Saját érdekében győződjék meg az ujonnan megnyit

AMERIKA

tűzifa-kereskedés áraitól

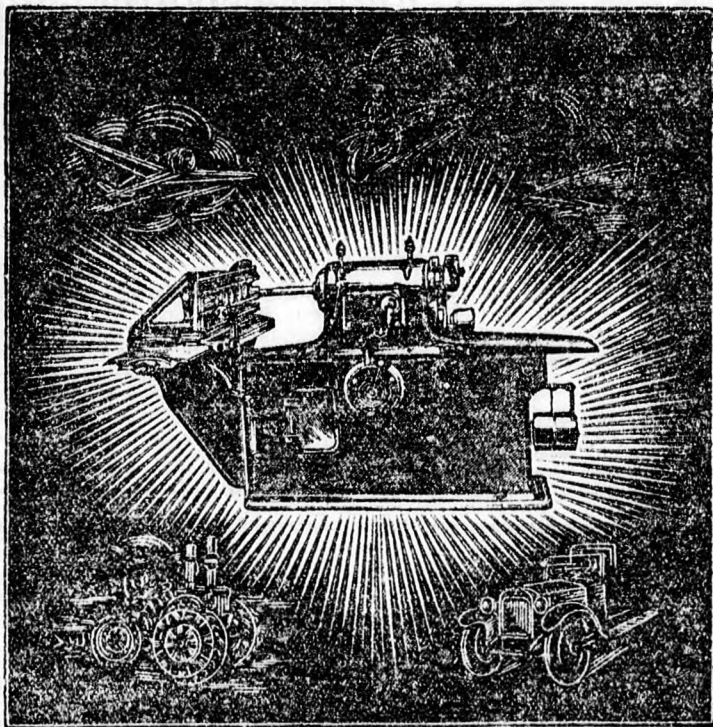
14157

Subotica, Preradovičeva 11

Dr. Vécsei Jenőné kozmetikai szalonja

A legmodernebb hygienikus arcápolás, saját készítményű arcápoló és kozmetikai szereknek egyenként való előállítása és felhasználása. Szeplőknek villanyossággal való végleges eltávolítása, mindennemű szépség-hiba kezelése és gyógyítása. — Tanítványok tökéletes elméleti és gyakorlati orvoskozmetikai kiképzése.

Subotica, Trg Sv. Ćirila i Metoda 5. I. Tel. 5-39

FELLEGI JÓZSEF

autómechanikai vállalat Novisad, Futoški put 92.

Az összes autó-, motorkerékpár-, traktor-, motorosónak-, Diesel-motor-, kompresszortulajdonosok figyelmébe ajánlom világmárkás hengeresizológépeket. Ezzel a géppel a következő gyarak is dolgoztatnak: Daimler, Benz, Fiat, Magirus, Luft-Hansa, Lancia, stb., stb. A gép legnagyobb előnye elsősorban, hogy századmilliméterig pontos, másodsorban, hogy nagyon gyors, úgy hogy 24 óra alatt készen elvihető az új dugattyúkkal, karikákkal ellátott kicsiszolt henger és harmadszor, hogy nem drága. Kérjen ingyen árajánlatot.

Üzleti könyv, vagy bármilyen nyomtatvány rendelése előtt kérjen ajánlatot a Minerva-nyomdától

Tüdőbetegségek gyógyíthatók!

Tüdőtuberkulózis - száraz betegség - köhögés - száraz köhögés - nyálkás köhögés - éjjeli izzadás - gégefőhurut - bronhialkatarus - vérhányás - nehéz légzés - asztmatikus hörgés - szurás - stb. **gyógyíthatók!**

Sok ezer gyógyult beteg!

Kérje azonnal könyvem

„A táplálkozás új művészete“

címen, amely már sok ember életét megmentette. Módszerem a rendes életmód mellett alkalmazható és a betegség könnyen legyőzhető. A testsúly gyarapszik és a lassu elmeszesedés megállítja a betegség továbbterjedését. Az orvosi tudomány vezető emberei igazolják módszerem kiválóságát és azt szívesen alkalmazzák is. Minél hamarabb elkezdí módszerem alkalmazását, annál jobb.

Teljesen ingyen megkaphatja könyvem, amelyből sok mindent megtudhat. Aki fájdalmakban szenved és aki gyorsan és alaposan meg akar szabadulni minden bajától, még ma írjon nekem!

Hangsúlyozom még egyszer, hogy ismertetésem teljesen ingyen kapja, azzal nem jár semmi kötelezettség és az Ön orvosa is hozzájárul ehhez, a legkiválóbb tanárok által kitűnőnek elismert

új táplálkozási rendszerhez.

Saját érdeke, hogy azonnal írjon, hogy a könyvet minél gyorsabban megkapja ottani képviselőm útján.

Merítsen tudást és erős idegakaratot ennek a kitűnő orvosnak könyvéből. Ez a könyv vigaszt és életerőt ad, új embert csinál minden tüdőbajban szenvedőből.

Címem: **Georg Fulgner, Berlin-Neukölln**

13614

Ringbahnstrasse Nr. 24. — Abt 628.

A JUNIPER

sósorszesz, zöld borókakivonat, minden sósorszesz hatását felülmulja. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban, fűszertüzletekben. Postai szétküldés: BLUM gyógyszerár, Subotica, Főpostával szemben

FRIEDLER-féle
szabadalmazott

GAMMA

hajnövesztő

a hajhullás, korpásodás, hajmolyosodás legtekélyesebb gyógyszer.

GAMMA

hajszappan a legkedveltebb hajmosószer. Orvosilag kipróbálva és ajánlva. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Képviselet:
NADA drogéria Subotica

Előnyömdát

legjobb rajssokkal, 1-a papíron legelősebben szállít

Bleier Armin

előnyömda-berendezést gyárt
Senta, Sokolska ulica 5

Karácsonyi
rizling

bor
litterenként

7 dinár

Pálinkák, likőrök és rumok a karácsonyi ünnepekre legelősebben

Konstantinović Lázár

fűszer és csemegekereskedésben szereshető be. Üzletvezetőséggel szemben.
Telefon 6-19

100 kgr. étkezési

burgonya
100 dinár

Nojczek Géza cégnél
Subotica 2745

Boresapok

dákók, billiárdgolyók, mandinergummik, ernyők nagyban és kicsinyben

őzv. Gerber Jakabné
műesztérgályos üzembén
Subotica, Bene Sudarevićeva 32

NAGYBAN: KICSINYBEN:

Nyereg-, tás- a-bőrdíszlet é műhely

Lazar M. Lazarević
NOVISAD, Pašićeva ulica 80.

Raktáron tart saját készítésű férfi pénztárcákat, női erszőnyeket, manikűrészleteket, necasszereket, bőrdíszletet minden nagyságban és minőségben, iskoltáskákat, fothall-labdákat, minden mennyiségben. Nyeregek a kiszolgált lovaskatonáknak, 1100 dinárért szállít postán utánvét mellett írásbeli jótállással. Árjegyzék kívánatra ingyen. Nagyban. Kicsinyben.

Különböző erős ée elszakíthatatlan

FÉRFICIPŐK

Legjobb kézi munka vízhatlan krómbróól, bőrdíszlettel és erős, kézzel varrott talppal. Jó meleg nőt elpők erős bukszólól, fűtésel, bőrrrel beszegeve.

Készíti ée szétküldi.

ANTE SAVNIK

SZÉTKÜLDÉSI ÁRUHÁZA

ŠKOFJA LOKA (Slovenija)

Írjon még ma nagy árjegyzékünkért.

Ingyen hangszóró

Nagy karácsonyi kedvezmény

Aki nálam készpénzfizetés mellett 3500 dinárért rádiót vásárol, annak **ingyen adok egy kiváló hangszórót**

Aki 500 dinár készpénzért vásárol rádió-anyagot, **ingyen kap egy rádió-alkatrészt**

Ily alkalom nem tér vissza!

AJÁNLOM:

a legkiválóbb NEUFELD & KUHNKE 2, 3, 6 csöves VILLANYRÁDIÓT,

a legjobb NEUFELD & KUHNKE HANGSZÓRÓT, a legelősebb RÁDIÓ-ALKATRÉSZEKET, az elismerten legjobb VALVO lámpákat

Legkiválóbb minőség! Legelősebb ár!

Nagyban és kicsinyben

„AUDION“ Ing. N. KUN

rádió- és rádióalkatrészek kereskedése

Novisad, Kralja Petra ulica 30., I. emelet

Mozgó limonádé-kimérő apparátust szódagyártóval

tetszetős kivitelben és higienikus berendezéssel gyárt

Braća Goldner
jégszekrény-, fabutor- és r'zárugyár

Subotica, Jugovića 20
Telefon 1-34

Kérjen árajánlatot!

Világszenzáció!

A század újdonságainak sorozatát egy csodás találmány egészíti ki, az ugynevezett

Viktoria takarékgallér

Valódi varrott vászon keménygallér, melyet sohasem kell mosodába adni, mert egy hidegvizes ronggyal fél perc alatt megtisztítható. A Viktoria takarékgallér cca 1/2 évig hordható egyfolytában. A keménygallérviselet ilymódon egy csapásra megszűnik a férfiak részére nagy adó lenni, mert két darab Viktoria-gallér elég egész esztendőre és mindig tiszta. — Viktoria-gallér kapható a következő cégeknél: Novisad: G. Fuha, Vel. Bečskerek: Anton Potven, Osijek: Lavoslav Rohrerger, Subotica: Stovan Farago, Odžaci: Julius Hansz, Ruma: Bajić i Rajić, Mitrovia: Kostić Djordje, Vinkovci: Svirčev Zarko, Vel. Kikinda: G. Djurićin, Sid: Krotić Ilija, Novisad: Jakob Surány, Vukovár: Otto Guttmann, Debeljača: J. Svetlik i Šinovi, Kula: Jetta Mirdjanov cégek-nél és Viktoria takarékgallérgyár központi lera- katánál: Novisad, Miletićeva 35. 14882

V KTORIA
takarékgallér

Valódi

varrott vászon

keménygallér

A tudomány

Antiszeptikus fog-

Bakteriológiai vizsgálások igazolják, hogy ez a víz megöl minden kórokozót, lehetlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogakat, a szájat és a garatokat megtisztítja a ragályt okozó és terjesztő elődaktól, a fogakat tisztán tartja és megőrizi azok szép fényességét.

Különös védekezőszer a fogfájás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bármely ragályos betegségre, az angina, reuma, szív- és hólyagbetegség, apanyol- tás, felfrösz, nátha, stb. ta-

uj sikere!

száj- és garatviz!

elülnek a szájüregebe és ezzel a szervezetbe való behatolása ellen.

Garatmegbetegedések-nél kitűnő hatású öblö- szér.

Különbösen nélkülözhetetlen az iny- és az állkapocs megbetegedéseinek és az olyan betegségek tartama alatt, amelyeknél a beteg bizsmutos gyógyszert használ.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában

Ara üvegeanklat 24 dinár. 11533

Könyvek asszonyoknak

Az állam, mint apa

Russel Bertramnak, a modern társadalomtudomány egyik legkimagaslóbb művelőjének, minden könyve felkelti azt a széleskörű érdeklődést, mely csak azoknak a tudományos munkáknak jár ki, amelyek mindenkihez közel álló problémákat igyekeznek megvilágítani.

Most megjelent legutolsó műve, a Marriage and Morals, Angliában különösen élénk visszhangot keltett: és nemcsak azért, mert a családi életet, erkölcsöt és gyermeknevelést, tehát mindenkit közelről érintő tárgyakat vesz bonckés alá, de legfőképpen azért, mert a jövő társadalmára vonatkozólag mind a családi élet mind a társadalmi erkölcs terén olyan újítások elfogadását javasolja, amelyek merőben más alapra fektetnék a jelenlegi társadalmi rendet.

Russel Bertram vigasztalannak látja a mai ember helyzetét, főképpen ami a családi életet illeti és e vigasztalan helyzet okozójául azt tekinti, hogy a mai ember családi berendezkedése nagyon eltávolodott attól az iránytól, amely pedig természetének legjobban megfelelne, nevezetesen a polygámiától. Azonban még nem tartja az embert a társadalmi hagyományoktól eléggé felszabadultnak ahhoz, hogy a többnejűség bevezetését nyíltan propagálni merje, de annál szababban teszi vita tárgyává a női emancipációt, mint amely igen sok esetben szintén a családlás élet rovására esett.

A régi időkben — írja Russel — a nőnek a férfi volt az utbaigazítója és a társadalmi törvények szerint is hozzá kellett alkalmazkodnia, anélkül, hogy ezért cserébe a férfi bármit is feláldozott volna egyéniségéből.

Ma azonban fordítva van a dolog. A nő, és elsősorban az élettárs, afféle self-madewoman lett: régi nőies énjéből új típust alkotott, amely a maga sajátosságaival már épp oly távol áll a hamisítatlan női típustól, mint a férfítől.

A gyermeknevelés problémáját azonban kissé fantasztikus módon szeretné megoldani. Ugyanis azt a javaslatot veti fel, hogy az államnak díjaznia kellene az anyákat kárpótlásul a gyermeknevelés ezernyi fáradságáért és keserőségeiért, a mely szociális szempontból sokkal fontosabb munka, mint az, amit a férfiak végeznek.

Nem titkolja, hogy az önzetlen anyai szeretetre olyannyira lealáznak látszó javaslatot a női felszabadulás fokozottabb kiterjedésével a törvény védelme mellett meg is valósíthatják, ami különösen a sok gyermekes munkásosztály érdekét szolgálja. Az anyák állami támogatásáért viszont ugyancsak törvényszerűleg jogot biztosítanak az állam számára arra, hogy a gyermeknevelésbe, mint közérdeket képviselő fórum, beleszóljon; a születések számát a köz érdeknek és a nemek szaporodási bilánsának szem előtt tartásával szabályozhassa, stb.

Mindjárt le is szögezi azonban, hogy az államnak ez az apáskodása, addig, amíg a militarizmusnak oly nagy teret engednek, több kárral járna, mint haszonnal. Jelenleg ugyanis a fiatalság két irányban osztja meg loyaltását: egyrészt a szülők irányában, másrészt pedig az állam irányában.

Ha már most ez a loyaltás teljes egészében kizárólag az állam javára esne, ami a Russel által javasolt körülmények között boltbizonyos lenne, akkor könnyen el lehet hinni, hogy egy tulnyomóan militarista szellemben vezetett állam gyermeknevelési gyámkodása szakadatlan forrása volna a háborúknak.

Russel azonban erre az akadályra is számított és mindjárt megadja a baj orvosságát is. Eszerint az egyes államok családi és gyermeknevelési gyámkodását nemzetközi forum ellenőrizné, afféle családi Népszövetség, amelyet valamelyik metropolishan állítanának fel és ennek a részrehajlatlan intézménynek jogában állana dönteni afelől, hogy nemcsak az egyes államok, de a nemzetközi béke érdekének szem előtt tartásával is, milyen méretű lehet egy állam népszaporodása, illetve megállapítaná a születések maximumát azon államokra nézve, melyeknek tulnyomóan militarista szelleme a világbeikét veszélyeztetné.

A felvetett sok utópisztikus eszme mellett tagadhatatlanul vannak ennek a könyvnek gyakorlati értékei is, habár a szerző ezeknél is nem egyszer keveredik ellenmondásba önmagával. Így például: bár a mai családi életet kibírhatalanul rossznak tartja, még is a válások megnehezítését javasolja.

*

Üzenet az anyáknak

A könyvpiac komoly értéke az a három kötetes kis munka, amely »Üzenet az anyáknak« címmel került ki a könyvpiacra. A kis mű dr. Stekel Vilmosnak, a népszerű wieni ideg orvosnak nagy nemzetközi sikereket elért »Brieft an eine Mutter« magyar fordítása. A modern ideg orvos gyakorlati biztonságával megírt nevelési munka minden egyes köteté más-más életkor nevelési problémájával foglalkozik, így az első kötet a kisgyermekkor, a második az első iskolaévek

és a harmadik kötet a serdülőkor gyakorlati kérdéseit taglalja. Mindannyian érezzük ezeknek a problémáknak fontosságát, de valljuk be, ha választ kell adni például a sexuális felvilágosítás nehézségeire, vagy a pályaválasztás utvesztőiben akadékoskodunk, esetleg csak egy kis gyermek dacosságát kellene valahogy elintéznünk, csaknem leküzdhetetlen akadályok, a hozzá nem értés akadályai tornyosulnak elénk. A régi és semmiképpen sem őszinte pedagógia szemt hunyt azoknak a velőkéig ható családi differenciáknak, amelyek az apák és fiúk, anyák és leányaik között felmerültek. Stekel könyve ragyogó lélektani határozottsággal világít bele azokba a bátortalan és felszínre sem jutó kulturális vajadásokba, amelyek mindannyiunk lelkét kiélegetlenül emésztik. Nagy előnye a műnek, hogy energikus, félre nem mérhető tanácsaival könnyen keresztülvihető fogásokat és megoldásokat ajánl az összes elképzelhető nevelési komplikációk ellen. A dacos enni vagy aludni nem akaró gyermek, a kis testvérere féltékeny bátya, az elválni készülő szülők, mind, mind felvonulnak a szerző kaleidoszkopszerűen színes és élvezetes mondanivalójának tömkelegében. A fordítást Dr. Gartner Pál ideg orvos végezte közvetlen stílusban, s fordítói megjegyzései, valamint az egyes kötetekhez írt előszavai becsületére válnak írójának.

A KONYHA

Mit főzzünk ezen a héten?

- Hétfő:** Husleves metélttel, marhahus körözve, paradicsom mártás, barack koch.
- Kedd:** Rántott leves, borjuszletet zöldbab főzelékkel, palacsinta.
- Szerda:** Gulyásleves, aranygaluska vanília sodóval.
- Csütörtök:** Csontleves rizzsal, sertéskaraj tökfőzelékkel, császár morzsa.
- Péntek:** Halpaprikás, turóscsusza.
- Szombat:** Paradicsom leves, borjuszletet paprikásan, rizzsal, lekváros gombóc.
- Vasárnap:** Aprólék leves, kacsapecsenye zsirban sült burgonyával, uborkával meggyes és káposztásrétes.

Receptek:

Cabinet puding. Vajjal jól kikenünk egy pudingformát s lisztel behintve alját és oldalait felébe vágott piskótával kirakjuk. Befőtt gyümölcsökből apró kockákat vágunk s egy sort ebből a piskótára teszünk, újból piskótát, míg a forma háromnegyed részig megtelt. Habústben sodót főzünk 20 deka cukor, 6 tojássárgája, egy kanál liszt és 4 deci tejből kevés vaniliával. Ha felforr, még egy ideig habarjuk, hogy össze ne menjen, s aztán kihűlni hagyjuk. A piskótára öntjük, befődjük, gözben $\frac{1}{2}$ óráig főzzük s bor sodóval adjuk az asztalra.

Gesztenye krém. Egy fél kiló gesztenyét megfőzzük, meghámozzuk és szitán áttörjük. 20 deka cukrot egy negyed liter vízzel sűrű szörpnek főzünk, hozzáadjuk a gesztenyét és 2 pohárka maraschino likört, vagy 3 kanál rumot. 3 deci tejszínből sűrű habot verünk és a gesztenyével jól elvegyítve üvegtálba tesszük s pár órán át hideg helyen hagyjuk.

Datolya torta. 28 deka cukor, 28 deka hámozott, hosszukásra vágott mandula, 28 deka magvától meg-

tisztított összevagdalt datolya s egy jó evőkanál zsemlyemorzsa. 8 tojás kemény habjához lesz az említett sorrendbe keverve. Torta formát jól kikenünk, kilisztezzük s az egész tömeget beletéve lassu tűznél egy óra hosszán sütjük.

Töltött zsemlyék melegen. Kis vajás zsemlyéknek tetejét levágjuk, belét kiszedjük s az egész belsejét szardella vajjal kikenjük, 3 egész tojást, 14 deka vagdalt sonka és 10 deka reszelt parmesán sajttal elhabarva a zsemlyébe töltjük, tetejét rátéve tepsibe tesszük és 15 percig sütjük. Forrón adjuk teához.

Tejfőles ostyá. Egy nyolcadkanálnyi tejjelt, lisztet és kevés sóval jól összekeverjük, míg sűrű péppé válik. Kenjük meg zsirral a sütőlehet, hintsük be lisztel és öntsünk rá az anyagból egy kávéskanálnyit a pléhre, kenjük a kanálra papírvékonyra széjjel, hintsük meg pár nem kemény maggal mindegyiket és jó tűznél világos sárgára süssük meg.

Napoleon torta. Egy nyolcadkanál friss vaját habosra kavarnak, hozzáadunk 3 szelet puhitott csokoládét és simára kavarnak, aztán egyenként hozzáadunk egy egész tojást és 7 tojás sárgáját, egy nyolcadkanál porckrot és habosra keverjük. Hozzá jön még egy nyolcadkanál héjasan darált mandula, egy nyolcadkanál finom liszt, végül a 7 tojás kemény habja. Vagy tepsiben vagy kikenet tortaformában egyenlő lassu tűznél kisütjük és tésztes szerint bevonhatjuk, vagy anélkül felszeletelve tálaljuk.

Szalonnás zsemlyegombóc sajttal. 12—15 deka fehér sós szalonnát apró kockára felvágunk és egy lábasban halvány pirosra kisütjük. Ekkor kiszedjük a tepertőt a zsirból és ekkorra már felvágunk 2—3 darab vizes zsemlyét apró kockákra, beletesszük abba a forró zsirba és kavargatás mellett kissé megpirítjuk. Aztán levesszük a tűzről és hűlni hagyjuk. Ezalatt egy tálban leütünk 2—3 tojást, hozzáadunk két csipet sót, 5—6 tojásnyi vizet és annyi finom lisztet, hogy gyenge nokedli tészta keménységű legyen. Ha nagyon jól kidolgoztuk, tegyük közéje a tepertőt és a zsemlyekockákat vegyítsük jól össze s bőven lisztezett kézzel jó nagy gombócokat formáljunk belőle. Erősen fővő sós vízbe dobáljuk bele és vagy 10—15 percig főzzük, hogy jól átfőjön. Ekkor kiszedjük a tészta tálra és behintjük jó bőven 12—15 deka reszelt sajttal és forró zsirral leöntözve feladjuk.

Kihűt. Félkiló lisztet 5 deka vajjal dörzsölünk össze, aztán adjuk hozzá 3 deka cukros tejből megkelesztett élesztőt, egy csipet sót és annyi langyosmeleg tejet, hogy összegyurva olyan legyen, mint a kemény rétestészta. Ha jól kidolgoztuk, táblán letakarva hagyjuk pihenni 15—20 percig. Ezután vagdalkuk el jó diónyidarábokra és vékonyra elnyújtva sodorjuk fel csinos kifli alakra. Tepsibe téve tojással megkenve, rögtön süthetjük.

EUPHOSIL

PARAFFIN THERAPIA

A legújabb eredményeiben felülmulhatatlan gyógymód reuma, köszvény, iachias, lumbago, fagyott végtagok és neuralgikus fájdalmak esetében. Legbiztosabb sikerű paraffinos pakolásos fogyasztás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint. Számos köszönőirat. Vidéki betegek részére lakás és ellátás. Kivánatra prospektust vagy szóbeli felvilágosítást ad Dr. Vécsei Jenő orvos, Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

Mérsékelt árak!

Mit adok vacsorára?

A legtöbb háziasszony könnyűszerrel összeállítja a mindennapi ebéd menüt, de annál több gondot okoz neki a vacsora kérdés. Elég is legyen, sok se legyen, ne legyen túl gyakran meleg hús vacsora, viszont hideg vacsora téval drága s nem megfelelő, szóval a vacsora kérdés komoly problémája igen sok, különben tapasztalt háziasszonynak is. Itt közlünk egy csomó vacsora tanácsot, remélve, hogy néha hasznos utbaigazítást találunk benne háziasszony olvasóink.

Vese velővel, sajt gyümölcs.
Főzelék felmelegítve, délről maradt hussal, alma.
Savanyu borjútudó gombóccal, sajt.
Főtt vagy sült krumpli vajjal, gyümölcs.
Kis omlettek sonkával, retek, vaj, sajt.
Hideg sült, saláta, sajt, gyümölcs.
Gomba tükörtőjással, kompót.
Aludtje, retek vajjal, sajt, gyümölcs.
Borjupörkölt burgonyával, alma.
Marinrozott hideg halmaradék, sajt, gyümölcs.
Virslis paprikás mártásban, burgonya, gyümölcs.
Turósmetélit pirított szalonnával, sajt, gyümölcs.
Pirított borjumáj, krumpli purée, kompót.
Hideg felvágott téval, sajt, gyümölcs.
Sonkás vagy velős roulade, sajt, gyümölcs.
Babfőzelék sonka vagy füstölt hussal, narancs.
Tükörtőjás sonkán sütte, sajt, vaj, tea.
Karfiol vajjal és tejjel sütte, gyümölcs.
Makaróni pudding, alma.
Disznókocsonya, tea, sajt.
Tormásvirslis, vaj, sajt, gyümölcs.
Sonkás tészta, sajt, alma.
Velő tojással, sajt, gyümölcs.
Tejfél, turó, sajt.
Lágy tojás, sonka, tea, kompót.
Természetesen a maradék húsok és főzelékek is nagy szerepet játszanak a vacsorák összeállításánál. De hát ezt már minden háziasszony önmaga osztja be legjobban.

A vásárló asszony

— Az asszony az ipari termelés legfőbb irányítója. — szolt az amerikai iparmágnás ellentmondást nem tűrő hangon. A nők döntik el, milyen legyen a divatos autókrosszéria, hogyan tervezzék a telefonkészüléket, az ő ízlésük szerint készítik nemcsak az otthon, de a hotelek és nyilvános épületek butorzatát is. Ők határozzák meg a divatos színeket és végül azt a módot, ahogy az árut csomagolni és szállítani kell.

Hogy ez a termelést milyen döntő módon befolyásolja, kézenfekvő. Hiába minden: az asszony kívánása vagy szeszélye parancs. Vegyünk csak egy egyszerű példát. Ma minden nőnek van legalább egy pár kigybőr-cipője. Látja, hiába volt az indiai, braziliai, vagy jávai hatóságoknak minden igyekezte, bizony nem sikerült ezeket az állatokat kiirtani. De mióta a nők szívesen viselik bőrüket cipőnek, kalapnak vagy retikülnek, azóta már a legnagyobb örösbekának az élete sincs biztonságban még az Amazon iszapjában sem.

Egy barátom, aki a legnagyobb chicagói áruház tulajdonosa, meséli, hogy üzletének egész szervezetét kénytelen volt az asszonyok miatt megváltoztatni. Tíz évvel ezelőtt a nők természetesen találták, hogy ha vásárolnak, csomagjukat, ha csak az nem volt túlságosan súlyos, maguk vigyék haza. Időközben rájöttek, hogy a jól öltözött asszony megjelenésének harmóniáját a csomag tönkreteszi. Azóta szó sem lehet arról, hogy a vásárolt holmit ne szállítsák haza.

Mióta divatba jött a rövid haj, az egész kalapipar gyökeresen megváltozott. Hajtűre nincs szükség. Ruhának vagy fehérneműnek való nehezebb anyagok gyártását egyszerűen be kellett szüntetni. Nem kell az asszonyoknak. Ha Párisban új színt vagy formát akarnak lanszírozni, kénytelenek vagyunk pontos statisztikát készíteni, hány nő viseli azt, mert hiába tervezik a férfiak az új formákat, divatot a nők csinálnak. Amíg a nőknek legalább 25 percentje nem fogadja el az újítást, az új divat nem győzőtt és nincs értelme a dologgal komolyan foglalkozni.

Valóságos forradalmi újítást erőszakoltak keresztül a nők a fűszerüzletekben. Nem akartak nagy mennyiségűeket vásárolni és ragaszkodtak ahhoz, hogy a 10-deka csomagot is izléses, csinos csomagolásban kapják. Mikor pedig divatba jött, hogy hotelekben lehet füves, izléses teadobozokat kapni, a nők ugyanezt követelték fűszereikétől is. A szakma felhőrdült. Kiváló nevezetagszöveg komoly előadásokat tartottak, hogy a nők demoralizálják az amerikai szellemet, amikor idő- és pénzpozsekoló habrálásra, felesleges és gyerekes díszes csomagolásra kényszerítik a kereskedőt. Hiába volt minden, a nők követelték a csinos dobozokat és a kereskedők nem mertek ellentmondani a vevőközönségnek.

Valóságos áldásos volt a nők befolyása a gáztűzhelyek fejlődésére. Amikor a mérnökök az első gáztűzhelyt megtervezték, bizony nem gondolták rá, hogy azt olyan magasságban helyezték el, ami az azzal

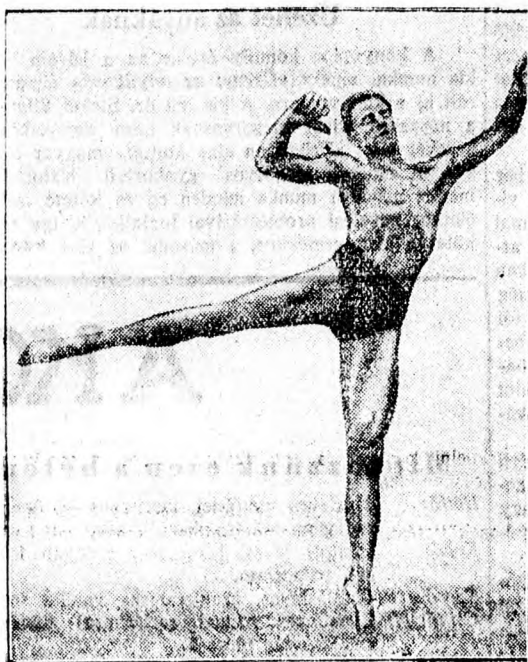
dolgozó szakácsnőnek a legalkalmasabb. De egyszer egy fáradt háziasszony panaszkodott barátinőjének, hogy már igazán nem lehet kibírni, mit kell neki a főzésnél hajladozni. A barátinő kiment a konyhába és egyszerűen meglátta, amire a férfiak láthatólag sohasem gondoltak, hogyan lehet a dolgon egyszerűen és praktikus módon segíteni. Az újítást a gáztűzhely örömmel fogadta, és ma a gáztűzhely egyszerűen gyerekjáték.

Egy szenvedélyes bridgező háziasszonyt nagyon elkeserítette, hogy kártyaszatálnak szélét mind elégették vendégei, akik a játék hevében nem vigyáznának, hogy cigarettájukat a hamutálca helyezzék. Ő hozta divatba a fémkeretű kártyaszatalkát, amelyek most szerette Amerikában annyira divatosak. De legnagyobb sikerük a butoriparban ott volt az asszonyoknak, ahol egységesen léptek fel és egyszerűen visszatartották minden kísérletet, amellyel rossz anyagból, nem elsőrangú kivitelben készült tuatárut akartak rájukcsúzni. Az amerikai asszony ma csak művésztervezte, legelsőrangú anyagból készült, összes követelményeinek szem előtt tartásával készült butort vesz meg. És így neki köszönhető az amerikai butoripar hallatlan fejlődése.

De forradalmasította az asszony például a telefonipart is. A háború előtt Amerikában a telefon egyedül az üzlet céljára szolgált. Ma a készülékek hatvan százaléka az otthon, azaz az asszony szolgálatában áll, miután Amerikában a társadalmi és művészeti élet majdnem kizárólag az ő kezében van. A nők elsősorban azt az újítást követelték, hogy lakásukból több helyről is beszélhessenek, mert nem voltak hajlandók minden pillanatban a telefoncsengésre az egész lakáson végigszágulálni. Amikor azt megoldották, akkor azt kívánták, hogy a telefonkészülék, mely a maguk rideg praktikus külsővel a lakás artisztikus hangulatát rontja, szebb külsőt kapjon. Ezen dolgoznak most egyedül erővel művészek és technikusok. A telefon egyáltalában a nők ügye. Mikor Amerikában megkezdte működését a telefon, a kezelők fiúk voltak, akik sehogy sem váltak be. A készülék csak akkor kezdte meg világhódító útját, amikor a telefonos kúrasasszony kedves hangja közvetítette az összeköttetést.

Amerikában a vásárló asszony a legmagasabb hatalom, és mi itt messze Európában irigyen nézzük, hogy hatalmát milyen okosan és praktikus módon gyakorolja.

ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK

15. sz. gyakorlat férfiak részére.

I. Alapállás. Egyik lábat hátra (a hátra feszített láb ujjhegye ér a földet, a testsúly az első lábán van) karok lazán oldalt.

Gyakorlat: A hátrafeszített lábat előre-fel és oldalt feszíteni (lásd kép) vissza a kiinduláshoz.

A gyakorlat célja: A csipőizomzat ruganyossá

15. sz. gyakorlat nők részére.

II. Alapállás. Gyakorlat: Helyben ugrálni. Minden harmadik ugrásnál, a karok segítségével, a térdeket felhuzni.

A gyakorlat célja: A lábizomzat és lábizületek erősítése, a térd és csipőizület ruganyossá tétele

Rovatvezető:
NESZMÉLYI IZSÓ

Bélyeggyűjtés

Sajtóhibás bélyegek

Néha súlyos sajtóhibák vannak a bélyegeken is. Ezek a hibák nagyra vannak tekintve a sajtóhibás bélyegek tulajdonosainak, mert természetesen az újabb nyomásokon reparálják a tévedéseket és így a hibás bélyegsorozat ritkaság lesz.

Az inflációs években például a német bélyegeknél közismert típusa volt, amelyen egy bányász a kalapácsot a balkezével forgatta, de csak két évig, mert azóta egy javították a balkezes bányász helyzetét, hogy ugyanazt a rajzot tükröképpben hozták az új kiadású bélyegeken. Viszont a francia bélyegek magvető asszonya évtizedeken át szél ellenében szórta a magvakat, mint ahogy azt hátrafelé lengetett haja és ruhája igazolja.

Szinte komikus a dán postaigazgatóság által 1925-ben kibocsátott légiposta-bélyegsorozat rajza. Itt a feje felett elrepülő géptől annyira megijedt szántóvető alakot ábrázolt a művész, hogy az ijedségtől elengedett kantáru lovak maguk is a levegőben uszni látszanak. Az 1893-as kiadásu, ugyancsak közismert 1 centes Kolumbus-bélyegeken Kolumbusz Kristóf számára beretvált arccal gyönyörködik a látóhatáron feltűnt amerikai partokban. Az ugyanakkor kibocsátott kétcentes értékelésű Kolumbus-bélyegeken azonban, a mely a szerencsés partraszállást Amerika felfedezésének az előbbi jelenet után csak pár órával történő másik legszebb jelenetét örökíti meg, Kolumbusz Kristóf már tisztas szakállal lép Amerika földjére.

Hogy a történelem tudása nem olyan nagy do-

tétele, egyensúly fenntartása.

log annak bizonyossága az angol nyugatindiai St. Kitts szigetcsoport által kiadott bélyegkép is, ahol Kolumbusz Kristóf összetelhető távcsővel vizsgálja a közelgő partokat, noha a távcsőnek ez a műfajta Amerika felfedezése után száz évvel született meg. A svájci Tell-sorozat rajzolója is szórakozott volt. E bélyegképen a Tell-íjú egyik kezében az apja nyílveszőjével átütött almát tartja, a másik kezével apja hatalmas mellét üti át. E bélyegek első kiadásánál a nyíl hurját mélyen a nyílgyöngy alá rajzolták, amely lehetetlen állást azután a bélyegek második kiadása alkalmával már helyeshittették.

Legutóbb Lindbergh diadalmos Amerika-Európa repülésének emlékére kiadott bélyeg rajzával is kis liha történt, nevezetesen a művész elnézéséből Újfundland szigetét több darabból állónak ábrázolta, amiért viszont a hazájuk földrajzi egységére is büszke újfundlandiak nehezítették meg.

Súlyos tévedések történtek a bélyegek földrajzi elrajzolása körül, amelyek nem egyszer már politikai alférhez vezettek. St. Domingó-sziget köztársaság által kiadott térképet ábrázoló bélyegen a tervező szomszédos Haiti-szigetet is, mint a St. domingóiak birtokát tüntette fel. Ez a tévedés a két szomszédos sziget között csaknem háborúra vezetett.

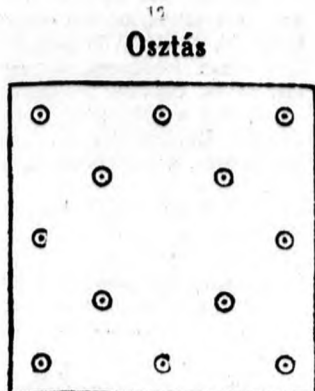
Hasonló volt a független Írország által kibocsátott és a független, elismert ország térképét ábrázoló bélyeg esete, ahol az egész Írszigetet, mint a független Ír állam birtokát tüntették fel, noha a sziget északi része (Újster) Belfast fővárossal önálló kormányzattal, saját törvényhozással rendelkezik.

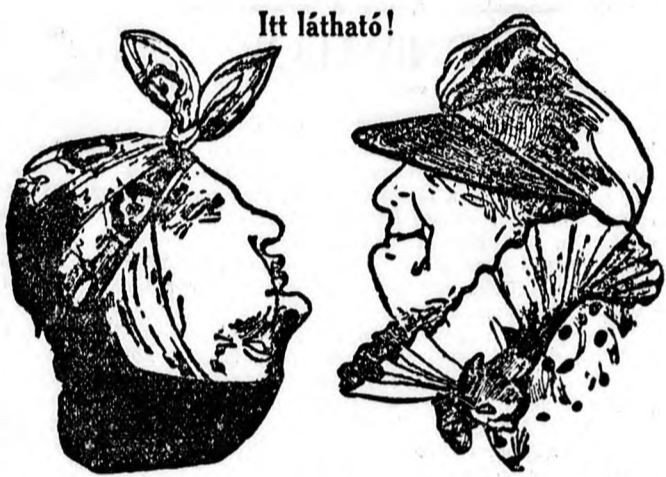
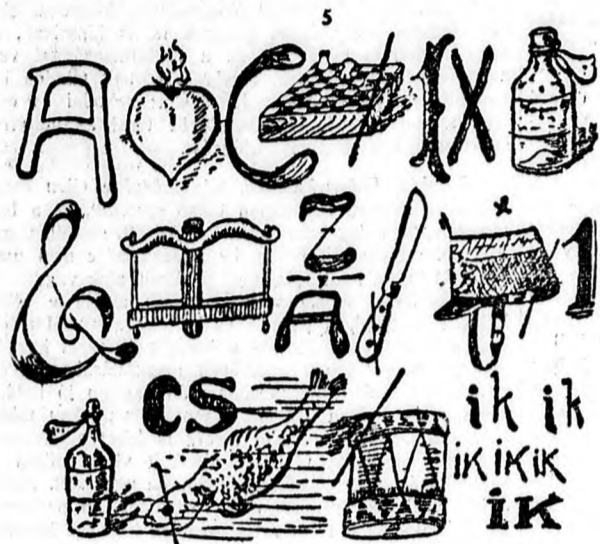

11. **Kérdésszerű kezdőbetűk**
 Ha a következő kérdésekre helyesen megjelölünk, a kezdőbetűk sorrendben egy szépségről híres mitológiai alak nevét adják.

1. Melyik szigetsoportról hozták Európába a dohányt?
2. Melyik angol kikötőváros fekszik Calaisval szemben?
3. Az amerikai kontinens melyik folyója torkolatánál kötött ki Columbus?
4. Spanyol volt e Columbus?
5. Melyik görög törzshöz tartoztak az athéniak?
6. Melyik király hajói hoztak kincseket Ophirből?

Ebben a keretben 12 társasjátékot kell elhelyezni úgy, hogy mindegyikbe 3-3 társasjáték kerüljön.

Itt látható!

Itt az éjjeli őr és a felesége, de hol van a kocsmáros és a neje?

MIKSZATH MOLNAR

Két ...

Vizsintes sarak:

1. Wilde Oszcar írta
16. Kikötőváros Arabiában
17. Dandár
18. A »füles« német neve fonetikusán
19. »Husz« franciául
20. A piactér neve a régi görögöknel
21. Vasutvállalat
22. Forgathatóan felfüggesztett test
23. Közepén levő mássalhangzót kettőzve — női név
24. Hangnem
26. Ivadék
27. Ázsiai nép
29. Hangszer
31. Igeköti
33. Német igeköti
34. A megbízó, amidőn megbízását ár eléréséhez köti
37. Orosz író monogramja
38. Kefe készül belőle
41. Délafrikai állam
43. Az elektromos effektus mértékegysége
44. A vízszintes 22, 88 és 84. második betűje
45. Week — ...
47. Apró mezei állatka
48. A latin »szeret« ige egyik alakja
49. Német névelő
50. Rossz tulajdonság
51. Ime!
52. Német férfinév
54. A hős vért ...
56. Aki tanul, az ...
57. Magyarul: sárga
58. Ilyen az élet manapság (az ékezet pótlásával)
60. Leonidas hőstettének színhelye
63. Feltételes kötőszó
64. Összehasonlító jelző, nagyurira, előkelőre
66. Az ipari termelés nélkülözhetetlen eszköze
67. Címzés rövidítés
69. Hőzág, hasadék
70. Épület
72. Törpe
75. Égi test
77. Francia birtokos névmás többes számban
78. A tudás kis olómkatonái
80. A női lakosztály a mu-

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos — Bácsamegyei Napló)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16				17							18			
19				20						21				
22				23			24		25		26			
			27			28		29		30				
31	32		33			34		35			36		37	
38		39			40					41		42		
43				44			45		46		47			
48			49					50				51		
52		53		54		55		56			57			
58			59		60		61				62			
63			64		65					66			67	
		68		69				70				71		
72	73		74		75		76		77			78		79
80					81		82				83			
84				85						86		87		
88														

9. Angol hosszsmérték
10. ... verbum!
11. Rag
12. Báj
13. Izsák fia
14. A lordok háza tagjainak címe
15. »Tenger a pénz, amelyben elsüllyed« Sok hajó: ... (Petőfi)
23. Olasz férfinév
25. »Vörös« idegen nyelven
27. A Dunába torkolló folyó
28. Szomorúsága, bánata viszi rá
30. Ma Jugoszláviában kilenc van.
32. Filmsztár
33. Mutatónévmás tárgyraggal
34. Nézd, figyel!
35. A vízszintes 77. 60 és 18 első betűje
36. Ujság
37. A cölölvészlet sportjában mindennapos szó
39. Bokáig érő női ruha a rómaiaknál
40. Jézus, Mária, Sz. József
42. Ezt teszi a medve, amikor hónapokon át — alszik
46. Szánalmas beszéd
53. Három egymásután következő betű
55. Angol névelő
56. Három
57. Francia író
59. A repülőgépek idegen nevének első három betűje
61. Számnév
62. Gazdag sok van (népiesen)
65. Szarvas
68. Zenei előírás
70. Lusta, dologkerülő
71. Akinek sok pénze van, sok mindenre ...
73. Esküvő
74. Magyarul: tenger
76. Lelkész
77. Vonatkozó névmás
78. Ugyanaz, mint 87. vízszintesen
79. A függőleges 71. 13, 78 és 15. első betűje
82. Szelindek — angolul
85. Dareios legyőzője nevének kezdőbetűje
86. Ige

zelmán házában
 81. Szóvetfajta
 83. Jézus Krisztus idejében ölt bőles rabbinus
 84. Napszaka
 85. Ez a szelet kedvenc csemegéjük a gyerme-

keknek
 87. A virágban van
 88. ... »Aranybetűkkel ezt az örök Irgalom Az emberszívbe írta.
 (Móra Ferenc)

Függőleges sorok:
 1. A betűnyomó távirógép feltalálója
 2. Az ősgermánok egyik istene
 3. A súlyos ember lépte

4. Ugyanaz, mint 22. vízszintesen
 5. Nota bene!
 6. Spanyol ur
 7. Európai állam fővárosa
 8. A 46. függőleges sor első, ötödik és negyedik betűje

— Gyerekek, gyerekek! Itt vagytok! Itt vagytok újra!
Egyszer hallom, hogy megszólal az ablaknál a fiúskar:
— Nézd, nézd itt a tavaszi napsugárt! A kedves, a meleg
sugárt. Aztán a kislány beszél, a nagyobb, Megismertem a
hangját, pedig olyan szomorú volt.
— Mit ér ha Lilihe nem láthatja. Csak ha ő is kijöhet,
akkor megyek én is, addig nincs kedvem játszani. Nem jöhet
ki Lilihe?... Vajon mi baja annak a mosolygó alku, nevelő-

— En az erdőbe voltam, — így kezdé a második.
Jöttömre felzendült az öröm. A madarak vígan röpköd-
tek az ágakon, ezer torokból csengett a tavaszi dal. A fák
odvából, a rejtett helyekből előbújnak a félének állatok. Mő-
gusok, nyulak bukkenézve kergetőztek szerteszét. Egy öreg
medve is előcammogott barlangjából, lehaverodt a meleg-
re s elégedetten nyalogatja lompos talpait. Dörmögött, dör-
mogott:
— Brumm, brumm, de nagyot aludtam, bizony megehez-
tem. Brumm, brumm, lesz egy kis nyálmi való nemcsakára.
Itt a tavaszi napsugárt, megindulnak a méhek gyűteni...
Brumm, Brumm...
Az öreg javában dörmögött, egyszerre keserves sírást,
csipogást hallottam. Egy ágon két kis madár ült, ök voltak
a panaszkodók. Amint ellágytak meleg fészükkel, hogy az
lelepedett egy álnok, rest kakuk.

— Most már mi lesz velünk, — sírtak a madarak.
Megfázunk, talán megis fagyunk az éjél, vagy félhal!

— Na, na, hiszen hasznosat cselekedtél, vágott a sza-
vába napanyó. Neked megbocsátok, de azért azt hiszem,
— Bizony magam is úgy vagyok vele — szól az esti
csillag. — No de halluk a nótát!
— En az erdőbe voltam, — így kezdé a második.
Jöttömre felzendült az öröm. A madarak vígan röpköd-
tek az ágakon, ezer torokból csengett a tavaszi dal. A fák
odvából, a rejtett helyekből előbújnak a félének állatok. Mő-
gusok, nyulak bukkenézve kergetőztek szerteszét. Egy öreg
medve is előcammogott barlangjából, lehaverodt a meleg-
re s elégedetten nyalogatja lompos talpait. Dörmögött, dör-
mogott:
— Brumm, brumm, de nagyot aludtam, bizony megehez-
tem. Brumm, brumm, lesz egy kis nyálmi való nemcsakára.
Itt a tavaszi napsugárt, megindulnak a méhek gyűteni...
Brumm, Brumm...
Az öreg javában dörmögött, egyszerre keserves sírást,
csipogást hallottam. Egy ágon két kis madár ült, ök voltak
a panaszkodók. Amint ellágytak meleg fészükkel, hogy az
lelepedett egy álnok, rest kakuk.

— Most már mi lesz velünk, — sírtak a madarak.
Megfázunk, talán megis fagyunk az éjél, vagy félhal!

— ufa
— szni
— éna
— rni
— áva
— lma
— lca
— rka

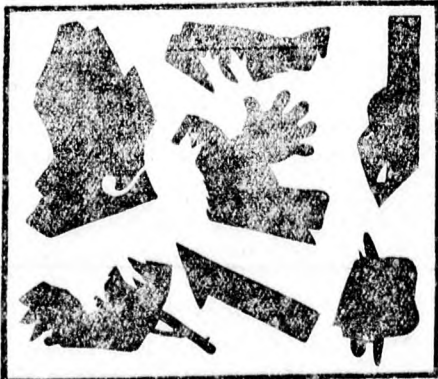
Ezen szavakhoz írja-
tok egy-egy betűt és
két fiúnevet nyertek.

M köd AM

PÉNTEK

Beküldték: Brückner testvérek. Ujvári Banditól.

Mitől ijedt meg ez a bácsi?

Gyerekek! A fenti képet vágjátok ki és rakjátok össze az egyes darabokat. Ha jól összeállítottátok, akkor megkapjátok a választ a kérdésre.

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyen melléklete
Subotica, 1929. december 8. 23

Itt volt a Mikulás

Jó öreg apó minden évben
Eljön közéték égi fényben
Míg ringat benneteket az álom
Beszáll hozzátok angyal-szárnyon.

De sok ám a ház, sok a gyerek
Sokszor elfárad, a jó öreg
Terhe nehéz: cukor, dló,
Mézes bonbon, sok mogyoró.

Tipeg topog jön házról házra

Ezüst szakállát a szél rázza
Mikulás bácsi egyre megy
Keresi, hol van jó gyerek.

S, aki mindig szót fogadott
Panaszra okot sose adott
Mikulás bácsi annak bőven
Hagy édességet a cipőben

A rossz gyerekeknek megbocsát
Annak is édes cukrot ad.

mind leszedném estig. Az ibolyát szeretik. Megvennek tőlem Pisitkének, meg egy kis tejet... Ha ibolya lenne nyílvá, fark sincs. Mivel veszünk orvosságot szegénynek a beteg — Istennem, jó Istennem, mit csinálsz?... Egy krajcár a könnyek a földre s mindegyre sáhaltozott: szomorú arccal. Kosár volt a karján. A szeméből pergett az idő. Egyszerre csak jött egy kis léány. Szegényes ruhában solygra kőszöntöttek az apró tavaszi virágok. Vigán lett Ennek aztán volt látszata. Itt is, ott is ébredtek, mo- re, itt a tavaszi sugár!

csak bírták. Csilling... csilling... csilling... ébredtek öröm- felkötésnél! Bezzeg rázták a kis fehér csemegegyűket, ahogy — Ti ugyan derék harangozók vagytok! Más kell, hogy meg előbujtál a lakók. Azokra is rájlesztetem jóformán: Gyorsan felszedték a sátorfájukat hiedükbe s a nagy lántára: tatok itt, most én következem! Csak menjétek a többi után!... — Csak ki innen, ki! — mondtam nekik. Eléget tanvá- zomó hó volt meghuzódva szépen.

Hogy is ébredtek volna fel! — mikor ott még egy-egy aljába.

Ezt ugyan nem igen hallják a murruták. — gondoltam magamba — s elisiettem a hóvirágok lakásához, a bokrok sugár. Kakuk, kakuk, ébredjétek!

— Ébredjétek, ébredjétek szomszédok! Itt a tavaszi látott. Elkezdett torka szakadtából kiabálni: kel, hogy ki meri bántani. Hej aztán volt öröme amint meg- erre aztán fellélt ágyában s széljel haragos szemek- akart felébredni az álomszuszék. Meghuzgáltam az orrát, kinkfi mozgódomni kezdett. Jót nevettem rajta, ahogy sem pedig benéztem minden göngy mellé. Végre egy kis ka- rákokat. Aludtak a lusták, mint a bunda. Egyet se találtam, nagy térségem, kerestem a tavaszi látszó pajtáimat: a vi- — En a mezőn voltam. Keresztül-kasul futkoroztam a nagyobb s lesitött szemekkel kezdte mondani:

A fiuk csak taszították egymást. Egyik sem akart első vlei! — kontrázott rád az esti csilling.

— Igen, igen ez a fő dolog urfiak! Csak egy kettő, ki — Hol jártatok? — kérde napanyó.

ki a dologból.

odapsilostott pájkos szemével, várta kíváncsian, hogy mi sill

sugarak: viszontlításra! Holnap is elfővünk!

Abból az aranyos ragyogásból még egyszer intettek a Arcuk örömragyogása biborra festette a nyugati eget. s könnyezve ölelte magához a fiát.

— Es én igazán boldog is vagyok, — monda napanyó boldog lehet, hogy ilyen gyermekeket vannak.

egyre se vagytok jók, csak a kőszálásra. Bizony napanyó — Most már becsilllek titeket. Eddig azt hittem, hogy volna eltakarani.

melvel, mintha egy ott motoszkáló könnyecseppet igyekezett kinyílvánítani az esti csilling s olyan szaporán pislogott a sze- — Ez már szép dolog fiuk, — sietett a maga véleményét kap-e? vagy dícséretet, mint a többi.

Elhallgatott a napsugár s remegve várta, hogy büntelést még egy kicsit! Alig tudtam othagyani szegénykét...

nyújtotta a kis fehér kezét könnyörögve: ne menj még! Maradj bucsit bacsik?... Hát pillangót láttam-e már a ba- ról. Telt, telt az idő. Folyton kérdezett: kibujtál-e már a ba- Odalttem az ágya mellé s elmeséltem neki sok minden- már meggyógyulok!...

— Jaj, te vagy! Jó hogy elfőttél! Ugy váltalaki! Most ragyogott el arcam, összesapta két kis kezét:

mogatam gyöngyöden, vigyázva, arra aztán fölneztet. Öröm- va, szép piros orcája halovány, fehér mint a párnája. Megsi- sarokban hűtér kis ágyban. Nevető két szeme le volt csak- bejebb, bejebb nézegettem a szobákba és meg is találtam egy szemű, aranyos gyémántok?... Vajlon hol van?... Mind

**Morgó Mackó
ujabb
kalandjai**

A nemzeti urnak a Habostorta olvasóihoz sajátmanusulag írt levelei

Másolta
KOROPAL

Hát a nevezetes jubileum így folyt le. Három héttel azelőtt több medvebarátommal filtem a Kék Bibic nevezetű erdei kocsmában. Zerge Icig ott a csapláros, aki egyre-másra tette élénk a teli itcéket borral. Azért tettem élénk egyre-másra az itcéket, mert mi azokat egyre-másra ki- iszogattuk. Mert lát csupa jó borivó volt ott együtt. Ott voltam elsőnek én, nemes és nemzeti, vitéz és vitézlő Morgó Mackó nemzeti ur, aztán Talpasi Töhlötöm, Nyafogó Nabu- kodenezor, Diótörő Detre, Méznyaló Malakiás, Hájás Hiacin- tusz és egy csomó más medve. Ki is győznék őket mind fel- sorolni? De ez most nem is fontos. Ott volt a társaságban Zenebona Zebulon, az erdei művésziiskola tanítója is.

Sok bort nyaltunk befelé és amikor az ember, akarom mondani a medve sokat iszik, akkor közben sokat is beszél. Bizony mi se tartottuk csukva a szánkát.

Beszélgettünk erről-arról-amarról, mindenféléről össze- vissza. Egyszerre csak azt mondja Diótörő Detre:

— Ma-holnap megint itt van a választás.

— Miéne választás? — kérdezte Talpasi.

— Hát az erdei kapitány megválasztása.

Méznyaló Malakiás a mancsával legyintett.

— No, ez a választás nem okoz nekünk nagy gondot. Megválasztjuk ismét Morgó Mackó nemzeti uram, aki mint rendesen majd megint nagy áldomást fizet és pontum.

Balázs bácsi postája

Legutóbbi fejtörők helyes megfejtése: *Bekertett tenevad, Kofa, 15.*

Helyesen fejtették meg: Schweizer Erzsike, Balahó Ferkó, Lő- nyi Stefi, Reich Vera, Berger Kató, Friedmann Marci, Brückner La- ci és Gyuszó, Dieners Karesi, Ujvári Bandi, Domonkos Katóka, Gyurák Józsi és Manci, Kőszegi Irén, Katári Pityu, Péter Etelka, Fer- dinándy Ilonka, Schumacher Irénke és Rózsika, Obedár Emmuska, Kelonics Mariska, Cerber Géza, Kovács Juliska, Piri Mariska, Ney Mancika, Polacsek Imriske és Laci, Berky Ilike, Basch Zsuzsi, Szal- kity Mica, Nánay Levente, Olasz Sárika és Antika, Ország Zsuzsi, Kobor János, Takács Antal, Szorád Erzsike, Balázs Olga, Milo- szavlyevics Vera, Katona Kató, Nagy Margit, Kanyó Rozálka, Eng- ler Béla, Torma Géza, Lusztig György, Balag Sanyi, Hegyi Anra- ka, Vejsz Annus, Kollarich Adám, Varga Flórián, Schuster István. Léderer Gyurka és Annikó, Pollák Adám.

A jutalomkönyvet Polacsek Imriske nyerte el.

ÜZENETEK.

Polacsek Imriske: Születésed napjára kedves kis fiam minden jót kíván a Balázs bácsi. Légy továbbra is jó és szorgalmas gye- rek. Jung Jucika: Írj levelet Ney Mancikának Novibecejre Car Du- saná ul. 9. szám alá, ki örömmel fog válaszolni. Miért nem írsz a Balázs bácsinak? Piri Mariska: Majd meglátod egyszer csak be fog a Mikulás bácsi toppanni vele, csak légy türellemmel. Kolonüs Ma- riska: Ezideig még nem kaptam tőled csak egy levelet, amire rögtön válaszolok is. Valószínű a másik valahogy elveszett. Schumacher Irénke: Kíváncsi vagyok mit hozott a Mikulás? Készönöm a jó ki- vánságokat, jól érzem magam. Ferdinándy Ilonka: Küldd mégegy- szer el a fejtörőket javítgasd egy kicsit át és ha jók lesznek le fo- gon közölni. Ne felejtésd el megírni, hogy mit hozott a Mikulás. Péter Etelka: Szalkity Mica 1-ső elemibe jár és Sentán lakik. He- lyes, szorgalmas kislány. Írj neki, biztosan meg fog örülni levél- kédeknek. Domonkos Katóka: Meglátod majd a türelem jutalomköny- vet terem! Gyurák Manci és Józsi: Beszéltem a Margit névvel és monda, hogy minden jutalomkönyvet feladott, így hát legyetek egy-két napig türellemmel, most már egész bizonyosan megfogják- tok kapni. Balahó Ferkó: Ugyanesek kíváncsi vagyok, hogy az a huncut Mikulás mivel lepett meg. Vajlon a megígért suhogást-e. vagy mégis csak meggondolta magát és csokoládét, fágét diót vitt? Az irásoddal meg vagyok már elégedve, csak még egy kicsit ügyelhetnél. A pontos címed is írd meg legközelebb.

Nem akart mosdani a kis Tilda, hiába kérte szépen a mama, hiába ígért neki akármint. Sikított a kis lány, riogott, kapkodott, míg végére sikerült feloldani a mosdótálat, akkor a jó langyos meleg vizet szétmártotta a földön és a kis huncut jószág pedig örövendő szaladt a víz után és pacskolt benne tömzsi kis kezével.

A mama pedig nagyon elszomorodott, hiszen, ha a kis lányok nem szeretik a mosdást, a tisztaságot, mi lesz belőlük. Haragosan próbált nézni a kis Tildára és ez egy kicsit megszeppentette a kis lányt, mert bár csak négy éves volt még, de azért látta, hogy most a mama haragudni kezd, pedig csak mutatta, mert a jó mamák sohasem tudnak igazán haragudni, csak úgy tesznek, mint a haragudni látzanak. Becszengette a szobalányt és friss vizet hozatott a mosdófalba, most már hideget és megparancsolta a szobalánynak, hogy az apát hívja ide és mondja meg neki, hogy Tilda megseppent erre a kis Hilda, mert tudta, hogy az apát val nem lehet ám tréfálni, ha ő azt mondja, hogy mosdani kell, hát akkor csakugyan mosdani kell, nincs semmi kibúvó. Szégyenkezve sompolygott a mamához és kérte, hogy már csak mosdassa meg, mielőtt a papa bejön.

Hídeg volt a víz pedig, csak úgy dideregtek a kis lány, megpróbált neki, mert ő fázik, de a mama most már nem engedett, ha kidöntötte a melegvizet, hát most már csak tessék hidegbe mosdani, mert mindjárt jó az apa, azt pedig jó lesz be nem várni.

Kénytelen kellett lenni a kis lány a mosdást, pedig még az igazi bűnhődés ez után következett.

Mikor a mosdásnak vége volt, a kis lány dideregve ült a víz mellett, hogy játszék.

De mikor megátta a babaszobát teljesen vízben, hát na- az arviz, kiült fel a kis lány kétségbeesve.

Sietve kapdosott fel mindent és sietett menteni, de bl-

A mosdás

más mellé hengerítették és hóhányó lapáttal laposraverték, de akkor a mama is beleszólt már, hogy be kell jönni, mert nem szükséges és nem is lehet egy nap alatt felépíteni egy várat; és a gyerekek dideregve, de örömtől ragyogó arccal futottak be a jó meleg szobába, kis dermedt kezeiket a kályhánál melegengetve. Nagy örömmel nézegették az ablakon át a dicső vár épülő falait.

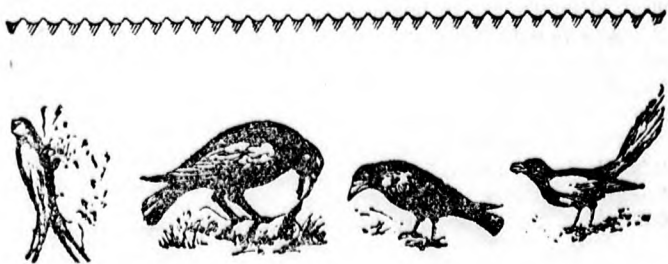
Másnap aztán folytatták az építést és oly magasra emelték, hogy a gyerekek csak félig látszottak ki belőle. A várfalra apró hógömböket raktak, hogy diszesebb legyen. Ekkor a várépítés be volt fejezve. A várostrom másnapra maradt.

Csakhogy másnapra nagyon hideg lett. Tél apó zuzmarát hintett a fákra, hogy csak egy ragyogtak a fa ágai az ezer meg ezer jégkristálytól: olyan volt, mintha virág borította volna, fényes gyémántvirág, mely a napfényben szikrázva tündökölt. Tél apó tudja, mi a szép és meg is mutatta mit tud, de olyan hideg lett, hogy a gyermekeknek nem volt szabad kiünn játszani. A várostrom hát elmaradt egypár napig.

A ház ereszéről óriási jégcsapok függtek le, nagy gyönyörűségére a gyermekeknek, akik elkezdtek a jó meleg szobából számlálgatni: mindegyik egy ablakot foglalt el és a hányat megszámlált az ablakából, annyi az övé volt, az is mulatság nekik, melyeknek van több.

Pár nap múlva engedett a hideg, Tél apó talán pihenni állt le, vagy másfelé volt dolga. Akkor aztán megengedtetett a gyermekeknek a várostrom.

Vigan futottak ki és sok apró hógolyót csináltak és megosztva magukat, fele benn a várbán, fele kiünn, megkezdődött az ostrom. Olykor el is találták egymás orrát, de a győzelem nem hajlott sem erre, sem arra. Talán még most is folya az ostrom, ha a mama meg nem elégli a mulatságot és be nem parancsolja a gyermekeket.

Estefele járt az idő. Az öreg nap már lekart nyugodni. Fáradtak, törődöttének érezte magát. Nem is csoda, öreg életre nagy utat tett meg a reggel óta. Keresztül sétálta az egész nagy társaságot, Pihenő szertartott volna. Fáradt szemmel már állg pistolat. Az ágya is meg volt vevve aranyos szőnyű, fodros, hóféhér felhőkkel. Már-már bele is akart bújni a jó puha ágyba, mikor észre vette, hogy a fiai még nem jöttek mind haza. Szerbe, számba vette őket, persze bizony, hogy három hiányzott. És éppen a legpajkosabbak. Szegény öreg napnyó agyodott is, bosszankodott is miattuk: amilyen rossz posztok, még valami bajba keveredtek.

— Fényes! Fényes adta gyerekeit! No mit tegyék?... Mit tegyék?...
Éppen legjavában tűndött és emlegette a virgácsot, mikor az esti csillag kinyitotta az ablakát.

A nagy kármára kikukucskált rajta kíváncsian.

— Tüh! mlyen csete-pate! Vajon mi baja az öreg napnyónak?... Bizonyára a fiúk tettek rossz fat a tűzre.

Furta a dolg az oldalán. Addig s addig, míg átkáltozott:
— Néni lelkem, ugyan mi történt?
— Na galambom, hallott még ilyen? azok az impositor gyerekek még most sem jöttek haza! Hogy megparancsoltam nekik: öt órakor pontba itthon legyenek! Már fél hat is van ugy-e lelkem?... Jaj de sok baj is van velük! Ugyan Rubin-tom pillantson le a földre, nem látja-e őket?

Az esti csillag kihajolt az ablakból s állg pillantott le, el is kezdte azonnal a nagy kacagást. Meglátta a fiukat, a három esavargó napnyót, a mint kipirulva hanyatt homlokba, ugyancsak rohantak hazafelé. Az utat se válogatták sietőkbe. A hegyek, házak, templomok tetején bukkácsoltak. Itt-ott oda szakadt fényes ruhájukból egy-egy darab, ugy húzták maguk után rongyosan. Lekállított hozzájuk:

— Hé, fiúk! Gyertek, gyertek! Ugyan csak haragos az édes mamáté! Hol köszlátok ti jó madarak?... Lesz egy kis hadd el hadd, tudom... Na halljátok, nem szeretnék a börtökbe lenni!

A fiúk szepve sorakoztak az anyjuk elé. Csak álltak bűnhátos arccal, még sem mertek mukkamit. Napnyó csövalgatta a fejét s szigorúan nézett rájuk. Az esti csillag

Hol jártak a napnyogarak?

— Helyes, helyes, ugy lesz — kiabálták a többiek összevissza — éljen Morgó Mackó nemzetes ur erdei kapitány!

— Hohó — mondottam — köszönöm ezt a ragaszkodást és szép töletek, hogy ilyen nagyon ragaszkodtok hozzám. Igaz, hogy különb medvét erre a tisztségre még keresve sem találhatók.

— Nono — mordult közbe Hájas Hiacintusz.

Ez a Hájas Hiacintusz mindenkor szeretett más véleményen lenni, mint a többiek. Meg különben tudom azt is, hogy a foga már régen vásik az erdei kapitányságra, azonban nem merete ezt eddig sohasem nyíltan kimondani. Inkább csak gondolta, hogy jó lenne neki ez az állás. Tudta, hogy az összes medvék mellett vannak és azért nem merete velem fölvenni a választási küzdelmet.

Most is csak nyilván azért merete megreszkírozni ezt a csendes közbemorgást, mert a bor egy kicsit a fejébe szállott és bátorságot adott neki.

De azért nem hagyhattam szó nélkül és azért leintettem.

— Kend egy felüvalkodott, elhizott vén tinó — kiáltottam rája — butább mint a csiznám sarka! Értse meg, hogy ez idő szerint a kerek erdőben nincsen medve, aki méltóbb és alkalmasabb az erdei kapitányságra, mint én magam!

A medvék, akik remélték, hogy fizetek nekik néhány megszely bort, mind helyesőleg kiáltottak közbe:

— Ugy van! Ugy van!

De Hájas Hiacintusz csak nem akart a bőrébe fézni és másodszor is közbemorgott:

— Nono!

Most már nem vitatkoztam vele többet, hanem olyan egészséges pofont adtam neki, hogy menten lefordult a székről.

— Segítség, segítség! — kiabált torkaszakadtából Hájas Hiacintusz, miközben föltápáskodott a földről.

A többi medvék felugráltak helyeikről és rámondultak:

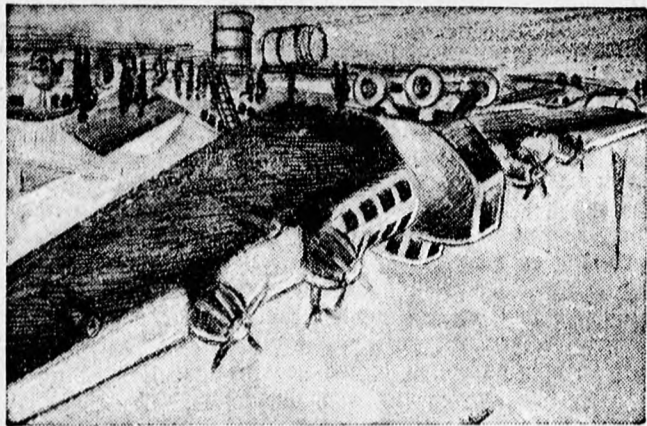
— Mit kiabál segítségért? Nem kell ide segítség. Morgó Mackó nemzetes ur segítség nélkül is elbánik ilyen zsirtömmel, mint maga.

El is bántam vele, mert megfogtam a gallérját és ugy kipöndörítettem a kocsmából, hogy nagyot nyekkent odakint.

Zerge Icig kocsmáros ki akart szaladni a kocsmából.

— Hova szalad Zerge uram — szóltam rá — csak nem akar kifutni saját házából? Vagy azt gondolja, hogy magát

Gyerekek bizonyára hallottak már a levegő óriásairól. Ilyen óriás a Zepellin-éghajó, amely nem régen bejárta az egész világot, azután a Do. X. nevű repülőgéppel, amely száz-hatvan utast tud felvinni a levegőbe. Most azonban még nagyobb repülőgépet építettek, a D. 39. nevűt, amely háromszáz embert is magával vihet. Ha elgondoljuk, hogy háromezernyolcszáz utasnál is több fér fel több egy gyorsturbona, fogalmunk sem lehet arról, hogy mekkora ez a repülőgép. Nézzétek meg ezen a képen.

A világ legnagyobb repülőgépe.

(Folytatás következik.)

Hírharang című újságba. A következő hírt tette be az Erdel jubileum. A közel jövőben nagy ünnepség színhelye lesz a mi szülőföldünk. Most van ugyanis tíz éve annak, hogy tekintetes és nagyasságos, nemes és nemzeti, vitéz és vitéz Morgo Mackó nemzeti ur erdei kapitány előszőr foglalta el ezt a díszes hivatalát, amelyet azóta teljes díszességgel visel. Barátainak és tisztjeinek nagy szerege elhatározta, hogy a jubileumot méltóan fogja az erdő megünnepelni. Ez a hír bizonyára az erdő valamennyi lakójának osztatlan tetszésével fog találkozni. A jubileum ünnepségek programját később közöljük.

is kidobom? Arra semmi okom sincsen. De meg aztán ki szolgálna ki bennünket?

— Tréfálni tetszik a nemzeti urnak — mosolygott Zerge Icig, miközben vörös szakállát simogatta — én csak azért akarok kimenni Hájás uram után, hogy elkérjem tőle annak a három pint bornak az árát, amelyet megivott.

— Hát azért ne fáradjon, Zerge uram — csitítottam a kocsmáros — azt a csekélységet majd megfizetem én.

— Köszönöm szépen, nemzeti uram — hajlongott a kocsmáros, de azért magában úgy gondolta, hogy alkalomadtán majd behajtja a számlát Hájás Hiacintuson is.

Mikor kint volt már Hájás Hiacintusz és odabent a levegő megtisztult, visszatértünk a beszélgetésre.

— Egész nyugodt lehet a nemzeti ur — mondotta Nyafogó Nebukodonozor — hogy újból megválasztjuk.

— Biztos is vagyok benne — mondtam önérvényesen.

— Természetes is, hiszen már olyan régen viseli a nemzeti ur ezt a tisztséget, hogy már szinte hozzánőtt — mondtotta Talpasi.

— Hány éve is van annak, hogy először megválasztották nemzeti uramat erdei kapitánynak? — kérdezte Méznyaló.

— Ebben az esztendőben van éppen tizedik éve annak.

— Brávó, brávó — kiáltotta hangosan Zenebona Zebulon — akkor jubilálunk!

— Mit csinálunk?

— Jubilálunk! Megüljük annak a napnak a tizedik évfordulóját, hogy a nemzeti ur erdei kapitány lett.

— Azt lehet — mondtam — egy pár liter borocskát és egy pár tál pecsenyécskét nem fogok sajnálni az uraktól.

— Ohó — kurjantott nagyot Zenebona Zebulon tanító — nem lesz az olyan egyszerű dolog. A jubileum igen nagyszabású lesz. Ezennel fölkérem a nemzeti urat és többi medvecimborámat, hogy a jubileum rendezésével engem bizának meg.

— Helyes, úgy legyen — kiabálta az egész társaság.

Ezzel el lett határozva a jubileum és annak a megrendezésére Zenebona Zebulon kapott fölhatalmazást.

Még egy darabig együtt maradtunk, beszélünk a jubileumról és közbe nagyokat ittunk.

Késő éjszaka volt, amikor széjjelmentünk.

Zenebona Zebulon nagyon komolyan vette a dolgát, mert

nagy kárral is jár. kedik, mert a jó mamát és apát bosszantani nagy hiba és még meg is fogadta, hogy máskor ellenkezés nélkül engedelmesszobával ajándékozták meg őt. Képzelték a Tilda örömet, igazán megajánlta, akkor egy sokkal szebb babával és baba-Mikor aztán látta a mama is, meg az apa is, hogy Tilda essenek rajta.

De nem is ellenkezett többet aztán a kis Tilda a mosdás-más jatek, pedig az egészen tönkre ment, el kellett dobn.

Hiba volt minden sírás, minden könyörgés, nem kapott az engedelmességet és rendet meg nem tanulod.

Már most nincs jatek és nem is lesz addig, míg hogy jó édes anyádat bosszantottad, még milyen kár tiszmondta: »Látod kis leányom, az engedelmesség, a mellet az egész dolgot, hogy hogyan történt, mire az apa aztán azt hogy vége a babának, babaháznak, a mama pedig elmesélte ruan kérde, hogy mi történt. A kis Tilda sírva panaszkodott, szigo-Ekkor jött be az apa és látva a nagy pusztulást, szigostek a nedvességét.

nevele a szép szöke babát, de bizony még a butorok is székopaszon maradt a szépséges »Ama királyne«, a hogy Tilda a babának, a mi bizony ugy is volt, kihullott a haja, nézd, haj odaragadt a kezéhez. Volt ekkor fajvesztéskés, hogy vége viz volt és mikor le akarta simítani és törölni, hát egy csomó A szép kis baba is ott feküdt és göndör szöke haja csupa szen alá folyt a díszes babaszoba alá és felzárta.

zony hiba való volt már. A mosdótájból kiömlött víz égé-

Tél apó!

Tél apótól félnek a gyermekek egy kicsit, de azért szeretik is. Mikor lehelete a földön végigsuhan, reszkedni kezd a falevél, az állatok, az emberek, mert hideg az ő lehellete: de egyet mosolyog és ismét megszeretik, mert mosolygása derült, vidám! ragyogó szeme mosolyogva, fufangosan pillant le a földre, mintha mondaná: »várjatok csak, majd mindjárt csinállok egy jó tréfát.«

Meg is teszi, egy éjjel megrázza szakállát és reggelre fehér hópehely takaró borítja a földet. Micsoda öröm az aztán a gyermekeknek lehet havazódni, lehet havat görgíteni, mint a lavinát, lehet hóembert, hóvárat építeni. »Jaj be jó a tél apó« mondják a gyermekek, persze azt csak ők hiszik, hogy hóvárat építhetnek, mert még annyi hó nem esett, de lát a gyermekek azt hiszik, hogyha csak ujnyi hó is esett, abból már minden lehet.

Másnapra már ismét nincs hó, elvitte a napsugár egy megl pillantása: hogy busultak a gyermekek utána, hogy megnyultak a gömbölyű gyermekarcok, de Tél apó megsajnálta őket és azt gondolta magában, hogy: »No várjatok hát, adok én nektek havat, igazít, ami aztán megmarad.« Rálehelt a földre és az dermedni érzé magát, az emberek síelve futottak be a házakba, a gyermekek jól bebújtak meleg kabátjaikba, sapkákba, csak az orruk hegye látszott ki, az is piros volt, mint a cseresznye.

Este meleg kandalló mellett a tűz pattogását hallgatók, meg a künn sívító szelet, a Tél apó lehelletét. Egyszer aztán elcsendesül a szél. A gyermekek az ablakhoz futottak, megnézni, hogy hová lett a füttyülő szél, hát amint félrehúzták a függönnyt, egészen fehér világ tárnult eléjük. Volt öröm, ujjongás. »Itt a hó, itt a hó, holnap hóvárat építünk.« »Most már építhettek« mondja az apa, »mert ez a hó maradandó lesz, mert jó fagyos földre hullott.«

Alig tudtak a gyerekek az örömtől aludni, de aztán aludtak sokáig, mert borult volt az ég, hófellegek borították a hó folyvást esett. Mire a gyerekek fölkeltek, már iskolába kellett menni, hát csak elhagyták a hóvár építését ebéd utánra.

Dél felé elállott a hóesés, Tél apó megelégette, vagy hogy talán kifáradt a szakállát rázogató. Ebéd után aztán vidámszívajjal futottak ki a gyermekek és hozzáfogtak a hóvár építéséhez. Sok, sok nagy hógörgeteget csináltak, az

